

RAPORT ROCZNY

2020

Nie ulega wątpliwości, że 2020 rok był trudny dla nas wszystkich. Był też wyzwaniem dla organizacji pozarządowych. W kryzysie sprawdzają się sprawdzone metody, które razem z zespołem, działającym zarówno w olsztyńskim biurze, jak i w terenie, udało się wypracować w poprzednich latach. Dzięki temu mogliśmy kontynuować misję FOSy, która opiera się na reprezentowaniu, wspieraniu i rzecznictwie organizacji socjalnych z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, a przy tym konstruowaniu przestrzeni sprzyjającej aktywności, wpływającej na efektywne i systemowe rozwiązywanie problemów społecznych. Federacja FOSa to prawie 100 organizacji, w tym członkowskich i współpracujących, stałych partnerów krajowych i zagranicznych, partnerów samorządowych. Podejmowane przez nas działania pozwalają na budowanie z nimi trwałych relacji. Kluczowe miejsce niezmiennie zajmują nasze organizacje członkowskie, w tym grupy branżowe, czyli niezależne sieci. Dzięki wspólnemu zaangażowaniu i codziennej pracy udało nam się zrealizować, mimo pandemii, wiele przedsięwzięć. Zapraszamy do lektury.

Zespół Federacji FOSa

Spis treści

Zamiast wstępu.....	5
I Obszary działań RODZINA.....	7
Wstęp	7
Wsparcie psychologiczne i psychoedukacja.....	8
Grupy wsparcia i grupy samopomocowe.....	11
Praca socjalna/usługi asystenckie	11
Warsztaty kompetencji.....	15
Poradnictwo specjalistyczne	15
Opieka nad dziećmi.....	16
Fundusz stypendialny	17
II Obszary działań – OSOBY STARSZE	19
Wstęp	19
Rzecznicy praw osób starszych.....	20
Partycypacja osób starszych	21
Wojewódzka Rada Seniorów	21
Rady seniorów w gminach i powiatach	22
Inicjatywa „200 lat”	23
Ciepły telefon	24
Przyjazny sąsiad	24
Uniwersytet III Wieku Warmii i Mazur.....	25
Generacja.....	26
Fosa Dzieciom i Seniorom	26
Centrum Wolontariatu	29
III REGIONALNA STREFA POMOCY	31
Geneza.....	31
Idea.....	32
Działania.....	33

Kampania fundraisingowa POTRZEBNI.....	35
Koncepcja nowej marki.....	36
IV Obszar działań - AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA.....	40
Wstęp	40
Usługi aktywizacji zawodowej	40
Wsparcie psychologiczne i warsztaty kompetencji	42
JOB Firma.....	44
Centrum Treningowe.....	46
Kluby Integracji Społecznej.....	50
Praca z osobami uwikłanymi w przemoc	52
V Obszary działań – ANIMACJA	55
Wstęp	55
Społeczności miejskie.....	55
Społeczności wiejskie	57
FOSa Wirtualnie.....	60
Wybrane inicjatywy animacyjne	62
VI Obszary działań – INNOWACJE	66
Wstęp	66
Job Firma	66
200 lat	71
Gra edukacyjna – Zarządzanie zasobami.....	73
VII Obszary działań – WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA.....	75
Wstęp	75
Erasmus+.....	75
VIII Obszary działań – USŁUGI SPOŁECZNE.....	80
Wstęp	80
Regionalna Platforma Usług Społecznych.....	80
Wsparcie/usługi organizacji	81
Dobre miejsca	82

IX Obszary działań – BADANIA SPOŁECZNE, PUBLIKACJE	84
Wstęp	84
Instytut Studiów Społeczno-Edukacyjnych	84
Badania.....	85
Publikacje.....	85
X FOSa w czasie pandemii.....	86
FOSa Wirtualnie.....	87
XI Federacja FOSa.....	90
Biuro.....	90
Pracownicy.....	90
Działalność gospodarcza	93
Nagrody i osiągnięcia.....	93
Ciała dialogu	99
XII Działania/Projekty.....	102
XIII FOSa w liczbach	108
XIV Sprawozdanie finansowe.....	109

Zamiast wstępu

Powstanie Federacji FOSa wynikało z potrzeby budowy silnej reprezentacji organizacji socjalnych. Spotkanie założycielskie odbyło się w Olsztynie 28 lutego 2004 roku. Uczestniczyli w nim przedstawiciele organizacji z terenu całego województwa, w sumie w procesie tworzenia Federacji udział wzięło piętnaście organizacji. Powstanie Federacji wspierane było przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych WRZOS.

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa od 2004 roku skupia stowarzyszenia i inne osoby prawne z zakresu pomocy społecznej. Federacja działa na podstawie przepisów Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku - prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr. 20 poz. 104 z późniejszymi zmianami oraz w oparciu o Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. nr. 96, poz. 873).

Obecnie Federacja FOSa to prawie 100 organizacji, w tym członkowskich i współpracujących, stałych partnerów krajowych, zagranicznych oraz samorządowych. Atutem Federacji FOSa są działający w niej społecznicy. To zespół osób, który prężnie działa w olsztyńskim biurze, jak również w całym województwie – w organizacjach członkowskich Federacji FOSa. Federacja FOSa jest członkiem Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Sieci Wspierania Rozwoju Lokalnego HEROLD II. Współpracuje z ponad 10 partnerami z terenu Europy.

Misją Federacji FOSa jest efektywne rozwiązywanie problemów społecznych poprzez wzajemne wspieranie i reprezentowanie organizacji socjalnych województwa warmińsko-mazurskiego.

Federacja FOSa realizuje swoje cele poprzez: rzecznictwo interesów, reprezentowanie organizacji członkowskich; wspieranie organizacji socjalnych (edukacja, poradnictwo, konferencje i seminaria, mediacje, realizacja usług społecznych i inne działania).

Sieci

W ramach Federacji FOSa funkcjonują grupy organizacji podejmujących w swych działaniach tę samą tematykę. W większości są to niezależne sieci, posiadające wypracowane zasady współpracy z Federacją FOSa. Organizacje należące do sieci, a nie będące członkami Federacji FOSa, posiadają status organizacji partnerskich Federacji. Federacja FOSa systematycznie wspiera oraz współpracuje z tymi grupami. Zrzeszamy i współpracujemy z następującymi Sieciami: Sieć Środowiskowych Domów Samopomocy; Sieć Pomocy Ofiarom Przystępstw Warmii i Mazur; Sieć na rzecz Seniorów z Warmii i Mazur; Sieć Wolontariatu Warmii i Mazur; Sieć Organizacji Paliatywnych Warmii i Mazur; Porozumienie Uniwersytetów III Wieku Warmii i Mazur; Sieć Warsztatów Terapii Zajęciowych; Warmińsko-Mazurska Koalicja Kresowian; Forum Klubów Integracji Społecznej.

I Rodzina

Wstęp

Rodzina jest nierozzerwalnie związana z istnieniem ludzkiego społeczeństwa. W zależności od miejsca i czasu przybierała i przybiera bardzo zróżnicowane formy. W ostatnich latach życie rodzinne przechodzi znaczące zmiany. Szczególnie w tym roku współczesna rodzina musiała poradzić sobie z szeregiem nowych wyzwań i problemów wynikających z pojawieniem się pandemii COVID-19 i izolacją społeczną. Gwałtowne zmiany sytuacji na świecie stały się wystarczającym elementem podważającym i naruszającym dotychczasowe zdolności adaptacyjne wielu polskich rodzin. Zmieniająca się sytuacja wymaga bowiem wykształcenia nowych, różnorodnych umiejętności potrzebnych do prawidłowego wywiązywania się z wielu ról na przykład takich jak: zdobycie umiejętności poszukiwania pracy i przygotowania się na możliwość jej utraty, zdobycie odpowiedniego wykształcenia dostosowanego do potrzeb rynku, zdobycie umiejętności samodzielnego decydowania o swoim losie i brania odpowiedzialności za jego przebieg, zdobycie nowych kompetencji rodzicielskich, interpersonalnych. Poważnym problemem, odczuwanym przez wiele osób, jest konieczność uczenia się nowych form adaptacyjnych w sytuacji braku zasobów do ich powstania. Ciągłe istnieją liczne grupy społeczne, które poprawnie funkcjonowały w sztywnych i narzuconych im strukturach, a które przy gwałtownie zmieniającej się sytuacji nie potrafią samodzielnie stworzyć sobie warunków egzystencji i mają problemu w kierowaniu swoim życiem. Trudność zwiększa fakt, że większość sytuacji z jakimi często borykają się rodziny wymusza uczenie się kilku umiejętności jednocześnie, pod presją czasu. Powoduje to, że przemiany jakie dzieją się we współczesnych rodzinach traktowane są jako sytuacja nadmiernego obciążenia, w której często wymagania przekraczają zasoby. Obecnie zmienił się model życia rodzinnego, wzrasta liczba kobiet pracujących, zmianie uległo również zaangażowanie rodziców w wychowanie potomstwa, zmniejszyła się rola osób starszych w rodzinie oraz rola ojca w wychowaniu. Pojawiają się w rodzinach problemy w wypełnianiu jej zadań, trudności materialne, brak wsparcia dla młodego i starszego pokolenia, trudności w łączeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych. Pęd życia oraz preferowane jego style wpływają na to, że coraz częściej widzimy samotne, czy zgodnie z aktualną nomenklaturą – samodzielne rodzicielstwo, pojawia się coraz więcej

konfliktów dotyczących pełnionych ról w rodzinie. To prowadzi nas do zwrócenia uwagi na rodzinę, ale w jej szerszej perspektywie. Dodatkowo zauważalny wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, z wysokim poziomem biedy czy bezrobocia, rodzin niepełnych, patologicznych, rozłączonych stawia konieczność poznania przyczyn, rozmiaru ich dysfunkcyjności oraz sytuacji dziecka i obrazu jego dzieciństwa. Ponadto zmiany zachodzące w systemie opieki nad dzieckiem, w wyznawanych wartościach w rodzinie, trudne sytuacje w życiu, które przyczyniają się do podejmowania przez członków rodzin trudnych, nie zawsze trafnych decyzji istotnie wpływa na jakość życia we współczesnych rodzinach. Wpływy zmian społecznych, ekonomicznych i demograficznych na rodzinę są powszechnie zauważalne. Z tego względu, wychodząc na przeciw potrzebom współczesnych rodzin Federacja FOSa prowadzi wiele działań ukierunkowanych na wsparcie rodzin. Działania, które prowadzi Federacja FOSa mają na celu zapewnienie rodzinie wsparcia w trudnych sytuacjach, pomoc w ich rozwiązywaniu oraz nabyciu nowych umiejętności, radzenia sobie w życiu. Przykładami działań wspierających są działania prowadzone przez psychologów, pracowników socjalnych/środowiskowych, asystentów pomocy rodzinie i wielu innych zaangażowanych w poprawę jakości życia współczesnych rodzin. W tej części raportu zaprezentowane zostały działania prowadzone w 2020 roku.

a. Wsparcie psychologiczne i psychoedukacja

Wsparcie psychologiczne udzielane odbiorcom działań Federacji FOSa ma na celu polepszenie ich indywidualnego funkcjonowania, odbudowanie zdolności do prawidłowego pełnienia ról społecznych, radzenia sobie z kryzysami, pogłębianie kompetencji interpersonalnych, w szczególności wydobycie zasobów, wzmocnienie potencjału, wsparcie w realizacji i osiągnięciu celów oraz możliwej zmiany pozwalające na trwałe przywrócenie do życia społecznego, czy powrót/wejście na rynek pracy.

Beneficjentami wsparcia psychologicznego są osoby znajdujące się w bardzo różnych sytuacjach życiowych, przeżywający problemy natury psychicznej o różnorodnym natężeniu. Wśród korzystających z pomocy są m.in. osoby w depresji, uzależnieni od substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki), cierpiący na schizofrenię i inne przewlekłe zaburzenia psychiczne, ofiary przemocy domowej, osoby z różnorodnymi niepełnosprawnościami, dzieci z zespołem Aspergera, a także rodziny w sytuacji okołorozwodowej.

Psycholodzy udzielają wsparcia indywidualnego oraz grupowego stosując adekwatne do potrzeb klientów metody i techniki, wśród których warto wymienić TSR, Dialog Motywujący, Psychologię zorientowaną na proces (POP) czy też psychotraumatologię. Wsparcie uczestnikom jest udzielane w formie indywidualnych konsultacji psychologicznych. Ze względu na zmianę sytuacji na świecie związaną z pojawieniem się pandemii COVID-19 i wychodząc naprzeciw potrzebom oraz oczekiwaniom odbiorców działań Federacji FOSA konsultacje psychologiczne oraz interwencje w sytuacjach kryzysowych prowadzone są również telefonicznie i online zapewniając uczestnikom projektów ciągły dostęp do profesjonalnej pomocy. Zespół psychologów zamieszcza również na profilu społecznościowym Federacji Fosa posty o tematyce zdrowia psychicznego, dbania o siebie i możliwościach otrzymania wsparcia w kryzysie. Wsparcie psychologiczne obejmuje również prowadzenie grupowych warsztatów motywacyjnych, psychoedukacyjnych, kompetencji społecznych i życiowych.

W roku 2020 w ramach indywidualnego wsparcia psychologicznego w prowadzonych przez Federację FOSA działaniach wzięło udział 419 odbiorców. Oferta wsparcia psychologicznego i psychoedukacyjnego świadczona jest w Federacji FOSA według sprawdzonych i wypracowanych metod i form pracy, zgodnie z zasadami etyczno-zawodowymi psychologa.

W ramach indywidualnego wsparcia psychologicznego w 2020 roku prowadzone były:

1. **Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja** – w sytuacjach trudnych, stresowych; wspólna praca dotycząca lepszego poradzenia sobie z kryzysem, bądź zaakceptowania trudności, na które klient nie ma wpływu.
2. **Możliwość rozwoju osobistego** – rozwijanie kompetencji społecznych, np. komunikowania się, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, rozwijania wiary we własne możliwości, podnoszenia poczucia własnej wartości, poczucia wpływu na swoje życie, miana nawyków, uświadomienie sobie mocnych stron i możliwości ich wykorzystania w sytuacjach osobistych i zawodowych.
3. **Coaching** – praca dotycząca wyznaczania i realizowania celów; praca w kierunku polepszania efektów własnego działania. W ramach pracy coachingowej zajmujemy się również wskazywaniem tych mocnych stron, które pomagają w realizacji celu i mogą być użyte w kontekście zmiany.

Z kolei w ofercie pomocy psychologicznej dla rodzin w kryzysie/zagrożonych wykluczeniem społecznym znalazły się:

- wsparcie psychologa – terapia indywidualna, terapia par i rodzin w podejściu poznawczo – behawioralnym oraz terapii krótkoterminowej skoncentrowanej na rozwiązaniach
- praca metodą Konferencji Grupy Rodzinnej - jest to metoda pracy z rodziną znajdującą się w sytuacji kryzysowej. Angażując w rozwiązanie problemu jak największą liczbę członków rodziny i osób jej bliskich, wykorzystuje potencjał i zdolności, jakie mają jej poszczególni członkowie.
- grupy samopomocowe – podczas spotkań uczestnicy mogli dzielić się pomysłami na rozwiązanie swoich kłopotów, mogli uczyć się jak pomóc sobie i innym. Celem spotkań była przede wszystkim zmiana postaw i zachowań, odzyskanie kontroli nad własnym życiem.
- wyjazdy dla rodzin oraz wspólne spędzenie dnia wolnego,
- cykle edukacyjne – szkoła dla rodziców, wsparcie prawidłowego funkcjonowania rodziny, warsztaty zdrowego żywienia, trening umiejętności psychospołecznych, trening asertywności, warsztaty z savoir vivre i wizerunku;
- usługi opiekuńcze dla osób zależnych,
- animacja i praca środowiskowa oraz świetlica z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin objętych wsparciem.

Taki sposób pracy pozwala na pełne, kompleksowe i ustrukturuwane wsparcie poszczególnych członków rodzin indywidualnie, jak i całej rodziny traktowanej jako grupa osób.

b. Grupy samopomocowe

W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby rodzin w 2020 roku kontynuowaliśmy prowadzenie w Federacji FOSa grupy samopomocowej. Ich członkami byli np. rodzice dzieci z niepełnosprawnościami, czy chorobami przewlekłymi, rodzice sami wychowujący dzieci i inne osoby.

Grupy samopomocowe prowadzone są przez opiekuna, którego zadaniem jest przede wszystkim wspieranie w zmianie dotychczasowego sposobu funkcjonowania uczestników. Celem prowadzonej grupy jest stworzenie przestrzeni umożliwiającej podjęcie aktywności na rzecz rozwiązywania trudności i problemów, które towarzyszą uczestnikom. Uczestnictwo w grupach aktywizuje do nawiązania relacji społecznych w grupie, a w rezultacie prowadzi do podjęcia samopomocowego wsparcia.

Spotkania grupy samopomocowej odbywają się zgodnie z częstotliwością zaplanowaną przez uczestników, średnio 4 razy w miesiącu.

c. Praca socjalna/usługi asystenckie

W działaniach realizowanych przez Federację FOSa pracownik socjalny/środowiskowy pełni rolę prowadzącą, szczególnie w działaniach skierowanych na aktywizację społeczną. Pracownik środowiskowy sprawuje bezpośredni nadzór nad realizacją kontraktów socjalnych, bieżącą diagnozą uczestników, monitoruje ich postępy, identyfikuje sytuacje kryzysowe, pracuje z rodziną i otoczeniem rodzinnym. Wspiera w zmianach i rozwiązywaniu problemów, motywuje do aktywnego udziału w formach wsparcia.

W projektach „Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji Olsztyna” oraz w gminie Jeziorany biorą udział rodziny z różnych środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z wielu powodów tzn. z dysfunkcjami wychowawczymi, najczęściej dotknięte aktami przemocy, alkoholizmem oraz ubóstwem. Pracownik socjalny był pierwszą osobą, z którą spotykała się z uczestnikami projektu. Od tej chwili zależało, jak będzie wyglądała dalsza ścieżka współpracy i jaka zostanie nawiązana relacja między uczestnikami a specjalistami, którzy później będą pracować indywidualnie lub z całymi rodzinami. Zadaniem pracownika

socjalnego w okresie sprawozdawczym to nadzór nad realizacją umowy socjalnej, udzielenie pomocy która wynikała z ISR, bieżące monitorowanie uczestników, identyfikowanie oraz szybka reakcja na sytuacje trudne i kryzysowe rodziny. To również praca z otoczeniem rodzinnym oraz wsparcie w rozwiązywaniu problemów. Pracownik socjalny w projekcie to osoba z którą uczestnik nawiązuje szczególny kontakt, nie tylko w rozwiązywaniu problemów społecznych ale także bytowych. To praca, która trwa czasami bardzo długo, żeby wzbudzić zaufanie uczestnika. W okresie sprawozdawczym pracownik socjalny zbierał też kompleksowość działań specjalistów pracujących z rodziną, to również scalanie informacji na temat rodziny co daje wysoką jakość usług, które może zapewnić projekt. Można było w ten sposób szybko reagować na sytuacje trudne i kryzysowe. Pracownik socjalny sporządził okresowe oceny dla każdego uczestnika, mające na celu ocenę bieżącej sytuacji, postępów w dążeniu do zmian, ocena celowości i skuteczności dobranych form i metod wsparcia dla każdego członka rodziny. Niejednokrotnie pracownik socjalny był też osobą, która kontaktowała się z innymi instytucjami pomocy społecznej, rynkiem pracy aby pomóc osobie w rozwiązywaniu problemów, zmiany sytuacji życiowej i ewentualna reakcję na sytuacje kryzysowe. W bieżącym roku sytuacja w kraju była wyjątkowo trudna. W marcu 2020 roku został wprowadzony na terenie Polski stan zagrożenia epidemiologicznego spowodowanego szerzenia się wirusa COVIT-19. Był całkowity zakaz wychodzenia z domu, oprócz aptek, sklepów spożywczych. Jedynie za specjalnym zezwoleniem można było wychodzić do pracy. Od tego momentu praca pracownika socjalnego w ramach projektu polegała na telefonicznym i bieżącym kontakcie z rodzinami. Pracownik socjalny raz w tygodniu kontaktował się z rodziną w celu zbadania bieżącej sytuacji. W porozumieniu ze świetlica środowiskową Arka, po licznych sugestiach rodziców (dzieci przeszły na naukę zdalną) zostały zorganizowane korepetycje dla dzieci, które za pośrednictwem mediów społecznościowych kontaktowali się z wolontariuszami korepetytorami. Również w tym okresie rodziny zgłaszały inne potrzeby do pracownika socjalnego, wiele osób traciło prace i pozostawało w trudnej sytuacji finansowej. Pracownik socjalny organizował paczki żywnościowe, gdy rodzina była na kwarantannie pracownik socjalny pomagał przy robieniu zakupów i załatwianiu spraw urzędowych. Często były to też telefoniczne rozmowy wspierające. Izolacja społeczna spowodowała, że uczestnicy potrzebowali porozmawiać o swoich problemach. Zgłaszali też potrzebę kontaktu z psychologiem, prawnikiem czy dietetykiem, pracownik socjalny informował i umawiał ze specjalistami, w krótkim czasie odbywały się takie konsultacje.

W podobnej formie jest realizowane wsparcie pracownika środowiskowego w projekcie „W drodze do aktywności – edycja 2”, które zaczyna się od rekrutacji uczestników, zabierania informacji, wywiadu środowiskowego oraz następnie podpisania z uczestnikiem umowy socjalnej i spisania indywidualnej ścieżki rozwoju. Podczas rekrutacji powstaje lista podstawowa i rezerwowa uczestników oraz zakładane są segregatory z dokumentami zawierającymi dane o uczestnikach. Wspólnie z zespołem projektowym ustalany jest harmonogram działań projektowych, który zależy od potrzeb uczestnika i jest zawarty w umowie socjalnej, którą uczestnik podpisuje z pracownikiem środowiskowym. W czasie uczestniczenia w projekcie pracownik środowiskowy konsultuje się z zespołem projektowym w sprawach uczestnika jego postępów, zaangażowania i potrzeb.

Pracownik środowiskowy przeprowadza rozmowy indywidualne z uczestnikami projektu, dotyczące min. udziału w warsztatach, o aktualnej sytuacji życiowej i rodzinnej, są to rozmowy wspierające i motywujące. Część rozmów odbywa się w biurze, część to rozmowy telefoniczne, przez sytuacje związaną z koronawirusem. Na przełomie miesięcy: luty- marzec- kwiecień 2020 roku były wprowadzane obostrzenia związane z koronawirusem i związku z tym była wprowadzona praca zdalna. Prowadzone były rozmowy telefoniczne z uczestnikami projektu oraz rozmowy przez inne komunikatory np. Facebook, Messenger oraz smsy. Rozmowy z uczestnikami projektu, dotyczyły m.in. aktualnej sytuacji życiowej, rodzinnej oraz sytuacji związanej z koronawirusem (przestrzeganie higieny oraz wytycznych), zapytanie o wsparcie np. psychologiczne, o potrzeby, Facebooku- Fosa Wirtualnie. Telefony do uczestników projektu były rozmowami wspierającymi i motywującymi do rozmów z psychologiem oraz do korzystania z porad, czytania artykułów oraz wirtualnych spotkań z kulturą i sztuką na stronie Facebookowej FOSy - FOSa Wirtualnie.

W czasie pandemii koronawirusa dużo uczestników wymagało dodatkowego wsparcia, rozmowy oraz pomocy w formie paczek żywnościowych, które pozyskiwaliśmy z Banku Żywności. Dodatkowo przez pewien okres czasu do tej pozyskiwanej żywności wyszukiwane były i tworzone przepisy do artykułów spożywczych, które FOSa pozyskuje dla potrzebujących uczestników projektu z Banku Żywności.

Uczestnicy oraz pracownicy zaangażowali się w pomoc, w szyciu maseczek. Wyszukiwali osoby chętne szyć gotowe skrojone części maseczek oraz dostarczali w bezpieczny sposób do chętnych do szycia.

W projekcie „Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji Olsztyna” pracą socjalną zostało objętych 41 rodzin, w tym 155 osoby. Natomiast w projekcie „Rozwój usług społecznych w gminie Jeziorany” pracą socjalną zostało objętych 10 rodzin, w tym 43 osoby.

W projekcie „W drodze do aktywności – edycja 2” w roku 2020 objętych wsparciem pracownika środowiskowego były 154 osoby.

Ponadto Federacja FOSa w ramach wspierania rodzin od listopada 2020 roku świadczy usługi asystenckie w projekcie pn. „Rozwój usług społecznych w gminie Biskupiec” przy współpracy z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu. Projekt skierowany jest do 11 rodzin, w których co najmniej jedna osoba jest niepełnosprawna i jego realizacja będzie kontynuowana w 2021 roku.

Działalność asystenta pomocy rodzinie skupia się przede wszystkim na wsparciu i niesieniu pomocy rodzicom/opiekunom w opiece nad osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a zadania uzależnione są od stopnia tej niepełnosprawności. Ponadto asystent dostosowuje swoją pracę do realnych potrzeb rodzin i bierze czynny udział w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-opiekuńczych. Motywuje poszczególnych członków do działań mających na celu poprawę ich funkcjonowania w społeczeństwie, zwiększenie poczucia własnej wartości i pokonywania życiowych trudności. Pokazuje sposoby kreatywnego spędzania czasu wolnego, współpracuje z innymi osobami, instytucjami wspierającymi rodziny a tym samym poznaje kręgi wsparcia i preferencje co do sposobu realizowania się i samorozwoju.

Głównym zadaniem asystenta w dalszych działaniach jest maksymalne, możliwe do realizacji usamodzielnienie osoby z niepełnosprawnością, stworzenie warunków do nowych kontaktów społecznych, pokazywanie różnych form aktywności i dbania o samego siebie. Ponadto celem asystenta pomocy rodzinie będzie wspieranie rodziny w codziennym funkcjonowaniu, dbaniu o dzieci, o gospodarstwo domowe jak również motywowanie do korzystania z różnych form pomocy.

d. Warsztaty kompetencji społecznych i życiowych

Warsztaty kompetencji społecznych i życiowych są grupową formą wsparcia skierowaną do rodzin. Celem ich jest rozwój kompetencji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Prowadzone są metodami aktywnymi, w oparciu o proces grupowy i metodologię uczenia osób dorosłych. Wykorzystując głównie metody warsztatowe, prowadzący przybliżają uczestnikom tematy adekwatne do ich potrzeb, przekazując im fachową wiedzę oraz dając odpowiednie narzędzia, które w przyszłości będą mogli wykorzystać do samodzielnego radzenia sobie z codziennymi problemami. Tematyka tego typu warsztatów obejmuje m.in. pracę nad motywacją, odpowiedzialność, zarządzanie czasem, żywienie, gospodarowanie budżetem domowym, kompetencje wychowawcze, radzenie sobie ze stresem, asertywność i inne w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby.

e. Poradnictwo specjalistyczne (prawne, dietetyk, przedsiębiorczość, inne)

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa w ramach wsparcia beneficjentów projektów świadczy szeroki zakres poradnictwa specjalistycznego. Jest to oferta skierowana do osób, rodzin które wykazują nieporadność w codziennym funkcjonowaniu, ale które jednocześnie dostrzegają swoją niewiedzę i wykazują chęć rozwiązania swoich problemów. Zapotrzebowanie oraz zakres poradnictwa ustalany jest po dokładnym zbadaniu grupy docelowej oraz określone w Indywidualnych Ścieżkach Reintegracji (dokument wypracowany przez szereg specjalistów diagnozujący potrzeby i potencjały uczestników).

Najczęściej świadczonym poradnictwem w 2020 roku było poradnictwo prawne oraz dietetyczne. Z poradnictwa prawnego skorzystały 82 osoby, co łącznie dało 297 zrealizowanych godzin. Zakres wsparcia obejmował najczęściej pomoc w rozwiązaniu spraw o rozwód, separację, uregulowanie kontaktów z małoletnim dzieckiem, dotyczące władzy rodzicielskiej, alimentów, podział majątku wspólnego, ale także szeroki wachlarz działań w postępowaniach windykacyjnych oraz egzekucyjnych. W ramach doradztwa prawnego prowadzone było także poradnictwo dla osób z niepełnosprawnościami i ich

otoczenia. Beneficjentom udzielono informacji i porad prawnych na temat przysługującym form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Oferowana również była pomoc w składaniu wniosków o przyznanie świadczeń z instytucji takich jak ZUS czy lokalnych OPS-ów. Z tej formy doradztwa skorzystało 20 osób.

Z doradztwa z zakresu diety i zdrowego żywienia się w ubiegłym roku skorzystały 44 osoby (94 zrealizowanych godzin). Tematyka wsparcia była różnorodna i obejmowała kluczowe zagadnienia z zakresu zdrowego i prawidłowego żywienia prowadzące do redukcji tkanki tłuszczowej, ale również doboru diety do stanu zdrowia uczestnika, diety pod kątem problemów ze zdrowiem (cukrzyca, tarczyca, nadciśnienie, padaczka, otyłość, itp.), w przypadku nietolerancji pokarmowych czy problemów skórnych. Bardzo często beneficjenci korzystali także z porad dotyczących żywienia dzieci.

Rok 2020 pokazał konieczność wprowadzenia psychoterapii. Jest to bardzo złożony proces, który daje pożądane efekty tylko przy regularnym uczestnictwie. Z tej formy wsparcia korzystają regularnie dwie osoby, które nie radzą sobie z problemami życia codziennego (łącznie 85 godzin). Oprócz popularnych wyżej wymienionych form doradztwa specjalistycznego w 2020 roku 5 osób skorzystało z doradztwa biznesowego. Owe doradztwo obejmuje tematykę procedur związanych z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej (w tym wyboru form opodatkowania i prowadzenia księgowości) oraz możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych niezbędnych do powstania i rozwoju działalności gospodarczej.

f. Opieka nad dziećmi

W 2020 roku kontynuowana była opieka domowa w ramach projektu „W głowie się mieści”. Pod opiekę na przełomie roku było powierzonych 18 dzieci w wieku 1 – 3 lata. Opieka odbywała się w lokalu przy ul. Mazurskiej 7/2. Głównym założeniem projektu było zapewnienie dzieciom opieki i poczucia bezpieczeństwa, stymulowanie ich prawidłowego rozwoju dostosowanego do wieku dziecka. W związku z tym ściśle wiązała się współpraca i rozmowy z rodzicami, celem stworzenia każdemu z dziecka warunków podobnych do domowych, oraz szybkie reagowanie na potrzeby dziecka. Pozwoliło to na szybką adaptację dziecka i przyzwyczajenie do rytmu dnia i opiekunek.

Każde dziecko miało zapewnioną kompleksową opiekę – pielęgnacyjną, możliwość spożycia ciepłego posiłku, właściwe warunki do bezpiecznej zabawy i odpoczynku. Wykwalifikowana

kadra opiekunek zapewniała również dzieciom minimalizowanie skutków tęsknoty za rodzicem poprzez przytulanie, rozmowę, pocieszenie.

Podczas pobytu dzieci miały możliwość uczestniczyć każdego dnia w szeregu zajęć rozwojowych: plastycznych, sensorycznych, ruchowych i muzycznych dostosowanych do możliwości każdego maluszka.

Istotnym aspektem które było ważne zarówno dla opiekunek jak i rodziców było długofalowe dążenie do usamodzielniania każdego dziecka w takich sferach, jak:

- higieniczne spożywanie posiłków, prawidłowe trzymanie sztućców,
- samodzielne korzystanie z nocniczka i mycie rąk, zgłaszanie potrzeb fizjologicznych,
- zgodna zabawa z rówieśnikami, umiejętność zabawy z rówieśnikami,
- utrzymywanie porządku po zabawie,
- nakładanie kapci, odzieży.

Mając na uwadze te czynniki, dzieci po raz pierwszy miały możliwość socjalizowania się wśród rówieśników, nabywania nowych kompetencji i umiejętności, uwrażliwiania na potrzeby rówieśników i przygotowane na szybką adaptację przedszkolną.

Większość dnia przeznaczona była również na swobodną zabawę pod czujnym okiem opiekunek, a zachowywany codzienny rytm dnia pozwalał dzieciom czuć się bezpiecznie.

g. Fundusz stypendialny

Fundacja „Żółty Szalik” we współpracy z Federacją Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa zainicjowały Program Stypendialny. Jest on skierowany do dzieci i młodzieży będących w trudnej sytuacji materialnej, zamieszkałych na terenie miasta Olsztyn. Program jest innowacyjny, gdyż wspiera zarówno uczniów uzdolnionych, zaangażowanych społecznie, jak i tych, którzy mają problemy z nauką, ale pod warunkiem, że w pomoc uczniom zaangażuje się również szkoła i wykaże pozytywną zmianę w ocenach lub zachowaniu ucznia. Z jednej strony stypendium ma pomóc utrzymać zdolnej młodzieży poziom, ale z drugiej stypendium ma też inne dzieci zmotywować do poprawy wyników w nauce. Ma też zachęcać do działalności społecznej, oczywiście na miarę możliwości każdego stypendysty. Wśród stypendystów są uczniowie - uczestnicy projektów „Rozwój usług społecznych na terenie rewitalizacji Olsztyna”. Projekty realizowany jest przez Federację Organizacji Socjalnych FOSa we współpracą z Stowarzyszeniem „Arka” w Olsztynie. Projekty

skierowane są do rodzin wykluczonych społecznie z wielu powodów, zamieszkałe na terenie Olsztyna.

W dniu 18.12.2020 roku w siedzibie Stowarzyszenia „Arka” w Olsztynie zostały oficjalnie wręczone stypendia przez Prezesa Fundacji „Żółty Szalik” Marka Zbytniewskiego dla dwóch uzdolnionych uczennic, które uzyskały wysokie wyniki w nauce. Zostało też przyznane jedno stypendium dla uczennicy, która ma problemy z nauką, a jednocześnie stypendium ma ją zmotywować do większej pracy w szkole. Zostało też przyznane jednorazowe stypendium specjalne dla jednego ucznia.

Stypendia Funduszu wynoszą około 80 – 150 złotych miesięcznie, w zależności od stopnia zaangażowania i przyznawane są do końca roku szkolnego.

II Osoby starsze

Wstęp

Od początku istnienia Federacji FOSa osoby starsze są jednym z najważniejszych obszarów jej społecznego zaangażowania, działań projektowych, jak i poza projektowych. W 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim mieszkało 342 518 osób (222 100 kobiet – 120 418 mężczyzn osób) które przekroczyły 60 rok życia. Warto zaznaczyć, że z tego aż 55 290 osób to seniorzy 80+.

W sięgających 2035 roku prognozach, właśnie w tej najstarszej grupie, osób w „czwartym wieku” proporcjonalnie odnotujemy największe wzrosty zaś ogólny odsetek seniorów. Ogólnie odsetek osób 65+ wyniesie wówczas w skali kraju 23,2 %.

Już obecnie jest to bardzo poważne wyzwanie dla instytucji państwowych i jednostek samorządowych. Organizacje pozarządowe, takie jak FOSa, wskazują, że w tej grupie drzemie także ogromny, wciąż niedostatecznie wykorzystany kapitał wynikający z życiowego i zawodowego doświadczenia osób starszych. Jedną z misji FOSy jest lepsze jego wykorzystanie, poprzez wpieranie wszelkich form aktywności seniorów.

FOSa jest współinicjatorem i od 2009 roku czynnie uczestniczy w tworzeniu i wdrażaniu polityki senioralnej województwa warmińsko-mazurskiego. W 2020 roku jej reprezentanci brali udział w wypracowaniu zasad nowego programu na lata 2021-2027. Konsultacje społeczne, co do jego kształtu, zakończyły się już w styczniu 2021.

Federacja FOS utrzymuje codzienny kontakt z innymi organizacjami seniorskimi w regionie, ma umowę o współpracy z Federacją Uniwersytetów Trzeciego Wieku Warmii i Mazur oraz Federacją Organizacji Kresowych Warmii i Mazur. Stale też współpracuje ze Społeczną Radą Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego wspierając także nowe rady seniorów powoływane w kolejnych gminach regionu.

Pandemia covid-19, obowiązujące od marca 2020 roku rygory sanitarne, bardzo utrudniają aktywność społeczną. Mimo tego jesienią 2020 roku, w ramach realizowanych przez FOSę, projektów - działania finansowane ze środków wojewódzkich (np. wsparcie działań rzecznika praw osób starszych), krajowych (ASOS) jak i unijnych pieniędzy z funduszu Erasmus+ udało się on-line zorganizować szereg szkoleń, konferencji, także przeprowadzić konkurs na „Aktywnego seniora/seniorkę Warmii i Mazur”.

Podkreślając rangę tematyki seniorskiej w strategii działań FOSa, Zarząd Federacji podjął w 2020 decyzję o wyodrębnieniu jej w swych działaniach jako **osobnej marki**. Korzystając

z finansowego wsparcia fundacji EVZ podjęto w 2020 przygotowania do kampanii fundraisingowej, która dla marki **Potrzebni.org.pl** ruszyła ostatecznie w styczniu 2021 mając na celu zbieranie funduszy na inicjatywy seniorskie FOSy

a. Rzecznicy praw osób starszych

Powołanie rzecznika praw osób starszych było realizacją polityki senioralnej regionu. To społeczna funkcja została zapisana we współtworzonym przez FOSę pierwszym, programie „Pogodna i bezpieczna jesień życia na Warmii i Mazurach na lata 2009-2014”. W konsekwencji, po konkursie ogłoszonym przez federację FOSa, z początkiem 2010 roku, na funkcję rzecznika powołany został w Olsztynie Stanisław Brzozowski. Jego zastępcą na podregion ełcki jest od 2018 roku Krzysztof Marusiński z Orzysza.

Do zadań rzecznika należy:

- podejmowanie interwencji (także indywidualnych) w przypadku naruszania praw seniorów; niewłaściwego traktowania osób starszych, oszustw i dyskryminacji;
- koordynacja działań na rzecz bezpieczeństwa osób starszych;
- walka ze stereotypami i ageizmem;
- podkreślanie wagi tej tematyki wobec władz administracyjnych i samorządowych, instytucji społecznych, placówek służby zdrowia i mediów;
- wspieranie inicjatyw seniorskich w regionie;
- spotkania z organizacjami seniorskimi oraz udzielanie porad i informacji potrzebnych osobom starszych.

Pandemia mocno ograniczyła liczbę bezpośrednich spotkań rzeczników praw osób starszych, Zarówno Stanisław Brzozowski jak i Krzysztof Marusiński pełnili w 2020 roku dyżury telefoniczne (także poza okresem projektowym, gdyż współfinansowany przez ROPS, projekt „Stawiamy na seniorów” obejmował okres 4.05.2020 - 31.12.2020) Rzecznicy podjęli w tym czasie w sumie 284 różnego rodzaju aktywności: spotkań (bezpośrednich oraz on-line), interwencji, porad, dyżurów, konsultacji telefonicznych, wywiadów w mediach lokalnych mediów, postów w mediach społecznościowych, publikacji, brali udział w konferencjach on-line.

Redaktorem, wydany jesienią 2020, 24 numeru magazynu „Generacja” był Krzysztof Marusiński.

Rzecznik praw osób starszych Stanisław Brzozowski jest delegatem FOS-y w Społecznej Radzie Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego, członkiem jej zarządu i rzecznikiem, prowadzi stronę rady na FB.

b. Partycypacja osób starszych

Misją Federacji FOSa jest popieranie ważnych inicjatyw wypływających ze środowiska osób starszych (uniwersytety trzeciego wieku, kluby seniorów, rady seniorów), jak i działań na rzecz tego środowiska: tele-opieka, rozwój geriatry, tele-medycyna, poprawa opieki dla osób jej wymagających (głównie 80+) oraz jej deinstytucjonalizacja, gdzie jest to uzasadnione i możliwe. Perspektywy tej ostatniej były tematem spotkania dla organizacji pozarządowych i administracji samorządowej, które poprowadził (4 września 2020) w Olsztynie Cezary Miżejewski, prezes Zarządu Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, której FOSa jest członkiem.

Ustawą z dnia 11 października 2013 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym (art. 5 c. Dz.U.2013 poz. 1318) Sejm wprowadził możliwość tworzenia gminnych rad seniorów. Rady mają reprezentować interesy i potrzeby środowiska seniorów wobec władz samorządowych oraz formułować opinie dotyczące strategicznych i bieżących planów rozwoju gminy. Gminne rady seniorów zgodnie z zapisami ustawowymi mają charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Na Warmii i Mazurach rady seniorów istnieją obecnie w: Iławie (miasto), gminie Iława, Nowym Mieście Lubawskim, Działdowie, gminie Lubawa, Kisielicach, Pasłęku, Kętrzynie, Korszach, Braniewie, Szczytnie, Nidzicy, Kozłowie, Orzyszu, Miłkach, Giżycku, Wydminach, Bisztynku, Olsztynie, Ełku i Elblągu. Federacja FOSa zarówno wspierała ich powstawanie, wspiera też ich bieżące funkcjonowanie.

c. Wojewódzka Rada Seniorów

Społeczna Rada Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego powołana została 4 października 2018 w Olsztynie rozporządzeniem marszałka województwa Obecnie liczy ona 28 osób, reprezentujących powiaty nowomiejski, lidzbarski, braniewski, ostródzki, giżycki, piski, bartoszycki, iławski, ełcki, mrągowski, działdowski, kętrzyński, olecki, szczycieński i węgorzewski, po dwóch przedstawicieli rad seniorów w Elblągu i Olsztynie oraz skupiających

osoby starsze organizacji obejmujących swoim działaniem cały region takich jak: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Związek Sybiraków, Polski Związek Działkowców, Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych. Przedstawicielem marszałka w radzie jest Wiesława Przybysz, do września 2020 dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Federację Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

FOSę, która od wielu lat dążyła do powołania reprezentacji seniorskiej na szczeblu wojewódzkim i uczestniczyła w pracach na sposobem wyboru członków rady, jej statutem i regulaminem, reprezentuje rzecznik praw osób starszych Stanisław Brzozowski, który jest członkiem zarządu i rzecznikiem rady.

W 2020 roku z powodu koronawirusa, rada i jej zarząd spotkały się wyłącznie on-line. Spotkania całej rady (przy 8-12 osobowej frekwencji) odbyły się 28 czerwca, 28 października i 11 grudnia 2020 roku. 26 listopada należąca do FOSy, Spółdzielnia Socjalna „Humanus” zorganizowała dla liderów środowisk seniorskich seminarium on-line” na temat: „Aktywność Obywatelska Osób Starszych – Stan obecny wyzwania”.

Mimo korona-kryzysu udało się w 2020 podtrzymać wspólną inicjatywę FOSy i SRSW konkurs „Aktywny Senior/Seniorka na Warmii i Mazurach”. Na konkurs wpłynęło 11 zgłoszeń. Lauratką za rok 2020 została **Maria Kaliszewicz** z Kętrzyna, zaś wyróżnienia przypadły Irenie Warszawskiej z Prostek, Danucie Zdunek z Rybna (powiat działdowski), Zofii Chrostek z Piecek oraz Jan Jendrycki, pensjonariuszowi DPS z Jonkowa. Ogłoszenie wyników, on-line prowadziła 26 listopada 2020 Irena Telesz, aktorka Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie w 2020 roku wyróżniona tytułem Honorowej Obywatelki Olsztyna.

d. Rady seniorów w gminach i powiatach

Federacja FOSa, w 2020 roku (1.10-31.12. 2020) realizowała, finansowany przez fundusz Aktywizacji Społecznej Osób Starszych projekt o nazwie Projekt "Aktywne Rady Seniorów na Warmii i Mazurach" W październiku, listopadzie i grudniu 2020 r. animator, Bartłomiej Głuszak odbył ponad 20 spotkań eksperckich, rozmów z przedstawicielami samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, środowisk seniorskich (m.in. Bisztynek, Rybno, Dąbrówno, Węgorzewo). Podczas spotkań prezentował założenia projektu, ideę tworzenia i funkcjonowania rad seniorów, dobre praktyki już istniejących rad, wyzwania i rozwiązania w obszarze rozwoju organizacji seniorskich i działań na rzecz osób starszych.

W trakcie trwania projektu udało się również w odpowiedzi na potrzeby Wojewódzkiej Rady Seniorów, na podstawie opracowanych przez FOSę i jej Instytut Studiów Społeczno-Edukacyjnych ankiet wypracować sześć badań/publikacji związanych z aktualną sytuacją społeczną osób starszych w województwie warmińsko-mazurskim m.in na tematy: „Wykluczenie komunikacyjnego seniorów” czy „Bio-psycho-społeczne funkcjonowanie seniorów w okresie pandemii”.

Eksperti przeprowadzili w sumie 205 godzin w zakresie wsparcia rad seniorów.

Częścią działań w ramach projektu ASOS, była opracowana jesienią 2020 przez Bartłomieja Głuszka ankieta, której celem było zbadanie obecnego potencjału rad seniorów działających na Warmii i Mazurach. Odpowiedziało na nią kilkanaście rad seniorów. Wnioski z ankiety wynikające stanowiąc będą dla FOSy wskazówkę, co do kierunku dalszych działań w tym zakresie.

W ramach projektu ASOS (Krzysztof Marusiński), lecz także poza okresem projektowym (Stanisław Brzozowski) do rad seniorów i organizacji seniorskich co miesiąc rozsyłany był newsletter, zawierający informacje (37 w okresie projektowym) dotyczące osób starszych o znaczeniu zarówno regionalnym jak i krajowym

e. Inicjatywa „200 lat”

Działanie polega na organizacji obchodów ważnych rocznic osobom starszym przez rodzinę i członków lokalnej społeczności: sąsiadów, bliższych i dalszych znajomych, organizacje działające na danej przestrzeni, radnych osiedlowych, uczniów lokalnej szkoły, wolontariuszy itp.

W 2020 roku, głównie przez pandemię, zorganizowaliśmy tylko jedną uroczystość dla uczestniczki projektu "Strażnicy Pamięci", pani Janiny Luburdy-Zapaśnik, znanej i cenionej olsztyńskiej doktor nauk medycznych, wieloletniej przewodniczącej wojewódzkiego oddziału Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych. Uroczystość została zorganizowana 4 sierpnia przy wsparciu rodziny oraz wolontariuszy FOSy, w tym uczestników Job-firmy.

Innowacja wspiera przede wszystkim dwie grupy odbiorców – osoby starsze, często zależne, zagrożone izolacją społeczną oraz szeroko rozumiane otoczenie sąsiedzkie tych osób – w tej grupie znajdują się takie instytucje jak: szkoły, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe itp. To właśnie ich zadaniem jest dostrzeżenie w swoim środowisku osoby starszej i docenienie jej poprzez organizację jubileuszu „200 lat” (to nie musi być okrągła rocznica urodzin). Opracowany przez Federację FOSa model wdrażania inicjatywy „200 lat” jest upowszechniany wśród potencjalnych użytkowników: organizacji pozarządowych, instytucji, rad osiedli i innych zainteresowanych. Na stronie internetowej FOSy dostępny jest także podręcznik „Inicjatywa 200 – krok po kroku”. (więcej o 200 lat w rozdziale innowacje).

f. Ciepły telefon

Realizowany do podopiecznych w ramach projektu „Strażnicy Pamięci” współfinansowanego ze środków Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ). Koordynatorzy wraz z Przyjaznymi sąsiadami wykonują telefony do osób uczestników polegające na zwykłej rozmowie, zapytaniu o samopoczucie, stan zdrowia. Także z zapytaniem o potrzeby uczestników, problemy, z którymi mają do czynienia w życiu codziennym. Podopieczni bardzo często nie mają kontaktu z rodziną lub znajomymi. Ciepły telefon jest często jedyną okazją do rozmowy z innym człowiekiem.

g. Przyjazny sąsiad

Funkcja realizowana w ramach projektu „Strażnicy Pamięci” współfinansowanego ze środków Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” (EVZ). Od stycznia 2020 do grudnia 2020 działało 9 przyjaznych sąsiadek (3 w Iławie i 6 w Olsztynie). Działaniami obejmowały 42 podopiecznych - seniorów, uczestników projektu będących osobami represjonowanymi. Przyjazne sąsiadki odwiedzają podopiecznych w ich domach. Pomagają w załatwianiu niektórych spraw. Czasami robią zakupy artykułów pierwszej potrzeby. Przyjazne sąsiadki odwiedzają podopiecznych 1-2 razy w tygodniu. Z uwagi na pandemię COVID-19 spotkania „Przyjaznych sąsiadek” i uczestników w większym gronie zostały ograniczone. Ograniczone zostały także wspólne wyjazdy, wyjścia na inicjatywy kulturalne.

h. Uniwersytety III Wieku Warmii i Mazur

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa od lat współpracuje z Uniwersytetami Trzeciego Wieku. Efektem współdziałania jest wiele wspólnych inicjatyw podejmowanych na rzecz osób starszych. W tym roku, ze względu na pandemię, te działania zostały mocno ograniczone.

Wspólne działania łączą Federację FOSa z Uniwersytetem Trzeciego Wieku od lat. Celem współpracy nawiązanej pomiędzy Federacją FOSa a Uniwersytetem Trzeciego Wieku jest m.in. rozwój i promocja edukacji i aktywności osób starszych. Niemniej ważna jest wymiana doświadczeń w obszarze aktywności i edukacji osób starszych Uniwersytetów III Wieku.

Najważniejsze, by wspólnie reagować na potrzeby osób starszych, które obecnie zmieniają się bardzo dynamicznie. Wśród członków UTW są dziś osoby, które mają nawet 80 lat. Współpraca pomiędzy UTW a Federacją FOSa to wspólnie inicjowanie działań, projektów i wspomniana wcześniej wymiana informacji. Dzięki nawiązanej współpracy Federacja FOSa razem z Uniwersytetem Trzeciego Wieku rozwiązują na bieżąco problemy seniorów, m.in. kierując do nich ściśle adresowaną pomoc.

Każdego roku Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego w okresie przedświątecznym przed Bożym Narodzeniem, organizuje akcje pomocy dla potrzebujących osób z województwa warmińsko-mazurskiego, zwracając się z prośbą o udział i wsparcie do wszystkich organizacji członkowskich. Współpraca UTW z Federacją FOSa daje

również możliwość kształtowania w świadomości społecznej pozytywnego wizerunku osób starszych oraz integracji międzypokoleniowej. Współdziałanie ma również wpływ na rozwój lokalny, a także regionalny oraz ważne znaczenie dla kształtowaniu kierunków rozwoju społecznego oraz wdrażania inicjatyw na rzecz osób starszych.

Podstawowe cele Federacji FOSa to wspieranie organizacji członkowskich, realizowane poprzez doradztwo, szkolenia, informację, promocję dobrych praktyk itp. oraz rzecznictwo interesów. Federacja wspiera organizacje członkowskie, w tym m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku i inne organizacje socjalne, odpowiadając na ich różnorodne potrzeby np. poprzez mediacje, pomagając w pozyskaniu zadań zleconych, organizując wizyty studyjne, przeprowadzając szkolenia, a także wspólnie z organizacjami tworzy i realizuje projekty.

Działania na rzecz podniesienia jakości życia osób starszych to jeden z kluczowych kierunków Federacji. Po doprowadzeniu do powstania wojewódzkiego programu na rzecz osób starszych Federacja FOSa wdraża szereg jego zapisów. Wspiera środowiska seniorskie, prowadzi m.in. edukację w ramach Akademii III Wieku Warmii i Mazur. Z Uniwersytetem Trzeciego Wieku współpracuje również z ramienia Federacji FOSa Rzecznik Osób Starszych.

Z kolei Porozumienie Uniwersytetów III Wieku Warmii i Mazur zrzesza Uniwersytety III Wieku z całego województwa warmińsko-mazurskiego. Federacja FOSa wspierała Uniwersytety ofertą edukacyjną w ramach Akademii III Wieku Warmii i Mazur, a także poprzez usługi wolontarystyczne i wiele innych działań.

i. Generacja

Magazyn Środowisk Seniorskich „Generacja” ukazuje się od jesieni 2010 roku. Do chwili obecnej ukazały się 25 numery (wszystkie dostępne na stronie www.federacjafosa.pl) pisma zawierające materiały na temat różnych form aktywności osób starszych, zdrowia i kultury, a także szeroko pojętej polityki społecznej ze szczególnym uwzględnieniem Warmii i Mazur. Pismo jest także miejscem dla prezentacji działalności federacji FOSa oraz jej organizacji członkowskich.

W 2020 roku ukazały się dwa wydania magazynu „Generacja” - październiku nr 24 (red. prowadzący Krzysztof Marusiński) finansowany z projektu „Stawiamy na seniorów”. Zawierał on materiały dotyczące działań społecznych w sytuacji pandemii (szycie maseczek, produkcja przyłbic ochronnych, rozwożenie żywności itd.) a także medyczno-psychologiczne uwarunkowania przymusowej izolacji seniorów.

Na przełomie 2020/2021 roku przygotowany został 25 numer „Generacji” (red. prowadząca Monika Hausman-Pniewska) Dzięki współfinansowania z projektu "Aktywne Rady Seniorów na Warmii i Mazurach” możliwe było wynajęcie profesjonalnego grafika i zasadnicza zmiana (unowocześnienie) graficznego kształtu pisma. Dwukrotnie zwiększona została też jego objętość. Numer 25 „Generacji” zawiera materiały dotyczące rad seniorów, np. prawnych uwarunkowań ich powoływania. Prezentuje też laureatów, realizowanego przez FOSę we współpracy z Społeczną Radą Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego, konkursu „Aktywny senior/seniorka Warmii i Mazur 2020”. Osobną wkładka poświęcona została pracom plastycznym, które są plonem ogłoszonego przez redakcję „Generacji” po raz pierwszy konkursu dla dzieci „Moi dziadkowie i ja”.

j. Fosa Dzieciom i Seniorom

Jak co roku FOSa, przeprowadziła w 2020 roku akcję „FOSA dzieciom i seniorom”. Do akcji tradycyjnie przyłączyło się wiele firm i instytucji (np. Miejska Komenda Państwowej Straży Pożarnej). Akcja odbywała się dwutorowo - zbiórka środków na portalu zrzutka.pl, dzięki której zebrano 5 tysięcy złotych. Równolegle prowadzone były zamknięte zbiórki darów w 17 instytucjach/organizacjach.

W przygotowaniu i przekazywaniu paczek udział brali pracownicy FOSy oraz 16 wolontariuszy - 11 uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 im. Sybiraków w Olsztynie oraz 5 uczestników JOB-firmy. Patronat medialny na akcją „FOSA dzieciom i seniorom” objęła „Gazeta Olsztyńska”

Za zebrane w 2020 roku środki zakupione zostały produkty rozesłane do 227 osób (w tym 121 seniorów) w miastach i gminach: Olsztyn, Jonkowo, Braniewo, Frombork, Susz, Giżycko, Gietrzwałd, Dywity, Purda. To więcej niż w 2019 roku, kiedy to pomoc dotarła do 151 osób. Poniżej w tabeli zestawienie podsumowujące edycję Fosa Dzieciom i Seniorom z 2020 roku.

Nazwa Organizacji	Liczba osób	Dzieci				Seniorzy
		Dzieci do 5 lat	Dzieci 6-10 r.ż	Młodzież 11-14 r.ż.	Młodzież od 15 r.ż	
ZWIĄZEK PLASTYKÓW WARMII I MAZUR	3	-	-	-	-	3
SOŁECTWO KAMIENIEC	7	-	-	-	-	7
STOWARZYSZENIE NA RZECZ CHORYCH Z CHOROBAJĄ NOWOTWOROWĄ PROMYK W GIŻYCKU	11	1	4	5	1	-
FUNDACJA ŻÓŁTY SZALIK	19	-	-	-	-	19
RADA OLSZTYŃSKICH SENIORÓW	2	-	-	-	-	2
FEDERACJA FOSa	21	-	-	-	-	21
STOWARZYSZENIE POLAKÓW REPRESJONOWANYCH PRZEZ III RZESZĘ ODDZIAŁ OKRĘGOWY W GDAŃSKU (OSOBY ZAMIESZKAŁE W NASZYM REGIONIE)	16	-	-	-	-	16
EVZ	48	-	-	-	-	48
RAZEM	127	1	4	5	1	116

Rodziny

Nazwa Organizacji	Liczba osób	Dzieci				Seniorzy	
		Dzieci do 5 lat	Dzieci 6-10 lat	Dzieci 11-14 lat	Dzieci od 15 lat		
FEDERACJA FOSa	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM	74	10	14	12	5	2
	19						
STOWARZYSZENIE NA RZECZ CHORYCH Z CHOROBAJĄ NOWOTWOROWĄ PROMYK W GIŻYCKU	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM	21	5				3
	9						

(RODZINY ZGŁOSZONYCH DZIECI)				
STOWARZYSZENIE ARKA	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM	5	3	-
	1			
RODZINY RAZEM	29	100	49	5
ŁĄCZNIE FOSA DZIECIOM i SENIOROM 2020		227	60	121

Tabela: Zestawienie FOSA Dzieciom i Seniorom 2020 r.

Dzięki zaangażowaniu pracowników i wolontariuszy FOSy oraz wsparciu ze strony instytucji, organizacji i darczyńców indywidualnych – mimo specyficznych uwarunkowań wynikających z funkcjonowania w warunkach epidemii COVID-19 – w roku 2020 udało się objąć wsparciem aż **227** osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej – seniorów i dzieci wraz z rodzinami.

k. Centrum Wolontariatu

Centrum Wolontariatu przy Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa rozpoczęło swoją działalność w listopadzie 2020 roku. W dniu 4 grudnia 2020 roku w Olsztynie nastąpiło jego oficjalnie otwarcie.

Celem Centrum Wolontariatu jest podejmowanie inicjatyw ukierunkowanych w szczególności na pomoc osobom najbardziej potrzebującym – w tym dzieciom i seniorom. Do zadań CW należy tworzenie bazy danych wolontariuszy oraz instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej, pośrednictwo w zakresie wolontariatu, rekrutacja i szkolenie wolontariuszy, ale także wspieranie organizacji i instytucji w poszukiwaniu odpowiednich kandydatów do współpracy.

W 2020 roku działania CW skupiły się na:

- 1) Tworzeniu struktury Centrum – w tym:
  - a) ustaleniu priorytetów, celu i zadań CW;
  - b) ustaleniu zakresu działań;
  - c) opracowaniu oraz ujednoczeniu niezbędnej dokumentacji (regulaminu, porozumień wolontariackich, zgód, oświadczeń itp.);
  - d) opracowaniu oraz stworzeniu funpage-a Centrum na Facebook-u;
  - e) rekrutacji wolontariuszy do akcji FOSa dzieciom i seniorom;
  - f) otwarciu Centrum - w tym promocji, nagraniu filmu promującego CW, przygotowaniu oraz przeprowadzeniu oficjalnego otwarcia CW;
  - g) stworzeniu zapotrzebowania instytucji/organizacji pomocowych powiatu olsztyńskiego na ewentualne wsparcie ze strony wolontariuszy (zgodnie z pismem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr PS-IV.021.107.2020).

- 2) Koordynacji oraz realizacji akcji FOSa dzieciom i seniorom – w tym:
  - a) promocji akcji poprzez: projekt plakatów i materiałów reklamowych, tworzenie hasel reklamowych/komunikatów na FB, pozyskiwanie patronów medialnych akcji, uruchomienie i promocję zbiórki środków na portalu ZRZUTKA.PL, przygotowanie kartonów do zbiórki darów;
  - b) stworzeniu bazy hurtowni spożywczych, kosmetycznych i chemii gospodarczej wraz z rozesłaniem informacji o akcji z prośbą o jej wsparcie;
  - c) stworzeniu bazy instytucji oraz organizacji uczestniczących w akcji, rozwieszeniu kartonów zbiórkowych, obrandowaniu przestrzeni;
  - d) wysłaniu maili do osób i organizacji zajmujących się pomocą społeczną, jak również instytucji wspierających seniorów i dzieci, z prośbą o wskazanie rodzin i osób najbardziej potrzebujących pomocy;
  - e) transporcie zebranych darów, przygotowaniu paczek i przekazaniu ich instytucjom, organizacjom i osobom indywidualnym zgłaszającym potrzebę wsparcia;
  - f) koordynacji pracy wolontariuszy wspierających akcję;
  - g) przekazaniu podziękowań, dyplomów instytucjom, organizacjom i osobom indywidualnym zaangażowanym w akcję.

III Regionalna Strefa Pomocy

Wstęp

Opieka nad osobą starszą, chorą i zależną jest wyzwaniem, które spada na nas często niespodziewanie. Problemy organizacji życia codziennego z osobą niesamodzielną w domu często powodują zagubienie i trudność w odnalezieniu się w nowej sytuacji. A kiedy już opieka trwa już dłuższy czas pojawia się zmęczenie, frustracja, konieczność rezygnacji z pracy, często też problemy zdrowotne.

Odpowiedzią na te wyzwania jest Centrum Informacji i Koordynacji na Rzecz Osób Niesamodzielnych i ich Rodzin „Regionalna Strefa Pomocy”, które świadczy kompleksowe usługi informacyjne, doradcze i szkoleniowe.

Geneza

Federacja FOSa ma bogate doświadczenie w prowadzeniu projektów na rzecz seniorów. Znamy potrzeby ludzi starszych, bo codziennie się z nimi spotykamy. Jesteśmy poza „systemem opiekuńczym”, a jednocześnie wystarczająco blisko, by wiedzieć co należy zmienić i gdzie szukać rozwiązań.

Rodziny realizujące opiekę nad osobami niesamodzielnymi 60+ są w szczególnie trudnej sytuacji. Według badania EUROFAMCARE w Polsce najczęściej opiekunami osób starszych są kobiety w wieku od pięćdziesięciu do sześćdziesięciu dziewięciu lat, zajmujące się rodzicami lub teściami. Często też, w związku z zachodzącymi przemianami w obrębie rodziny skutkującymi niską zastępowalnością pokoleń, migracją zarobkową, spadkiem potencjału opiekuńczego rodziny konieczność opieki w pierwszej kolejności spada na współmałżonka. Powoduje to, oprócz podanych powyżej skutków, również istotne skutki zdrowotne dla samych opiekunów. Brak umiejętności prawidłowego postępowania z osobą zależną, szczególnie w sferze fizycznej, wraz ze zmniejszoną sprawnością opiekuna wynikającą z możliwości fizjologicznych organizmu skutkują postępującym gwałtownie pogorszeniem jego stanu zdrowia. Wielomiesięczne

przeciążenie organizmu zarówno w sferze fizycznej jak i psychicznej, bez odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego powoduje, że opiekun sam staje się osobą zależną.

Bardzo trudna jest sytuacja rodzin, w których osoba zależna pojawia się nagle, np. w skutek udaru. Nie są w najmniejszym stopniu przygotowane na podjęcie opieki, nie mają wiedzy i umiejętności związanych z opieką i pielęgnacją osób zależnych. Nie wiedzą dokąd mogą udać się po pomoc, gdzie uzyskać informacje dotyczące możliwości wsparcia, czy to w zakresie opiekuńczym, czy materialnym. Nie mają wiedzy o możliwości rehabilitacji, wypożyczania sprzętu itp. Skutkuje to nader często decyzją o umieszczeniu osoby zależnej w opiece instytucjonalnej, w instytucjach totalnych, w których podopieczni tracą swoją podmiotowość stając się przedmiotem opieki, a koszty opieki nad nimi są znacznie większe, co przekłada się również na koszty ponoszone przez gminy.

W związku z tym, we wrześniu 2019r przeprowadziliśmy dwudniowe warsztaty poświęcone diagnozie sytuacji oraz wypracowaniu możliwych rozwiązań, w których uczestniczyło ponad 30 osób – pracownicy samorządów lokalnych, opsów, pielęgniarki socjalne ze szpitali, organizacje pozarządowe oraz środowiska seniorów i opiekunów. Wg informacji uzyskanych od pielęgniarek socjalnych z olsztyńskich szpitali wynika, że w każdym ze szpitali 6 do 10 rodzin w miesiącu odmawia podjęcia opieki nad osobą, która w wyniku choroby traci samodzielność i decyduje o umieszczeniu jej w opiece instytucjonalnej. Nie musiałoby do takiej sytuacji dochodzić, gdyby rodziny te otrzymały od razu pełne informacje o opiece, pielęgnacji i możliwościach wsparcia, usługi opiekuńcze, wsparcie psychologiczne i prawne.

Idea

Tworzona przez Federację Strefa będzie rozwiązaniem kompleksowym. Rodziny objęte projektem otrzymają wsparcie specjalistów w zakresie informacji i edukacji w postępowaniu z osobą zależną oraz wsparcie opiekuna rodziny w codziennym funkcjonowaniu. Będzie ono miejscem gdzie gromadzone, aktualizowane i przekazywane objętym wsparciem rodzinom będą informacje o dostępnych formach bezpłatnego i płatnego wsparcia, w tym, w zakresie firm i opiekunek/ów prywatnych i publicznych świadczących usługi opiekuńcze, możliwości skorzystania z usług rehabilitacyjnych, dostępnych formach wsparcia finansowego, ofercie placówek leczniczych, formach wsparcia dziennego, wypożyczalniach sprzętu rehabilitacyjnego. Prowadzone tam będzie wsparcie psychologiczne i prawne, a także szkolenia dla rodzin z opieki nad osobą zależną oraz pomoc wytechnieniowa.

Celami działania „Regionalnej Strefy Pomocy” są:

1. Zwiększenie dostępności osób niesamodzielnych i ich rodzin do usług, zwłaszcza w obszarze pomocy społecznej i ochrony zdrowia.
2. Podniesienie kompetencji środowisk osób niesamodzielnych i ich rodzin.
3. Ograniczenie samotności, wzmocnienie samodzielności i integracji ze środowiskiem lokalnym.
4. Zwiększanie efektywności współpracy międzysektorowej i budowa partnerstwa na rzecz wsparcia osób niesamodzielnych i ich rodzin.

Działania**Planowane działania Centrum zawarte są w 3 podstawowych obszarach:**

INFORMACJA - to obszar, w którym powstanie sieć kontaktów instytucjonalnych i indywidualnych ze służbą zdrowia, pomocą społeczną, geriatrami, pielęgniarkami środowiskowymi, organizacjami pozarządowymi, samorządami i sektorem prywatnym. Będziemy pozyskiwać i aktualizować dane niezbędne osobom starszym i ich opiekunom. Sprawimy, że osoba z dnia na dzień postawiona w roli opiekuna osoby zależnej w jednym miejscu otrzyma wszystkie informacje o dostępnych formach pomocy.

EDUKACJA – zaczniemy od rzeczy prostych, takich jak nauka pielęgnacji, żywienia. Poprowadzimy nieodpłatne doradztwo psychologiczne, prawne czy opiekuńcze także w domu osób starszych. Stworzymy swoistą szkołę dla opiekunów osób starszych. M.in. posłuży temu oferta szkoleniowa, grupy samopomocowe i pokój treningowy do nauki pielęgnacji osoby leżącej.

TOWARZYSZENIE – chcemy, razem z rodziną seniora stworzyć spersonalizowany plan pomocy, nazwać problemy i opracować jasne procedury, które usprawnią opiekę. W Centrum, każdy senior i jego rodzina, będą pod opieką Opiekuna Przypadku (osoby do kontaktu, przyjaciela, profesjonalisty zaznajomionego dokładnie z sytuacją, który pomoże dostać się do odpowiedniego specjalisty, napisać wniosek do PFRON o remont łazienki czy z architektem zrobi plan dostosowania mieszkania dla potrzeb osoby starszej.

W naszym modelu jeden opiekun przypadać będzie na około 20 użytkowników, ponieważ zakładamy, iż czas i stopień jego zaangażowania zależeć będzie od konkretnych problemów. Może

też pomóc zrobić zakupy, czy po prostu wspólnie wypić kawę. W przyszłości myślimy również o uruchomieniu taksówki społecznej i opieki wytchnieniowej.

Uruchomienie powyższych obszarów poprzedzi indywidualna, szczegółowa diagnoza potrzeb i ustalenie zakresu wsparcia wymaganego przez każdego użytkownika Centrum i jego opiekuna oraz zbudowania szerokiej sieci partnerów.

Działania Regionalnej Strefy Pomocy finansowane są między innymi z projektów Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, działanie 11.2.4: „Usługi dla rodzin osób zależnych”-Wartość projektu 443.587,50 zł., kwota dofinansowania 377.049,37 zł.

„Wspieramy rodziny” - wartość projektu 443.107.50 zł, kwota dofinansowania 376 567,38 zł.

Projekty skierowane są do osób i rodzin, w których występują osoby zależne, zamieszkujące teren Olsztyna oraz gmin Stawiguda, Purda, Giętrząwałd, Jonkowo, Dywity i Barczewo (MOF Olsztyna).

Okres realizacji projektów: 01.08.2020 – 31.08.2022

Kampania fundraisingowa „POTRZEBNI”

ZAŁOŻENIA WSTĘPNE

Jednym z organizacyjnych celów strategicznych Federacji FOSA, które realizujemy dzięki projektowi finansowanemu ze środków Fundacji EVZ, jest zbudowanie niezależnego od grantów systemu finansowania działań w oparciu o wpłaty (darowizny pieniężne) od osób indywidualnych oraz firm. Tego typu finansowanie pozwoli docelowo na lepszą i bardziej elastyczną realizację misji organizacji i uniknięcie trudnych kompromisów z którymi mamy do czynienia wtedy, gdy zdecydowana większość środków musi być wydatkowana w reżimie grantowym.

Zbudowanie efektywnie działającego i opłacalnego fundraisingu pozagruntowego to długotrwały proces, który składa się z wielu elementów i etapów. Rentowność uzyskuje zazwyczaj się nie wcześniej niż po dwóch latach. Kluczowe jest zbudowanie narzędzi, rozpoznawalności

i wiarygodności organizacji, oraz poinformowanie potencjalnych darczyńców o problemie na jaki odpowiada organizacja. Jednym z największych wyzwań jest zbudowanie bazy potencjalnych i aktualnych darczyńców, a także modelu długofalowych relacji z nimi.

Głównym założeniem planu kampanii jest możliwość przetestowania w praktyce wspomnianych wyżej działań oraz dostosowanie organizacji do prowadzenia teraz i w przyszłości podobnych aktywności. Podwaliny kampanii powstały we współpracy z ekspertami (Andrzej Pietrucha i Jan St. Baran – APDF Doradztwo i Fundraising). Dzięki merytorycznej współpracy z Andrzejem Pietruchą i Janem Baranem przyjęto, iż skuteczny fundraising to fundraising oparty na budowaniu relacji z darczyńcami. Aby zapewnić sobie finansową stabilność, organizacje powinny dywersyfikować wpływy, uniezależniać się od pojedynczych grantodawców i wciąż testować nowe sposoby angażowania darczyńców. Nie warto myśleć o fundraisingu w kontekście jednorazowych, mniej lub bardziej przypadkowych akcji.

Dyrekcja i zespół Federacji FOSA rozpoczęli pracę nad wizją nowej marki, która pozwoli na właściwą segmentację przyszłych darczyńców, znajomość narzędzi i technik fundraisingowych, sprawną komunikację, podniesienie kompetencji ludzi i stworzenie dobrego, wieloetapowego planu budowania fundraisingu w naszej organizacji.

W wyniku intensywnych spotkań i warsztatów wyodrębniono 16-osobowy kolektyw fundraisingowy.

W ramach przygotowań do aktywnych działań fundraisingowych został przygotowany audyt potencjału fundraisingowego Federacji FOSA.

W jego wyniku stwierdzono, iż Federacja FOSA jest organizacją o charakterze parasolowym, prowadzi działania skierowane głównie do innych instytucji (B2B), grup i środowisk społecznych. Ze względu na rozwijanie fundraisingu pozagrantowego – np. komunikowanie efektów zbiórek – szczególnie istotne jest zaprezentowanie szerokiej publiczności aktualnej oferty organizacji z której mogą korzystać osoby indywidualne (B2C). Wspomniana oferta ta jest w ostatnich latach sukcesywnie rozwijana i stanowi już istotną część działań organizacji.

Zgodnie z marketingowym modelem Igora Ansoffa KAMPANIA jest to „nowy produkt” skierowany do „nowych klientów”, czyli scenariusz działań obarczony relatywnie dużym ryzykiem oraz charakteryzujący się zazwyczaj niską rentownością.

W ramach budowania wstępnej wizji kampanii uznano, iż prowadzenie szerokich działań fundraisingowych tylko przy pomocy marki FOSy jest ryzykowne ze względu na funkcjonowanie innych organizacji o podobnych nazwach: Fundacja FOSA (Gdańsk) i Fundacja F.O.S.A. (Aleksandrów Łódzki). Z tego powodu zdecydowano o utworzeniu nowej marki, wstępnie nazwanej MARKĄ SENIOR.

KONCEPCJA NOWEJ MARKI

W ramach kolejnego etapu planowania fundraisingu opracowano studium wykonalności dot. nowej marki. W ramach wypracowywania koncepcji marki przyjęto, że będzie ona firmować zarówno działania fundraisingowe FOSy ale także wszystkie aktywności usługowe prowadzone (bezpośrednio lub pośrednio) przez organizację na rzecz osób starszych. Może to także oznaczać, że w przyszłości środki pozyskane od darczyńców prywatnych przy okazji kampanii firmowanych nową marką, będą przekazywane także do innych organizacji pozarządowym z zastrzeżeniem wydatkowania środków na potrzeby osób starszych.

Poniższy schemat prezentuje te typy działań FOSy, które będą zaliczone do nowej marki, w odróżnieniu do aktywności, które w dalszy ciąg będą prowadzone pod szyldem FOSy.

Przy okazji pracy nad koncepcją nowej marki przygotowano koncepcję powołania zespołu, który będzie odpowiedzialny za wdrożenie planowanych działań. Ustalono listę zadań oraz koniecznych kompetencji.

Przygotowano także wstępną listę rekomendowanych kanałów komunikacji (online, offline) oraz metod i technik fundraisingowych, które powinny być realizowane pod szyldem nowej marki z założeniem, że kolejne rozwiązania będą wdrażane sukcesywnie w zależności od posiadanego zaplecza, możliwości organizacyjnych, środków na inwestycję itd.

Podczas pracy nad koncepcją nowej Marki zidentyfikowano także główne ryzyka związane z wdrażaniem zmiany w organizacji.

Marka w założeniu obejmuje wszystkie obszary pracy z seniorami w Federacji FOSA, a mianowicie:

- Regionalną Strefę Pomocy czyli Centrum Informacji i Koordynacji dla Osób niesamodzielnych i ich Rodzin;
- biuro Rzecznika Praw Osób Starszych;
- magazyn „Generacja”;
- Rady Seniorów;
- innowacje: Silver Sharing, Przyjazny Sąsiad, Ciepły telefon oraz 200 lat;

WDRAŻANIE MARKI

W wyniku pracy Kolektywu Fundraisingowego rozpoczęto działania przygotowawcze do wprowadzenia w życie kampanii, która w wyniku otwartych konsultacji uzyskała nazwę „POTRZEBNI”.

Poprzez warsztaty i spotkania wypracowano misję marki: **„Bardziej samodzielni, mniej samotni. Wspieramy osoby starsze”**, która stała się mottem kampanii.

Plan wdrażania obejmował grupy docelowe, analizę konkurencji, budowę narzędzi fundraisingowych i komunikacyjnych oraz głównych elementów komunikacji marki:

- zidentyfikowanie głównych grup docelowych oraz analiza konkurencji;
- nazwa Marki, główne przesłanie, identyfikacja wizualna;
- strona WWW / FB / YT / inne social media ;
- system przyjmowania wpłat online i wpłat regularnych;
- założenia do zbiórek celowych i okazjonalne;
- wdrożenia podstawowego modułu CRM;
- opracowanie zasad i procedur dot. RODO;
- przygotowanie uproszczonego schematu Donor Journey.

W ostatnim kwartale 2020 roku powzięto prace nad utworzeniem strony internetowej dedykowanej „Potrzebnym” pod adresem www.potrzebni.org.pl, a także na portalu Facebook, a także nakreślono plan obecności marki w innych dostępnych kanałach komunikacji.

W opracowaniu znalazły się 2 publikacje prezentujące misję i wizję kampanii. Jedna z nich posłuży jako rozbudowana wizytówka marki, która prezentowana będzie potencjalnym darczyńcom kluczowym, kolejna to poradnik zdalnego dbania o seniorów „Jak zadbać o seniora gdy mieszkasz daleko”, która będzie swoistym narzędziem do pozyskiwania tzw. leadów – czyli osób, które w przyszłości zechcą zaangażować się w działania fundraisingowe jako tzw. „ciepli darczyńcy”.

W listopadzie 2020 roku, przy ogromnym zaangażowaniu członków Kolektywu Fundraisingowego oraz pracowników Federacji FOSA powstał profesjonalny filmowy **spot społeczny promujący kampanię „Potrzebni”**, który będzie podstawowym narzędziem zarówno

pozyskiwania środków finansowych jak też budowania zmiany społecznej w postrzeganiu problemów ludzi starszych. W spocie udział wzięli pracownicy Federacji, wolontariusze oraz profesjonalni aktorzy olsztyńskich teatrów: Jagna Polakowska oraz Marian Czarkowski. Reżyserem filmu, scenarzystą i montażystą jest Michał Kupisz (Federacja FOSa). Spot promowany będzie w mediach tradycyjnych: radiu, telewizji oraz w Internecie w momencie wypuszczenia kampanii na rynek w styczniu 2021 roku.

Przełomowym doświadczeniem roku 2020 było również **podjęcie prac nad wdrożeniem w organizacji systemu CMR**, który jest nowoczesnym oprogramowaniem do gromadzenia, przechowywania i zarządzania informacjami o klientach/partnerach/darczyńcach, mającym na celu sprawne zarządzanie marketingiem. Wprowadzenie marki do przestrzeni publicznej zaplanowano na 20 stycznia 2021 roku.

IV Obszary działań - Aktywizacja społeczno-zawodowa

Wstęp

Aktywizacja społeczno-zawodowa realizowana w Federacji FOSa to kompleksowy i wieloaspektowy proces wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podstawowym celem jest trwale przywrócenie do życia społecznego oraz powrót na rynek pracy. Jednak proces aktywizacji to nie tylko świadczenie pomocy w kontekście zawodowym (pośrednictwo pracy, kursy, szkolenia), ale przede wszystkim aktywizacja społeczna beneficjenta (wsparcie psychologiczne, praca socjalna) i animacje w jego lokalnym środowisku.

Zespół ds. aktywizacji społeczno-zawodowej w Federacji FOSa, to merytoryczni pracownicy organizacji: doradcy zawodowi, psychologowie, pracownicy socjalni, brokerzy edukacyjni, asystenci rodziny, opiekunowie JOB Firmy, trenerzy pracy, trenerzy warsztatów kompetencji oraz trenerzy wsparcia.

a. Usługi aktywizacji zawodowej (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, trenerzy pracy, broker edukacyjny, staże, kursy zawodowe)

Usługi aktywizacji zawodowej

Federację FOSa świadczy następujące usługi aktywizacji zawodowej:

Poradnictwo zawodowe – realizowane przez doradców zawodowych, ukierunkowane jest na diagnozę potencjału podopiecznych FOSy oraz pomoc w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Doradcy zawodowi FOSy pomagają klientom między innymi:

- wypracować wizję swojej kariery zawodowej, opartej na marzeniach i wartościach oraz zbudować strategię i plan jej rozwoju
- poznać swoje atuty i mocne strony, po to by zwiększyć poczucie własnej wartości i świadomie wykorzystywać swój potencjał oraz trafnie wyznaczać cele zawodowe

- pozbywać się wewnętrznych blokad i ograniczeń i rozwinąć skrzydła w pracy i życiu osobistym.

W pracy z klientem stosują coachingowe podejście skoncentrowane na rozwiązaniach, oparte na metodologii Milтона Ericksona zgodnie z którym, każda osoba ma zasoby i potencjał aby rozwiązywać swoje problemy i blokady.

Wsparcie trenera pracy – trener pracy jest bardzo ważnym uczestnikiem procesu aktywizacji zawodowej. Towarzyszy podopiecznym FOSy w procesie poszukiwania pracy. Do jego zadań należy m.in. nawiązywanie kontaktu z potencjalnymi pracodawcami w branży zgodnej z predyspozycjami klienta, organizacja staży i pośrednictwo pracy, umawianie rozmów kwalifikacyjnych, wspieranie klienta w nowym miejscu pracy, rozwiązywanie ewentualnych sytuacji problemowych na linii pracodawca – klient, ale też , co bardzo istotne, stałe monitorowanie postępów oraz motywowanie beneficjentów do utrzymania zatrudnienia.

W 2020 roku w Federacji FOSa przeprowadzono 264 godziny wsparcia indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego, 394 godziny spotkań indywidualnych i grupowych z trenerem pracy, uczestnicy odbyli 37 staży a 31 podjęło pracę w oparciu o umowę o pracę lub umowę cywilno-prawną.

Broking edukacyjny – to usługa innowacyjna. Broker edukacyjny, jest ekspertem w zakresie rynku szkoleniowego. Pośredniczy między klientem a rynkiem szkoleniowym. Porada brokera edukacyjnego jest dostosowywana do potrzeb klienta. W pracy z osobami poszukujących swojego miejsca na rynku pracy przeprowadza on wywiad diagnozując możliwości psychofizyczne i zbierając informacje o wykształceniu, zainteresowaniach i sytuacji zawodowej klienta oraz bada jego preferencje (np. czas trwania kursu/szkolenia, intensywność nauki). Następnie dobiera pasujące oferty, w przystępny sposób przedstawia je klientowi i motywuje go do podjęcia decyzji. Broker edukacyjny gromadzi dane o wszelkich typach usług edukacyjnych, przez co możliwy jest dobór zarówno wszelkich rodzajów kursów/szkoleń doskonalących, kwalifikacyjnych, jak i szkoły średniej, pomaturalnej czy nawet studiów wyższych (I i II stopnia). Broker analizuje programy szkoleniowe, kadre wykładowców, certyfikację szkoleń pod kątem potrzeb klienta ale również oczekiwań rynku pracy. Monitoruje realizację przebiegu zlecenia – weryfikuje opinie klienta i oferenta szkoleń. Efektem jego działań jest zawarcie umowy szkoleniowej. Prowadzi i przechowuje niezbędną dokumentację.

Broker edukacyjny pracuje samodzielnie, ale jego praca wymaga ścisłej współpracy z innymi specjalistami. W roku 2020 36 uczestników ukończyło kurs kwalifikacyjny.

b. Wsparcie psychologiczne i warsztaty kompetencji

Wsparcie psychologiczne- w tym obszarze udzielane wsparcie psychologiczne uczestnikom ma na celu polepszenie ich indywidualnego funkcjonowania, wydobyć zasobów, ich potencjału, wsparcie w realizacji i osiąganiu celów, osiągnięcie możliwej zmiany pozwalające na trwałe przywrócenie do życia społecznego oraz powrót na rynek pracy. Wsparcie uczestnikom jest udzielane w formie indywidualnych konsultacji psychologicznych w oparciu m.in. o założenia terapii krótkoterminowej skoncentrowanej na rozwiązaniu i charakterystycznych dla TSR technik terapeutycznych, których dobór zależy od wnoszonego problemu i specyfiki potrzeb uczestników.

W ramach indywidualnych konsultacji psychologicznych przeprowadzaliśmy:

- 1. Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja** – w sytuacjach trudnych, stresowych; wspólną pracę dotyczącą lepszego poradzenia sobie z kryzysem, bądź zaakceptowania trudności, na które klient nie ma wpływu.
- 2. Możliwość rozwoju osobistego** – rozwijanie kompetencji społecznych – np. komunikowania się, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, rozwijania wiary we własne możliwości, podnoszenia poczucia własnej wartości, poczucia wpływu na swoje życie. Zmiana nawyków, uświadomienie sobie mocnych stron i możliwości ich wykorzystania w sytuacjach osobistych i zawodowych.
- 3. Coaching** – praca dotycząca wyznaczenia i realizowania celów; praca w kierunku polepszania efektów własnego działania. W ramach pracy coachingowej zajmujemy się również wskazywaniem tych mocnych stron, które pomogą Ci w realizacji celu i mogą być użyte w kontekście zmiany.

Oferta pomocy psychologicznej dla rodzin w kryzysie, zagrożonej wykluczeniem społecznym:

- wsparcie psychologa – terapia indywidualna, terapia par i rodzin w podejściu poznawczo – behawioralnym oraz terapii krótkoterminowej skoncentrowanej na rozwiązaniach;
- praca metodą Konferencji Grupy Rodzinnej - jest to metoda pracy z rodziną znajdującą się w sytuacji kryzysowej. Angażując w rozwiązanie problemu jak największą liczbę członków rodziny i osób jej bliskich, wykorzystuje potencjał i zdolności, jakie mają jej poszczególni członkowie;
- grupy samopomocowe – podczas spotkań uczestnicy mogli dzielić się pomysłami na rozwiązanie swoich kłopotów, mogli uczyć się jak pomóc sobie i innym. Celem spotkań była przede wszystkim zmiana postaw i zachowań, odzyskanie kontroli nad własnym życiem;
- wyjazdy dla rodzin oraz wspólne spędzenie dnia wolnego;
- cykle edukacyjne – szkoła dla rodziców, wsparcie prawidłowego funkcjonowania rodziny, warsztaty zdrowego żywienia, trening umiejętności psychospołecznych, trening asertywności, warsztaty z savoir vivre i wizerunku;
- usługi opiekuńcze dla osób zależnych;
- animacja i praca środowiskowa oraz świetlica z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin objętych wsparciem.

W związku z sytuacją pandemii COVID-19 konsultacje psychologiczne oraz interwencje w sytuacjach kryzysowych prowadzone były również telefonicznie i online zapewniając uczestnikom projektów dostęp do profesjonalnej pomocy. Zespół psychologów zamieszczał również na profilu Federacji Fosa na facebooku posty o tematyce zdrowia psychicznego, dbania o siebie i możliwościach otrzymania wsparcia w kryzysie.

W roku 2020 w ramach indywidualnego wsparcia psychologicznego w prowadzonych przez Federację FOSa działaniach wzięło udział 419 odbiorców.

Wsparcie psychologiczne obejmuje również prowadzenie grupowych warsztatów motywacyjnych, psychoedukacyjnych, kompetencji społecznych i życiowych. W roku 2020 przeprowadzono 68 takich spotkań.

Warsztaty kompetencji

Warsztaty kompetencji społecznych i życiowych są grupową formą wsparcia skierowaną do uczestników i ich rodzin. Wykorzystując głównie metody warsztatowe, prowadzący przybliżają uczestnikom tematy adekwatne do ich potrzeb, przekazując im fachową wiedzę oraz dając odpowiednie narzędzia, które w przyszłości będą mogli wykorzystać do samodzielnego radzenia sobie z codziennymi problemami. Tematyka tego typu warsztatów obejmuje m.in. pracę nad motywacją, odpowiedzialność, zarządzanie czasem, żywienie, gospodarowanie budżetem domowym, kompetencje wychowawcze, radzenie sobie ze stresem, asertywność i inne w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby. W roku 2020 w Federacji FOSA przeprowadzono 210 godzin takich warsztatów.

c. JOB Firma

JOB Firma to innowacyjny, 5-tygodniowy model aktywizacji społeczno-zawodowej, w ramach którego podopieczni Federacji FOSA pracując w grupach są włączani w szereg działań ukierunkowanych na podniesienie ich kompetencji zawodowych oraz gotowości do wejścia na rynek pracy.

Model ten został wypracowany i zwalidowany w ramach projektu „JOBfirma jako model pracy z osobami bezrobotnymi 50+” realizowanego przez Szczecińską Fundację Talent – Promocja - Postęp (proj. Innowacyjny POKL). Realizacja JOBfirmy w Federacji FOSA każdorazowo polega na dopasowywaniu tego modelu do potrzeb biorących w nim udział uczestników.

W 2020 roku odbyło się 6 edycji Job Firmy . Ukończyło je 34 osoby w tym 29 kobiet i 5 mężczyzn.

Uczestnicy byli wiekowo zróżnicowani w przedziale od 20 do 60 roku życia. Ze względów bezpieczeństwa w sytuacji obostrzeń pandemii COVID 19 liczba uczestników została zmniejszona o połowę.

W 2020 roku działania Job Firmy były szczególnie nastawione na pomaganie i odnajdywanie się w trudnej rzeczywistości.

Funkcje Job Firmy w 2020 roku:

- funkcja społeczna - tworzenie akcji społecznych w ramach działań Job Firmy umożliwiło zaspokojenie indywidualnych oczekiwań i potrzeb uczestników, pozwalały na realizację osobistych motywacji do dobrowolnego działania: zaspokajały chęć niesienia pomocy innym i realizację postawy altruistycznej, pozwalały na zrozumienie świata, rozwój osobistych umiejętności i kompetencji, powodowały wzrost poczucia wartości i docenianie samego siebie oraz innych, pozwalały na odnalezienie swojego miejsca w społeczeństwie i dopasowanie się do jakiejś grupy społecznej, umożliwiały poradzenie sobie z wewnętrznymi problemami

i konfliktami;

- funkcja pomostowa - pomiędzy uczestnikiem, jego autonomią i działaniem na swoją korzyść a powinnością wobec społeczności w której funkcjonował. W Job Firmie ważny jest silny związek z kapitałem społecznym. Uczestnicy uczyli się zaufania i nabywali zdolności wspólnego działania;

- funkcja motywująca do aktywności na rynku i podjęcia pracy oraz do wprowadzenia zmian w wielu obszarach życia;

- funkcja edukacyjna w zakresie obsługi nowych technologii, świadomości etyki pracy, codziennej i zawodowej etykiety i wiedzy na temat społeczeństwa obywatelskiego – warsztaty i kontakty z organizacjami i firmami;

- funkcja informacyjna w zakresie sytuacji społecznej, informacji o pandemii, potencjału instytucji i sektora NGO – kontakt z pracownikami Federacja FOSA;

- funkcja promująca ważne wartości społeczne – kontakt z pracownikami, warsztaty, tworzenie akcji społecznych;

- funkcja inspirująca – pokazywanie jakości zmieniających poziom życia – warsztaty, przykład pracowników Federacji FOSA;

- funkcja umożliwiająca uczestnikom wyrażanie własnych opinii i potrzeb – Debaty na Różne Tematy;

- funkcja ochronna przed utrwalaniem dysfunkcyjnych społecznie postaw – konsultacje, warsztaty.

Dzięki aktywności Job Firmy w 2020 roku uczestnicy tworzyli wspólne dobro, w oparciu o współpracę, w zaufaniu, partycypacji oraz chęci wspólnego działania. Zrealizowane akcje społeczne przy udziale uczestników Job Firmy w 2020 roku to:

1. „FOSA Dzieciom i Seniorom” – zbiórka prezentów na Święta Bożego Narodzenia dla potrzebujących dzieci i seniorów
2. „Open Piano” – otwarte wydarzenie kulturalne promujące muzykę
3. „Pogadalia – Posłuchalia” – przestrzeń do rozmów w parku
4. „Praktyczny Poradnik Poszukiwania Pracy” jak szukać pracy w okresie pandemii
5. „Czysta Skanda” Sprzątanie Świata
6. Prezentacje marki „Potrzebni.pl”
7. „Debaty na różne tematy” z udziałem animatorów społecznych
8. „Dbamy o tych, którzy pomagają”

Wnioski i rekomendacje z działań w 2020 roku.

- należy utrzymać metodę wprowadzania po zakończeniu Job Firmy kolejnych form wsparcia, by minimalizować ewentualne powroty do dawnych przyzwyczajęń uczestników;
- przygotowywać uczestników do nowej rzeczywistości związanej ze zmianami społecznymi, ekonomicznymi, technologicznymi i pandemicznymi;
- tworzyć mieszane grupy, zróżnicowane pod względem umiejętności aby uczestnicy wewnątrz tworzonej struktury grupy uczyli się od siebie i nawzajem inspirowali;
- stworzyć platformę spotkań z radnymi miasta odnośnie świadomości obywatelskiej i procedur związanych z rozwiązywaniem rozmaitych problemów grupowych.

d. Centrum Treningowe

Celem Treningowego Centrum Rozwoju i Wsparcia jest przełamywanie barier w korzystaniu z instytucji kultury, miejsc użyteczności publicznej, poprawa umiejętności funkcjonowania w grupie, nauka oglądy i umiejętności należytego zachowania. W 2020 roku wsparciem Centrum zostało objęte niemal 50 osób. Uczestnicy brali udział w wyjściach, m.in. do kina, teatru. Wsparcie polega również nie na samym uczestnictwie w kulturze, ale również były to spotkania z ludźmi ze świata kultury i sztuki. Tutaj osoby biorące udział w projekcie uczyły się odpowiedniego do sytuacji zachowania, ubrania, higieny. To odpowiedź na częste sygnały od

pracodawców dotyczące przypadków braku ogłady, niskiego poziomu higieny i niekulturalnego zachowania osób kierowanych na staże czy zatrudnianych. Wsparcie obejmuje również przygotowanie do wizyt w instytucjach kultury (ale nie tylko) – planowanie (miejsce, repertuar itp.), ustalanie zasad (higiena, dress code, zachowanie); wyjście na spektakl, wystawę itp. oraz ewaluację i analizę tego, co miało miejsce podczas wyjść. W takim ujęciu uczestnicy nabywają również umiejętności i kompetencji organizowania, planowania, realizowania zaplanowanych działań, współpracy, negocjacji, wspólnego dochodzenia do rozwiązań. Treningowe Centrum Rozwoju i Wsparcia w założeniu pomaga rozwijać się kulturalnie. W tym roku, z powodu pandemii jego założenia pozostały niezmiennie, ale przeobrażeniu uległa formuła.

Wsparcie Treningowego Centrum Rozwoju i Wsparcia od marca do czerwca 2020 roku, w związku wprowadzonymi w życie obostrzeniami związanymi z pandemią Covid- 19, przeniesione zostało do Internetu. Na stronie Facebookowej codziennie publikowane były autorskie artykuły i propozycje aktywności kulturalno-społecznej, możliwej do podjęcia przez uczestników w trakcie kwarantanny. To także wywiady z autorytetami ze świata kultury, czy osobami aktywnymi na różnych polach, które miały być inspiracją i zachęcać do podejmowania własnych wyzwań. Propozycje oraz m.in. konkursy trafiły również do specjalnie utworzonej na ten czas grupy zamkniętej dla uczestników projektu, gdzie również publikowane były propozycje trenerek Centrum. Pandemia spowodowała, że zarówno instytucje kultury, jak i sami artyści, zaczęli wykazywać się niezwykle kreatywnością. Wymagało to otwartości, ale uczestnicy Centrum chętnie zaangażowali się również w taką formę odbioru kultury.

Poniżej podajemy przykładowy rozkład działań w maju, gdzie uczestnicy projektu mogli wziąć udział w spotkaniach z ludźmi kultury, ale również pasjonatami i inicjatorami ważnych wydarzeń w mieście. Podobny schemat zajęć przyjęliśmy w marcu i kwietniu.

- 1.05 - Małgorzata Wiśniewska-Jurkowska – o podróżach i pasji – specjalna prezentacja dla Fosa. Wywiad - rozmowa z jedną z twórczyń m.in. Babafest;
- 2.05 – specjalnie dla Federacji FOSA o podróżach do Hiszpanii i nie tylko opowiada Magdalena Faszcza, twórczyni szkoły tańca flamenco i propagatorka kultury hiszpańskiej;

- 3.05 – cykl podróżniczo-majówkowy i niezwykły projekt Visit Faroe Islands. Tutaj jego twórcy proponują, byśmy sami tworzyli wycieczki, dzięki którym wirtualnie możemy zobaczyć tę niezwykłą wyspę;
- 4.05 - "Halka" Stanisława Moniuszki, to bez wątpienia jedna z najświetniejszych i najpopularniejszych polskich oper, spektakl można było obejrzeć w sieci;
- 6.05 – w czasie pandemii powstaje mnóstwo filmów do rodzinnego archiwum; Treningowe Centrum Rozwoju i Wsparcia poleca tym razem darmowe narzędzia do montowania filmów, tworzenia grafiki i edycji zdjęć;
- Specjalnie dla Federacji FOSa wywiad z Adrianną Trzeptotą, pisarką ze Szczytna obecnie mieszkającą w Warszawie;
- 8.05 – Kultura w sieci i propozycje okolicznych domów kultury; ze specjalnym wywiadem dla Federacji FOSa wystąpił Mariusz Kwas, dyrektor Centrum Kulturalno-Bibliotecznego w Dobrym Mieście; opowiada m.in. o tym, jakie są oczekiwania wobec kultury;
- 9.05 - premiera filmu online "Sekretne Horyzonty", któremu patronuje Centrum Polsko-Francuskie Olsztyn;
- 10 maja - na niedzielne popołudnie Treningowe Centrum Rozwoju i Wsparcia miało rodzinną propozycję naszej lokalnej artystki: aktorki, wokalistki, animatorki kultury, utalentowanej Marty Andrzejczyk;
- 11.05 - spektakle Teatru Telewizji, które polecamy uczestnikom jako alternatywę dla teatru na żywo;
- 13.05 – specjalnie dla Federacji FOSa nagranie o swoich działaniach przygotował Olsztyński Teatr Tańca; to nowe zjawisko artystyczne, o którym specjalnie dla Federacji FOSa opowiedziała Katarzyna Grabińska, jego twórczyni;
- 14.05- nauka języków obcych przez platformy on-line, również te darmowe;
- 15.05 - rozmowa i zachęta do udziału w pierwszych wirtualnych Targach Książki;
- 16.05 – Europejska Noc Muzeów on-line; tego nie było od lat. Podajemy listę wydarzeń w sieci, nasz subiektywny przegląd tego, co najciekawsze;
- 17.05- Filharmonia Warmińsko-Mazurska im. Feliksa Nowowiejskiego w Olsztynie i premiera koncertu on-line. Przybliżamy olsztyńskie instytucje kulturalne;

- 18.05 – Street art w Olsztynie oraz jego przykłady w mieście;
- 20.05 – Centrum poleca warsztaty organizowane przez MOK w Olsztynie – „Olsztyn pisze piosenki online”;
- 21.05 - w nawiązaniu do Międzynarodowego Dnia Muzeów, wraz z Muzeum Narodowym w Krakowie, zaprosiliśmy uczestników do ciekawego wydarzenia pod hasłem: #TyDzieńMuzeum!;
- 22.05 – Art. Color Ballet – zaproszenie do spektaklu online;
- 23.05 – przybliżamy jeden z nielicznych instrumentów astronomicznych, który zachował się w Olsztynie. To kalendarz astronomiczny stworzony przez samego Kopernika. Opowiada o nim m.in. dyrektor Planetarium;
- 24.05 – spotkania on-line odbywają się w czasie pandemii również w przypadku naszych rodzimych autorów. Wśród nich jest m.in. Joanna Jax, autorka m.in. „Dziedzictwa von Becków” i trylogii „Prawda zapisana w popiołach”;
- 25.05 - Galeria Narodowa w Londynie to jedna z najważniejszych galerii sztuki na świecie. Na kilkudziesięciu salach wystawiono tu setki prac zachodnio-europejskich mistrzów od XIII do początku XX wieku. Kolekcja jest na tyle różnorodna, że każdy powinien odnaleźć coś dla siebie. Zaczynając od średniowiecznego malarstwa religijnego, przez renesansowe i barokowe dzieła największych mistrzów. Zachęta do odwiedzania wirtualnych galerii, które są dziś w naszym zasięgu;
- 27.05 - Olsztynianka znalazła się wśród osób, które otrzymały stypendium ministerialnego programu „Kultura w sieci”. Stworzy „Przepisy ze śpiewnika”, których inspiracją był pewien pamiętnik jej babci. Agatę Grzegorzyczkę-Wosiek można spotkać w Muzeum Warmii i Mazur, ale poza muzeum jest znana m.in. ze swoich autorskich książek adresowanych m.in. do dzieci. A czym będą „Przepisy ze śpiewnika”? O tym mówi sama autorka;
- 28.05 – osobisty wywiad, specjalnie dla Federacji FOSa z Aurelią Luśnią, która na początku lipca wystąpi w Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej. O czasach izolacji i nie tylko;
- 29.05 - zachęcaliśmy do zapoznania się z artykułem, podarowanym nam przez dr hab. Stanisława Czachorowskiego, profesora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, biologa,

ekologa i entomologa, pracującego na co dzień w Katedrze Ekologii i Ochrony Środowiska, na Wydziale Biologii i Biotechnologii UWM;

- 30.05 – „Medykom – Medici pro Musica”. Chór, który działa w Olsztynie od ponad 30 lat nagrał utwór na czasy pandemii;
- 31.05 – Dni Literatury Dziecięcej przenoszą się do sieci; propozycje wywiadów z autorkami itd.

W czerwcu ponownie otworzyły się instytucje kultury, by ponownie zamknąć się w październiku. Jednak Treningowe Centrum Rozwoju i Wsparcia realizowało swoje działania, w tym wyjścia do kina, planetarium, teatru. Odbyło się szereg spotkań z ludźmi kultury i sztuki, w tym m.in. z Ireną Telesz-Burczyk, obecnie honorową obywatelką Olsztyna. Odbyły się również spotkania ze specjalistami od savoir-vivre i wizerunku oraz z m.in. dyrektorem Miejskiego Ośrodka Kultury – Mariuszem Sieniewiczem. Niektóre ze spotkań odbywały się on-line, więc uczestnicy zyskali również umiejętność komunikacji za pomocą platform internetowych. To dziś umiejętność niezbędna na rynku pracy. Podobnie, jak otwartość na nowe wyzwania. Wiele osób przekonało się, że w czasie ograniczonych kontaktów międzyludzkich obcowanie ze sztuką, kulturą, jest jednym ze sposobów na poradzenie sobie z problemami, które spotykają nas w codziennym życiu.

e. Kluby Integracji Społecznej (forma pracy, forum KISów)

Klub integracji społecznej prowadzi działania wpisujące się w zakres reintegracji społecznej i zawodowej uczestników – osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do klubu integracji społecznej kierują się osoby znajdujące się poza głównym nurtem życia, nawet codziennego, lokalnej społeczności. Role, jakie obecnie pełnią, nie służą ich rozwojowi i dobrej samoocenie. Czynniki, które mają na to wpływ to m.in.:

- niepełnosprawność,
- przewlekła choroba,
- utrata pracy, brak nowej pracy,
- uzależnienie od alkoholu ,
- abstynencja po okresie aktywnego picia a co za tym idzie brak nowego towarzystwa z nowymi wzorcami spędzania wspólnie czasu,

- brak pozytywnych doświadczeń w relacjach z innymi ludźmi (ofiary przemocy, sposób wychowania),
- lęk,
- nuda,
- zamknięcie na napływ nowych treści.
- doświadczenie pracy w modelu zatrudnienia: jedno stanowisko, jeden zakład pracy.
- brak wykształcenia, i wiele innych.

Beneficjenci – osoby zagrożone wykluczeniem społecznym są kierowani do klubu integracji społecznej przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej lub inne osoby, mogą też sami wnioskować o uczestnictwo. Celem pracy kadry KIS jest aby osoby należące do klubu integracji społecznej uświadomiły sobie takie potrzeby jak: potrzebę wzajemnego wsparcia w walce z trudnościami i problemami pojawiającymi się w ich życiu każdego dnia (praca, zdrowie), potrzebę samodzielności w zdobywaniu wiedzy, dzielenia się informacjami

i doświadczeniami, nieustannej edukacji (personalnej, zawodowej i społecznej), dzięki której wzrasta poczucie wartości, oraz potrzebę ekonomicznej niezależności. W ramach KIS dla każdego uczestnika opracowana jest Indywidualna Ścieżka Reintegracji. W Olsztyńskim klubie prowadzone są zajęcia i spotkania z psychologiem, zapewniane jest uczestnictwo

w kursach zawodowych, korzystanie z porad prawnika, doradcy zawodowego czy nawet lekarza, uczestnicy mogą też odbyć płatny staż u wybranego z doradcą zawodowym pracodawcy, co daje im możliwość zdobycia doświadczenia i w konsekwencji ułatwia zatrudnienie. Wielowymiarowość podejmowanych działań w KIS daje uczestnikom możliwość radykalnej zmiany swojej sytuacji życiowej: podnosząc swoje kwalifikacje (np. przez ukończenie kursu), poprawiają swój wizerunek na otwartym rynku pracy, nawiązując znajomości, tworząc grupę samopomocy, budują sieć wzajemnego wsparcia. Skuteczność pomocy osobom w ich aktywizacji i reintegracji, opiera się przede wszystkim na działaniach zmierzających do przełamania bierności, apatii, do podniesienia znacznie zaniżonej wartości, polegających na przypomnieniu marzeń i celów, którymi kiedyś kierowali się w życiu. Dlatego mocną stroną KIS są realizowane przez uczestników inicjatywy społeczne, np. proekologiczne akcje informacyjne, spotkania autorskie, wystawy artystyczne, działania na rzecz seniorów i integracji społeczności lokalnej w bezpośredniej bliskości KIS.

W 2020 roku uczestnicy brali udział w inicjatywach:

„Wystawa pt. „Nie/podobieństwa. Japonia na zdjęciach”-wsparcie twórczości uczestnika, Jacka Filipowicza;

Kawiarenka Naprawcza- w galerii "Warte świeczki" odbyło się kilka spotkań warsztatowych z cyklu "Kawiarenka naprawcza" („Napraw - Nie wyrzucaj”);

„Fosa zgłoś się!” – „Przyłbice dla olsztynian” - Inicjatywa została powołana do życia w dniu 16.03.2020 roku w odpowiedzi na pilną potrzebę społeczną przeciwdziałania skutkom COVID-19;

Prezentacje marki „Potrzebni.pl”;

Ponadto w związku z sytuacją pandemii COVID-19 uczestnicy korzystali aktywnie z zamkniętej grupy wsparcia na Facebooku, gdzie nie tylko korzystali z wartościowych treści zamieszczanych tam przez zespół KIS ale też sami zamieszczali uwagi, zdjęciami wykonanych przez siebie prac, komentowali treści i dzielili się z innymi członkami grupy, wypracowanymi przez siebie radami, sposobami np. radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

W 2020 roku prowadziliśmy KIS w Kolnie, Biskupcu, Fromborku, Braniewie, Iłowie Osadzie oraz w Olsztynie. Olsztyński Klub w 2020 roku wspierał swoimi działaniami 61 osób (35 kobiet i 26 mężczyzn w wieku 18-64 lat), w tym 13 osób z niepełnosprawnością.

f. Praca z osobami uwikłanymi w przemoc

W Federacji FOSa szczególnym wsparciem obejmujemy osoby uwikłane w przemoc (tj. doświadczające przemocy, świadków przemocy i stosujące przemoc). Jednym z głównych celów tej formy wsparcia jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności do profesjonalnej pomocy oraz odbudowanie zdolności do prawidłowego pełnienia ról społecznych i reagowania na zaburzenia funkcji rodziny oraz pogłębianie kompetencji interpersonalnych osób dotkniętych problemem przemocy domowej. Przemoc w rodzinie obok skutków natury społecznej do których można zaliczyć trudności z funkcjonowaniem

w dorosłym życiu, w roli małżonka, rodzica, trudności z wypełnianiem ról zawodowych niesie za sobą również skutki ekonomiczne i indywidualne. Osoby uwikłane w przemoc (osoby doświadczające przemocy oraz stosujące przemoc) zawsze w procesie stosowania przemocy, bądź bycia jej ofiarą ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. W związku z tym praca z osobami uwikłanymi w przemoc w Federacji FOSa jest realizowana dwutorowo, tak aby osoby doświadczające i stosujące przemoc mogły nie tylko uzyskać wiedzę na temat tego zjawiska, a także miały szansę na odbudowanie siebie. Z jednej strony uczestnicy poprzez objęcie pomocą specjalistyczną mają dostęp do wsparcia informacyjnego, mają możliwość uzyskać wiedzę na temat mechanizmów przemocy i skutecznej ochrony przed nią, z drugiej strony mają szansę na to by w bezpiecznych, wolnych od przemocy warunkach budować własne poczucie sprawczości, mocy, wiary w siebie, wydobyć swoje zasoby poprzez uczestnictwo w różnych formach wsparcia mających na celu aktywizację społeczno-zawodową. Indywidualne podejście do osób uwikłanych w przemoc, objęcie ich adekwatnymi formami wsparcia zgodne z możliwościami i ich potrzebami, dostęp do profesjonalnej pomocy pozwala w jak największym możliwym zakresie minimalizować skutki społeczne, ekonomiczne i indywidualne przemocy. Udzielenie na tym etapie w sposób profesjonalny pełnej informacji o możliwym wsparciu buduje w osobie doznającej przemocy poczucie bezpieczeństwa i poczucie odpowiedniego zajęcia się jej problemem. W 2020 roku całość oddziaływań aktywizacyjnych, psychologicznych i psychoterapeutycznych systemu wsparcia zaplanowanego osobom uwikłanych w przemoc sprowadzał się do zwiększania poziomu dobrostanu tych osób, wsparcie ich w zakresie aktywności na rynku pracy, zwiększenia samodzielności życiowej, wsparcie rodzin w doświadczanych problemach i redukcji doświadczanych problemów, wsparcie osób do bycia odpowiedzialnym rodzicem, podnoszenia kompetencji rodzicielskich, budowania sieci oparcia społecznego, udzielanie wsparcia informacyjnego, prowadzenie działań profilaktycznych. Myśląc w sposób szeroki o profilaktyce przemocy w rodzinie i pomocy osobom uwikłanym w przemoc z całą stanowczością należy wspierać wszystkie inicjatywy, które prowadzą do wzrostu poczucia dobrego bycia, dobrego życia, życia w równowadze i szczęśliwości tych osób i ich członków rodziny. Oznacza to, że przeciwdziałając zjawisku przemocy w rodzinie powinny być wspierane w sposób zaplanowany i systemowy wszystkie powyższe działania. Szybka interwencja i objęcie adekwatnymi formami wsparcia pozwala na zatrzymanie zjawiska przemocy i zmniejszenie jej skutków.

W myśl tej zasady Zespół specjalistów Federacji FOSa, w tym również psychologów wypracował ścieżkę wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc:

KROK 1 Identyfikacja osób uwikłanych w przemoc. Spotkania indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym, pracownikiem socjalnym.

KROK 2 Wybór form wsparcia. Weryfikacja potrzeb, diagnoza eskalacji problemu, potrzebę interwencji, ocena gotowość do udziału w formach wsparcia.

KROK 3 Weryfikacja potrzeb. Diagnoza eskalacji problemu, potrzeba interwencji, ocena indywidualnej gotowość do udziału w zaplanowanych formach wsparcia.

KROK 4 Udział w określonych formach wsparcia monitoring/weryfikacja uczestnictwa

KROK 5 Ocena efektów podjętych działań, weryfikacja potrzeb.

W 2020 roku tą formą wsparcia zostało łącznie objętych 68 osób.

V Obszary działań - Animacja

Wstęp

W działaniach realizowanych przez Federację FOSa, animator to osoba nie tylko wspierająca społeczność, czy indywidualnie uczestnika, jest także swego rodzaju łącznikiem i wsparciem pomiędzy nim, a trenerem.

W trakcie zajęć z animatorem wspierane jest poczucie własnej wartości uczestnika, rozwijają się jego umiejętności, kompetencje, a uwaga koncentrowana jest m. in. na atrakcyjnym i niskobudżetowym sposobie spędzanie czasu wolnego – indywidualnie, jak i z rodziną. Dodatkowo podczas takich zajęć, ich uczestnik nabiera większej pewności siebie, umiejętności pracy w grupie i nawiązywaniu poprawnych relacji. Każdorazowo działania animacyjne poprzedzone są specjalistyczną diagnozą, na podstawie której rodzaj aktywności dopasowywany jest do możliwości i potrzeb uczestnika. Do wyboru oferujemy następujące rodzaje animacji: tzw. warsztaty szyte na miarę, warsztaty kompetencji społecznych, inicjatywy lokalne oraz inne warsztaty odpowiadające na indywidualne potrzeby uczestników.

a. Społeczności miejskie

Animacja na terenach miast dotyczyła głównie miasta Olsztyna i Biskupca. Uczestnikami byli beneficjenci projektowi oraz mieszkańcy miast.

Wiosenny lockdown dał nam wszystkim mocno w kość, ale nie pozbawił potrzeby kontaktu z innymi osobami ani zapędu do pracy. Zachęcaliśmy naszych odbiorców, aby zostali w domach, bo tak nakazywały względy bezpieczeństwa, ale stanowczo sprzeciwiliśmy się mówieniu o społecznej izolacji. To właśnie w takich chwilach ludzie najbardziej potrzebują wsparcia i siebie nawzajem i my na te potrzeby odpowiadaliśmy.

Realnie i wirtualnie

Reakcja z naszej strony była bardzo szybka. Zaczęliśmy działać w sieci, a tam gdzie trzeba było osobistych kontaktów (rozwożenie żywności, maseczek czy przyłbic) pracowaliśmy, jak

dotychczas, z zachowaniem środków ostrożności. FOSa Wirtualnie to cykl spotkań, artykułów, prezentacji, instrukcji, jak radzić sobie w czasie pandemii, mając na uwadze także swój rozwój, zdrowie psychiczne i jak, pomimo wszystko, iść do przodu! Codziennie na Facebooku publikowaliśmy co najmniej cztery posty lub filmiki, które zapewniały naszym uczestnikom nie tylko bierny odbiór, ale także zachęcały ich do podejmowania różnych aktywności: refleksji nad swoją kondycją psychiczną i fizyczną, ćwiczeń, wypróbowania nowych umiejętności, kontaktowania się (choćby telefonicznego) ze swoimi bliskimi i sąsiadami itp. A raz w tygodniu, we wtorek wszystkie posty, filmiki, live skoncentrowane były na temacie pomagania drugiemu człowiekowi, bo i wtedy, i teraz jest to dla nas bardzo ważny temat i chcemy, aby nasi odbiorcy również włączali się w pomaganie innym. Na miarę możliwości. Z tymi, którzy nie mieli dostępu do Internetu byliśmy w stałym kontakcie telefonicznym.

Dodatkowe działania relacjonuje również animatorka – Magdalena Chojnacka. Animacja w czasie pandemii musiała zyskać całkiem inne oblicze. Trzeba było dostosować jej temat oraz rodzaj do obostrzeń sanitarnych. Na szczęście w tym trudnym okresie zdarzały się również te dni, kiedy obostrzenia były nieco łagodzone.

W ramach realizacji działań animacyjnych animatorka angażowała się w przedsięwzięcia o charakterze wolontarystycznym. Nawiązywała partnerstwa z podmiotami mającymi oferty pracy wolontarystycznej oraz organizującymi pracę. Działania te miały na celu wsparcie poprzez crowdfunding i fundraising naszych uczestników będących w trudnych sytuacjach życiowych bądź losowych.

Dzięki temu działaniu, we współpracy z Bankiem Żywności, udało się pozyskać oraz przekazać na rzecz rodzin oraz świetlic wiejskich ponad 80 tysięcy kg żywności.

Ten rok był bardzo trudnym okresem działań ze względu na epidemię Covid-19. W związku z tym opracowana została zabawa integracyjna mająca na celu zachęcenie do wspólnego aktywnego spędzania czasu w domu. W ramach tego konkursu wszystkie zgłoszone rodziny otrzymały aparaty fotograficzne oraz instrukcję. Ich zadaniem miało być pokazanie na fotografiach ich „supermocy”. Liczyła się kreatywność oraz zaangażowanie. Zdjęcia jednocześnie stanowiły unikalną pamiątkę.

Zadanie to zostało zrealizowane w ramach projektu „Rozwój Usług społecznych w Gminach Dywity i Gietrzwałd” w czterech miejscowościach: Łęguty, Biesal, Tuławki i Sętal oraz dla rodzin z projektu „Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji Olsztyna”

W ramach możliwości realizowane zostały również spotkania bezpośrednio z uczestnikami. Poniżej akcje, które udało się zrealizować, mimo obostrzeń związanych z pandemią:

- „Dzień serdeczności” - wydarzenie odbywające się na terenie Stowarzyszenie Arka dla rodzin, podczas którego zaprosiliśmy do wielu aktywności. W trakcie wydarzenia odbywały się warsztaty z robienia doniczek, a największą atrakcją dla młodzieży okazała się możliwość zrobienia sobie zdjęcia z przyjaciółką, wydrukowania go i stworzenia własnej ramki na zdjęcie. Popołudnie minęło w bardzo przyjaznej i serdecznej atmosferze.

- „Akcja podziel się dobrocią” - wydarzenie odpowiadające na potrzeby współpracy pomiędzy rodzinami. Przyniosły one ubrania, które nie były już używane. Z pomocą uczestników stworzyliśmy punkt wymiany odzieży, dając tym samym przestrzeń do nawiązywania nowych relacji w przyjaznej atmosferze.

- „Wakacyjny Piknik rodzinny Aloha” - spotkanie integracyjno-edukacyjne dla całych rodzin z elementami gier i zabaw, przekąskami oraz prelekcją sportową, które odbyło się na świeżym powietrzu. Nie zabrakło malowania buziek, kolorowych baniek oraz gier integracyjnych dla uczestników.

b. Społeczności wiejskie

W ramach projektu „Rozwój Usług społecznych w Gminach Dywity i Gietrzwałd” animator pracował w lokalnym środowisku w czterech miejscowościach: Łęgutach, Biesalu, Tuławkach i Sętal.

Ten rok był bardzo trudnym okresem działań ze względu na epidemię COVID-19. Po rozpoczęciu projektu i pierwszych spotkaniach, a także po przeprowadzeniu diagnozy specjalistycznej, staraliśmy się odnaleźć w nowej sytuacji i motywować mieszkańców do działania w innej formie, głównie on-line. W miarę możliwości prowadzone warsztaty takie jak: „Szyte na miarę”, kompetencji społecznych, inicjatywy lokalne oraz warsztaty, które odpowiadały na indywidualnym potrzebom uczestników.

W czasie rozpoczęcia epidemii w miesiącach marzec-sierpień zaangażowaliśmy mieszkańców do szycia potrzebnych maseczek. Maseczki te przekazywane były do lokalnych domów pomocy, szkół, urzędów, a szczególnie do tych organizacji, których pracownicy byli narażeni

na kontakt z wirusem. Wszystkie miejscowości szyły maseczki, które następnie zostały przekazane nieodpłatnie w pierwszej kolejności dla swoich mieszkańców. W szyciu maseczek w Biesalu pomagali m.in. pracownicy Zespołu Przedszkolno-Szkolnego w Biesalu. W lutym, w Tuławkach, powstało Koło Gospodyń Wiejskich „Tuła-wianki”.

Dodatkowo odbywały się spotkania animacyjne, zachęcające mieszkańców do działań na rzecz lokalnych społeczności. W czasie spotkań tworzono różne artystyczne przedmioty.

W Łęgutach rozpoczęto tworzenie sąsiedzkiej biblioteki, w Biesalu zorganizowano akcję: „Choinka dla świetlicy”. Uczestnicy zajęć w świetlicach przygotowywali m.in. pocztówki świąteczne seniorom z domów pomocy oraz swoich miejscowości, piekli pierniczki i ciasteczka przekazywane seniorom. W listopadzie odbywała się terenowa animacja teatralna, zarówno na miejscu, w świetlicach, jak i on-line. Uczestnicy wzięli udział w tworzeniu pacynek oraz pracy aktorskiej. Mieli również okazję uczestniczyć w październiku

w warsztatach etnograficznych „Nasze miejsce, lokalna historia, pamięć i dziedzictwo w edukacji dzieci i młodzieży”; wzięły w nich udział dzieci z gminy Gietrzwałd. Uczestnicy ze społeczności wiejskich angażowali się w akcje animacyjne on-line oraz brali udział w konkursach.

Gdy umożliwiono organizację spotkań, odbyły się warsztaty:

- Kulinarne w Łęgutach i Tuławkach, prowadzone przez specjalistę - dietetyka, warsztaty szyte na miarę w Sętalu i Biesalu. Były m.in. warsztaty kulinarne i zdrowego żywienia, kreatywne z przygotowywania wiązanek, m.in. adwentowych;
- Wakacyjne warsztaty „Street- artu” oraz warsztaty kuglarskie odbyły się w Tuławkach i Łęgutach;
- Inicjatywy sołectwie: Sętał „Potyczki Sąsiedzkie – Rajd rowerowy”, aranżacje świąteczne na Boże narodzenie w Tuławkach, gdzie mieszkańcy zbudowali dekorację w formie Szopki Bożonarodzeniowej, natomiast w Biesalu i Łęgutach mieszkańcy stworzyli dekoracje świąteczne i ubrali „Sołeckie choinki”.

Wszystkie inicjatywy to działania oddolne, mające wpływ na budowanie tożsamości lokalnej, wywodziły się one z chęci i potrzeb uczestników.

Przy pomocy animatorki tworzono projekty na zagospodarowanie terenów użyteczności publicznej w gminie Dywity i Gietrzwałd, tj. zagospodarowanie przestrzeni publicznej służącym poprawie wizerunku wsi, organizacji festynów lokalnych, które niestety ze względu na pandemię i obostrzenia nie mogły się odbyć. Przełożone działania planowane są na 2021 rok.

„KIERUNEK AKTYWNOŚĆ” - w ramach realizacji działań projektowych zrealizowano również cykl zajęć edukacyjno- integracyjnych dla 12 uczestników z terenów wiejskich gminy Susz. W ramach działań wspólnie z uczestnikami wypracowane zostały oraz przeprowadzone wśród społeczności lokalnej 2 inicjatywy – Piknik rodzinny oraz Świąteczne kolędowanie. Działania odbywały się na terenie wsi Nipkowie i cieszyły się dużym zainteresowaniem zarówno wśród dzieci jak i dorosłych.

W ramach możliwości animator prowadził działania o charakterze współpracy również w strefie online z uczestnikami projektów zachęcając i motywując, pokazując dobre przykłady i możliwości działań.

c. FOSa Wirtualnie

FOSa Wirtualnie to program Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, która wspiera organizacje pomocowe zajmujące się osobami w trudnych sytuacjach życiowych i sama także realizuje takie działania. Animacja społeczna jest jednym z kluczowych narzędzi pracy z ludźmi i z całymi społecznościami. Wychodzimy z założenia, że zmiana w człowieku nie będzie pełna, jeśli równolegle nie dokona się ona w społeczności, w której ten człowiek żyje. Dlatego w czasie pandemii zdwoiliśmy swoje działania, będąc w stałym kontakcie z uczestnikami, którzy właśnie teraz szczególnie potrzebują pomocy. W dobie koronawirusa pomagaliśmy im nie tylko realnie, ale także poprzez sieć.

FOSa Wirtualnie to cykl spotkań, artykułów, prezentacji, instrukcji, jak radzić sobie w tym czasie, mając na uwadze także swój rozwój, zdrowie psychiczne.

Bądź w kontakcie

Jedną z akcji animacyjnych Federacji Fosa był swego rodzaju challenge społeczny pn. „Bądź w kontakcie. Zadzwoń: zapytaj, co słyhać?”. W inicjatywie chodziło o to, aby nominowana/zaproszona osoba lub osoby zadzwoniły do kogoś, z kim dawno się nie kontaktowały i zwyczajnie zapytały, co u niej słyhać? A następnie podzieliły się swymi odczuciami w komentarzach i zaprosiły innych znajomych do zatelefonowania. Akcja podkreślała zwłaszcza kontakt z osobami starszymi, dla których taki empatyczny, „antywirusowy telefon” mógł być bardzo ważny.

FOSa zgłoś się!

W tej akcji pełniliśmy rolę animatora i koordynatora wymiany informacji i zasobów. Łączyliśmy tych, którzy czegoś potrzebują z tymi, którzy mogą na te potrzeby odpowiedzieć. Mogło chodzić zarówno o pozyskanie nowej partii puzzli dla osoby, która miała depresję i układanie obrazka z małych elementów skutecznie ją odstresowywało, jak i zorganizowanie paczek żywnościowych lub... drukowanie w technologii 3D przyłbic ochronnych dla medyków. Potrzeby były ogromne, a my animowaliśmy kolejne osoby i instytucje do pomocy,

łączyliśmy ich je i budowaliśmy relacje oparte na solidarności, wzajemnej pomocy czy wdzięczności.

Nie wariuje, wciąż rysuje i maluje.

To działanie animacyjne skierowane było do całych rodzin, które zamknięte w czterech ścianach z małymi dziećmi, szukały różnych sposobów, aby czymś zająć maluchy. Aby bardziej zmotywować rodziny do aktywności, nasza akcja miała formułę konkursu na pracę plastyczną obrazującą przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Prace nadsyłane były w formie zdjęć albo skanów, a zwycięzcy obdarowywani zostali nagrodami zakupionymi u lokalnych przedsiębiorców.

Na dobranoc

Nikt z nas nie przypuszczał, że codzienne opowiadanie bajek na dobranoc będzie cieszyć się takim zainteresowaniem. Nagrać bajkę zwykłym telefonem komórkowym mógł każdy, kto tylko miał ochotę. Nie było ograniczeń wiekowych ani granicy „obciachu”. Warunek był taki, że miało to sprawiać radość odbiorcom i samym występującym. Być może w tym tkwiła tajemnica sukcesu inicjatywy, że wszyscy się przy niej dobrze bawili. Dorośli występowali ze swoimi dziećmi, wnukami, zwierzętami czy pluszakami. Dzieci wymyślały własne wersje bajek. Występowali profesjonaliści i całkowici amatorzy, osoby bardziej znane i takie, które widzieliśmy po raz pierwszy. Wykładowcy, terapeuci i gospodynie domowe. Rodacy i obcokrajowcy. Jedna z bajek przywędrowała do nas aż z Chicago.

Superbohaterowie

To cykl portretów bohaterów codzienności, osób zaangażowanych w te wszystkie akcje pomocowe: szycie maseczek, rozwożenie obiadów, pomoc bezdomnym, produkcję przyłbic, pomoc osobom narażonym na przemoc i inne. Chcieliśmy pokazać wszystkich tych, którzy pomagali i inicjowali lokalne działania na rzecz walki z koronawirusem. W cyklu SUPERmeni i SUPERmenki Warmii i Mazur prezentowaliśmy sylwetki naszych superbohaterów, w ten sposób ich doceniając.

Nie tylko Federacja FOSa działała ze zdwojoną siłą. Swoje aktywności przeniosły częściowo do sieci także inne organizacje na Warmii i Mazurach, jak: Stowarzyszenie ESWIP, Stowarzyszenie Adelfi, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie „Arka”, Fundacja „Żółty Szalik”, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Biskupcu czy inni. Aktywnie działały także grupy nieformalne, jak ta, która połączyła kilkadziesiąt osób i podmiotów z terenu Olsztyna i okolic w akcji „Posiłek dla ucznia” oraz indywidualne osoby, anonimowi bohaterowie na trudne czasy. Wydaje się, że ten egzamin (może jeszcze nie najtrudniejszy) zdaliśmy bardzo przyzwoicie.

d. Wybrane inicjatywy animacyjne

Zgrana Banda – Czysta Skanda.

Miejsce: Plaża nad jeziorem Skanda w Olsztynie

data: 26.02.2020

Liczba uczestników: ok. 130 osób

Opis inicjatywy: akcja sprzątania świata Zgrana Banda – Czysta Skanda, została zorganizowana w odpowiedzi na oczekiwania uczestników projektu, którzy podczas wspólnych rozmów i dyskusji wyłonili temat ochrony środowiska jako jeden z priorytetowych obszarów ich obecnych zainteresowań. Uczestnicy spośród wielu proponowanych przez siebie pomysłów postanowili skupić się na przeprowadzeniu akcji polegającej na sprzątnięciu okolicy plaż jeziora Skanda.

Do akcji włączyła się również Szkoła Podstawowa nr 6 w Olsztynie, z której na miejsce przybyło ponad 100 uczniów wraz z nauczycielami. Pomoc w postaci przekazania odpowiedniej ilości worków na śmieci zapewnił Wydział Środowiska Urzędu Miasta, a symboliczne nagrody dla dzieci oraz innych uczestników, w postaci magnesów edukacyjnych na lodówkę przekazał Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Inicjatywa była również doskonałym przykładem, uświadamiającym uczestnikom projektu, w jaki sposób mogą oni wpływać na swoje otoczenie, dbać o nie oraz budować i wzmacniać relacje społeczne.

Woreczkowa eko-inicjatywa.

Miejsce: Hala Targowa – Zatorzanka, ul. Kolejowa, Olsztyn

data: 25.02.2020

Liczba uczestników: ok. 150 - 200 osób

Opis inicjatywy: Woreczkowa eko-inicjatywa to akcja o charakterze edukacyjno – proekologicznym. Uczestnicy projektu zaplanowali oraz zorganizowali przedsięwzięcie, w ramach którego przygotowali ok. 150 ekoworeczków spożywczych, wykonanych z resztek materiałów po firankach. Wyprodukowane własnoręcznie woreczki wręczyli następnie klientom targowiska miejskiego, zachęcając ich jednocześnie do własnej domowej produkcji tego typu alternatywnych opakowań i zmniejszenia tym samym ilości produkcji torebek foliowych, których na co dzień używamy w sklepach, pakując warzywa i owoce. Dodatkowo w drodze na targowisko oraz bezpośrednio na nim przeprowadzili pikietę, nawołując do nieużywania foliowych woreczków, wykorzystując w tym celu wykonane wcześniej transparenty z hasłami o charakterze proekologicznym.

Akcja cieszyła się bardzo pozytywnym odzewem wśród społeczeństwa oraz uznaniem dla uczestników, którzy mając poczucie sprawstwa, oraz zadowolenia z osiągniętego efektu poczuli siłę i motywację do dalszych działań, uświadamiając sobie, że ich mają one sens i potrafią wpłynąć na rzeczywistość.

Nie wariuję, wciąż rysuję i maluję –konkurs plastyczny

Data: 24.03.2020 – 21.04.2020

Miejsce inicjatywy: Wirtualna Fosa – działanie online

Opis inicjatywy: konkurs „Nie wariuję, wciąż rysuję i maluję” to inicjatywa skierowana do dzieci i młodzieży w wieku 3-16lat. Zadanie uczestników polegało na wykonaniu ilustracji do tematu: „*Świat wokół mnie – przeszłość, przyszłość, teraźniejszość*”. Konkurs podzielony był na trzy etapy nadsyłania prac, a każdy etap dotyczył stworzenia ilustracji opisującej nasz świat w innej przestrzeni czasowej. Pierwszy tydzień dotyczył przeszłości, kolejny teraźniejszości natomiast w ostatnim tygodniu uczestnicy mieli stworzyć prace, które opisywały ich wyobrażenie na temat przyszłości. Stworzone prace w formie fotografii po przesłaniu na adres mailowy organizatora były prezentowane na forum ogólnym na profilu FB Wirtualnej Fosi w tzw. Wirtualnej Galerii Fosi.

#Wspieram Lokalny Biznes

Miejsce inicjatywy: Wirtualna Fosa – działanie online, działanie w terenie, na obszarze miasta i okolicy

Opis inicjatywy: Akcja #WspieramLokalnyBiznes to otwarte przedsięwzięcie społeczne o charakterze ratunkowym. Celem inicjatywy było (i jest) przeciwdziałanie skutkom i szkodom, jakie wyrządził w gospodarce koronawirus. Akcja skierowana jest do wszystkich, którym los lokalnych przedsiębiorców nie jest obojętny. Uczestnicy projektu mogli nie tylko brać aktywny udział w działaniu, poprzez udostępnianie tworzonych przez siebie treści o charakterze pomocowym na swoich profilach portali społecznościowych, ale także promować je i zachęcać do włączania się w akcję coraz większych kręgów społecznych, poprzez udostępnianie informacji oraz wywieszanie plakatów w swojej okolicy. Wspólne solidarne działanie miało spowodować większe zainteresowanie losem lokalnych przedsiębiorców, którzy w momencie zamknięcia swoich biznesów mogli poczuć społeczne wsparcie i pomoc jakiej bezinteresownie zaoferowali im mieszkańcy Olsztyna. Dzięki temu działaniu udało się nie tylko zwrócić uwagę społeczności lokalnej na problemy i potrzeby lokalnych przedsiębiorców ale również dać impuls w kierunku zmiany myślenia i nadania sensu działaniom polegającym na podtrzymywaniu działalności lokalnych twórców, rzemieślników, kupców i usługodawców, jako elementu naszej tożsamości lokalnej, charakteru i kultury.

Pogadalia, Posłuchalia

Data: 31.07.2020

Miejsce inicjatywy: Park Jakubowo, Olsztyn

Opis inicjatywy: akcja „Pogadalia, Posłuchalia” to działanie społeczne o charakterze otwartym, skierowanym do każdego, kto chciał przyjść, spotkać się z innymi ludźmi i spędzić czas na wspólnej rozmowie. Inicjatywa miała na celu zaaranżowanie platformy spotkań, dzięki której osoby, biorące w niej udział nastawione były na aktywną rozmowę, bez barier związanych z lękiem przed narzucaniem się przypadkowo poznanym ludziom. „Pogadalia, Posłuchalia” to miejsce, gdzie obcy sobie ludzie spotykali się w określonym, wszystkim znanym celu, którym była rozmowa. Inicjatywa służyła ułatwieniu zawierania nowych znajomości, z ludźmi w obrębie swojego miejsca zamieszkania, a co za tym idzie zmniejszenia poczucia samotności i wyobcowania osób potrzebujących wsparcia i uwagi, które często kryje się właśnie pod postacią zwykłej rozmowy

Open piano

Data: 10.09.2020

Miejsce inicjatywy: Plac na rogu ulic Limanowskiego i Żeromskiego, Zatorze, Olsztyn

Opis inicjatywy: „Open piano/Otwarte pianino” to inicjatywa społeczna zaaranżowana przez uczestników projektu, w szczególności programu Job Firma, a także mieszkańców, społeczników dzielnicy Zatorze w połączeniu z Pałacem Młodzieży w Olsztynie, mająca na celu ożywienie przestrzeni społecznej i nadanie jej charakteru kulturalno-rozrywkowego.

Akcja polegała na zorganizowaniu pianina, oraz przygotowaniu go do gry w warunkach plenerowych a następnie jego udostępnieniu w miejscu publicznym na użytek społeczny.

Olsztyn Street Art Garden 2020

Data: 19.09.2020

Miejsce: teren przy Stowarzyszeniu ARKA

To inicjatywa podejmująca temat sztuki w mieście, na jej ulicach, podwórkach, parkach i innych zakątkach przestrzeni miejskiej. Wraz z uczestnikami projektów realizowanych przez FOSę zorganizowaliśmy jedno ze stoisk poświęconych tej tematyce. Malując deski w imitację postaci ludzkich, tworzyliśmy z nich drewniany płot, który na stałe przytwierdzaliśmy później do istniejącego już płotu.

Otwarcie Centrum Wolontariatu

Tworzenie podstaw struktury oraz przygotowywanie wraz uczestnikami JOB Firmy programu otwarcia Centrum Wolontariatu przy FOSie, w stałej konsultacji z nowo zatrudnionymi do kierowania Centrum osobami. Uczestnicy projektu mogli aktywnie uczestniczyć w tworzeniu zrębów nowo powstającego Centrum, obserwować jak wygląda ten proces od fazy początkowej, proponować swoje pomysły i uczestniczyć w ich realizacji.

Konkurs „Moi dziadkowie i ja”

Magazyn „Generacja”, którego wydawcą jest Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, ogłosił konkurs na najlepszą opowieść/wspomnienie, pracę plastyczną i zdjęcie pod wspólnym hasłem „Moi dziadkowie i ja”. Konkurs był skierowany do dzieci i młodzieży do 18 lat, którzy w swoim opowiadaniu/wspomnieniu, pracy plastycznej lub zdjęciu z opisem, przedstawią historie ze swojego życia, których bohaterami są ich dziadkowie. Na konkurs wpłynęło kilkadziesiąt prac, a gala wręczenia nagród w konkursie stała się okazją do wymiany doświadczeń międzypokoleniowych.

VI Obszary działań - INNOWACJE

Wstęp

Federacja FOSa odpowiadając na aktualne potrzeby odbiorców działań, stosuje innowacyjne modele i formy pracy. Zmiany społeczne i technologiczne współczesnego społeczeństwa stawiają wciąż nowe wyzwania dla uczestników projektów. Federacja FOSa poprzez innowacyjność stwarza bezpieczną przestrzeń do stopniowego osvajania się odbiorców z niejednokrotnie trudnymi dla nich procesami zmian.

a. Job Firma

JOB Firma to innowacyjny, pięcioletniowy model aktywizacji społeczno-zawodowej, w ramach którego beneficjenci projektu „W drodze do aktywności”, pracujący w dziesięcioosobowych a podczas pandemii w kilkusobowych grupach są włączani w szereg działań ukierunkowanych na podniesienie ich kompetencji zawodowych oraz gotowości do wejścia na rynek pracy.

Model ten został wypracowany i zwalidowany w ramach projektu „JOBfirma jako model pracy z osobami bezrobotnymi 50+” realizowanego przez Szczecińską Fundację Talent-Promocja-Postęp (proj. Innowacyjny POKL). Personel projektu odpowiedzialny za realizację JOBfirmy w naszej realizacji dopasował ten model do potrzeb biorących w nim udział uczestników. Formuła programu została poszerzona o włączenie do realizacji wielu specjalistów oraz moduł organizowania przez uczestników inicjatyw społecznych. I tak podczas pierwszego tygodnia realizacji programu JOBfirmy dokonywana jest diagnoza predyspozycji zawodowych a także realizowane są zadania sprzyjające wzajemnej integracji. Przeprowadzana w pierwszych dniach dyskusja obywatelska w towarzystwie animatorów społecznych „Debata na różne tematy” pozwala ustalić obszar wspólnych wartości, percepcji i obrać kierunek działań JOBfirmy. Po rozpoznaniu zainteresowań grupy animatorzy organizują wraz z uczestnikami lub włączają ich w inicjatywy na rzecz innych i dla pożytku wspólnego. Zazwyczaj wybierane działania mają związek ze wsparciem już istniejących przedsięwzięć Federacji FOSa lub nowo powstałych akcji przy okazji rozmów podczas debaty. Z uczestnikami po ustaleniu wydarzenia przez pozostałe tygodnie pracuje opiekun Jobfirmy i animatorzy społeczni. Ich zadaniem jest

również aktywizowanie środowiska, instytucji czy grup sąsiedzkich, osób zagrożonych wykluczeniem, aby na nowo przywrócić im społeczne znaczenie – mieszkańca, sąsiada czy osoby, która działa na rzecz innych.

W kolejnym tygodniu także na podstawie obserwacji personelu JOBfirmy uczestnicy podczas realizacji swojego społecznego przedsięwzięcia dzieleni są najczęściej na zespoły: zespół ds. promocji i marketingu, zespół ds. zadań kluczowych oraz zespół administracyjny. Każdy zespół ma swojego koordynatora oraz zadania przypisane i na bieżąco przekazywane do realizacji tj.:

I - Zespół ds. Promocji/marketingu: promocja formy wsparcia JOBfirma dla innych uczestników Projektu. Wypracowane prezentacje przedstawiane są kolejnym grupom podczas uroczystego otwarcia kolejnych edycji JOBfirmy.

II - Zespół administracyjny: opracowanie wzorów dokumentów niezbędnych do funkcjonowania i organizowania pracy w FOBfirmie (tj. rejestry spraw, książka korespondencji itp.); koordynacja i organizacja pracy pozostałych działów JOBfirmy podczas wykonywania zadań zleconych przez pracowników FOSa; prowadzenie bazy kontaktów uczestników JOBfirmy; analiza nieobecności; czuwanie nad przestrzeganiem regulaminu; sporządzanie zapotrzebowania poszczególnych zespołów na materiały biurowe; obsługa korespondencji wychodzącej i przychodzącej; wyszukiwanie ofert pracy/targów pracy i ich aktualizacja.

III - Zespół ds. zadań kluczowych: przygotowywanie informacji niezbędnych do zamieszczenia na blogu JOBfirmy tj. redagowanie codziennych aktualności i przekazywanie ich działowi ds. promocji; pomoc pozostałym uczestnikom Projektu – spoza JOBfirmy, skierowanych przez doradców zawodowych – w opracowaniu dokumentów aplikacyjnych – CV, listu motywacyjnego; stworzenie szablonów CV dostępnych dla uczestników projektu; realizowanie bieżących zadań. Personel odpowiedzialny za realizację formy wsparcia jaką jest JOBfirma dopasowuje pracę i zadania zlecane uczestnikom do specyfiki grupy. Zadania te realizowane są w pierwszym i drugim tygodniu pracy. W tym czasie w realizację programu JOBfirma włączani są różni specjaliści, w zależności od potrzeb grupy. Tu również zaczyna się praca ściśle związana z aktywizacją zawodową. Uczestnicy poznają aktywne metody poszukiwania pracy, specyfikę rynku pracy, wspólnie z personelem projektu sporządzają swoje dokumenty aplikacyjne a także spotykają się z trenerem pracy, który także organizuje grupie wizytę

u pracodawcy. Ponadto w ramach zajęć uczestnicy biorą udział w warsztatach motywacyjnych i komunikacyjnych, dotyczących rozwiązywania sytuacji konfliktowych, radzenia sobie ze

stresem, ale też zarządzania czasem, prozdrowotnych, żywienia, gospodarowania budżetem lub w innych, zorganizowanych w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby.

Job Firma 2020

W 2020 roku odbyło się sześć edycji Job Firmy. Ukończyły je 34 osoby, w tym 29 kobiet i 5 mężczyzn.

Uczestnicy biorący udział w 6 edycjach JOB Firmy w 2020 roku byli wiekowo zróżnicowani w przedziale od 20 do 60 roku życia. Przed rozpoczęciem udziału w działaniach najczęściej deklarowali gotowość do podjęcia pracy. Potrzebowali wsparcia w zakresie pracy nad zmianą nawyków i przybliżenia zasad panujących na współczesnym rynku pracy. Sygnalizowali niepewność w obszarach komunikacyjnych i psychologicznych. Kilku z nich wykazywało uzależnienia. Podczas aktywności w działaniach Job Firmy zazwyczaj radzili sobie ze swoimi problemami.

Po zakończeniu pięcioletniej aktywności następowała wyraźna poprawa w zakresie komunikacji interpersonalnej i pewność siebie. Wzrastała również u uczestników wiedza w obszarze organizacji, etykiety i etyki współczesnego rynku pracy jak również inspiracja i entuzjazm do pracy.

Wzmacniające funkcje Job Firmy w 2020 roku:

- funkcja społeczna - tworzenie akcji społecznych dla pożytku innych w ramach działań Job Firmy umożliwiało zaspokojenie indywidualnych oczekiwań i potrzeb uczestników, pozwalały na realizację osobistych motywacji do dobrowolnego działania: zaspokajały chęć niesienia pomocy innym i realizację postawy altruistycznej, pozwalały na zrozumienie świata, rozwój osobistych umiejętności i kompetencji, powodowały wzrost poczucia wartości i docenianie samego siebie oraz innych, pozwalały na odnalezienie swojego miejsca w społeczeństwie i dopasowanie się do jakiejś grupy społecznej, umożliwiały poradzenie sobie z wewnętrznymi problemami i konfliktami;

- funkcja pomostowa - pomiędzy uczestnikiem, jego autonomią i działaniem na swoją korzyść a powinnością wobec społeczności w której funkcjonował. W Job Firmie ważny jest silny związek z kapitałem społecznym. Uczestnicy uczyli się zaufania i nabywali zdolności wspólnego działania;

- funkcja motywująca do aktywności na rynku i podjęcia pracy oraz do wprowadzenia zmian w wielu obszarach życia;
- funkcja edukacyjna w zakresie obsługi nowych technologii, świadomości etyki pracy, codziennej i zawodowej etykiety i wiedzy na temat społeczeństwa obywatelskiego – warsztaty i kontakty z organizacjami i firmami;
- funkcja informacyjna w zakresie sytuacji społecznej, informacji o pandemii, potencjału instytucji i sektora NGO – kontakt z pracownikami Federacja FOSA;
- funkcja promująca ważne wartości społeczne – kontakt z pracownikami, warsztaty, tworzenie akcji społecznych;
- funkcja inspirująca – pokazywanie jakości zmieniających poziom życia – warsztaty, przykład pracowników Federacji FOSA;
- funkcja umożliwiająca uczestnikom wyrażanie własnych opinii i potrzeb – Debaty na Różne Tematy;
- funkcja ochronna przed utrwalaniem dysfunkcyjnych społecznie postaw – konsultacje, warsztaty.

Dzięki aktywności Job Firmy w 2020 roku uczestnicy tworzyli wspólne dobro, w oparciu o współpracę, w zaufaniu, partycypacji oraz chęci wspólnego działania. Zrealizowane akcje społeczne przy udziale uczestników Job Firmy w 2020 roku to:

1. „FOSA Dzieciom i Seniorom” – zbiórka prezentów na Święta Bożego Narodzenia dla potrzebujących dzieci i seniorów
2. „Open Piano” – otwarte wydarzenie kulturalne promujące muzykę i spontaniczną twórczość;
3. „Pogadalnia – Posłuchalnia” – przestrzeń do rozmów w parku dla osób samotnych i szukających spokojnej przestrzeni dla mówienia o wartościach i jakościach;
4. „Praktyczny Poradnik Poszukiwania Pracy”, jak szukać pracy w okresie pandemii;
5. „Czysta Skanda” - sprzątanie świata;
6. Prezentacje marki „Potrzebni.pl” – wspieranie działań Federacji FOSA poprzez propagowanie akcji poprzez social media i prezentacje w olsztyńskich DPS-ach;
7. „Debaty na różne tematy” z udziałem animatorów społecznych;
8. „Dbamy o tych, którzy pomagają” - akcje okolicznościowe pracowników Federacja FOSA, pomoce bieżące, okazujące wdzięczność za pomoc innym.

Wnioski i rekomendacje z działań w 2020 roku:

- koncentracja na tworzeniu przez uczestników działań przynoszących pożytek innym potrzebującym. Taka użyteczność pozostawia w uczestnikach Job Firmy dobre wrażenia i w pozytywny sposób wprowadza dobry styl i nawyki myślenia, komunikacji i działania. Również w bezbolesny sposób reguluje autentyczne procesy w grupie polegające na wypracowywaniu swoich metod pracy i wykorzystania twórczego potencjału, co wzmacnia siłę w grupie i pewność siebie poszczególnych jednostek.
- należy utrzymać metodę wprowadzania po zakończeniu Job Firmy kolejnych form wsparcia, by minimalizować ewentualne powroty do dawnych przyzwyczajzeń uczestników
- przygotowywać uczestników do nowej rzeczywistości związanej ze zmianami społecznymi, ekonomicznymi, technologicznymi czy ewentualnie pandemicznymi;
- tworzyć mieszane grupy, zróżnicowane pod względem umiejętności aby uczestnicy wewnątrz tworzonej struktury grupy uczyli się od siebie i nawzajem inspirowali;
- stwarzać platformę spotkań z radnymi miasta odnośnie świadomości obywatelskiej i procedur związanych z rozwiązywaniem rozmaitych problemów grupowych. Stwarzać w ten sposób przestrzeń sprawczości poprzez dostarczenie wiedzy i narzędzi do działania uczestnikom Job Firmy, aby po zakończeniu Projektu mieli pewność, że mogą coś zmienić i pomóc innym.

b. Inicjatywa 200 lat

Rozwijana przez Federację FOSa inicjatywa 200 lat została doceniona jako innowacja społeczna w ramach programu Generator Innowacji Sieci Wsparcia realizowanego przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”. 200 lat to dobry i stosunkowo niedrogi sposób, aby dotrzeć i zaktywizować osoby starsze, zwłaszcza te zależne od innych i otoczenie sąsiedzkie, rozumiane szeroko, i jako najbliższych sąsiadów, i instytucje, i organizacje działające na danym osiedlu czy w miejscowości. 200 lat polega na organizacji jubileuszu urodzin (niekoniecznie okrągłych) osobom starszym przez członków lokalnej społeczności: sąsiadów, organizacje działające na danej przestrzeni, radnych osiedlowych, uczniów lokalnej szkoły itp. To pomysł na to, aby, z jednej strony dotrzeć do osób starszych, wchodzących w tzw. czwarty wiek i zmotywować ich do otwarcia się na społeczność, chociażby uczestnictwa w zajęciach klubu seniora, a z drugiej zaangażować społeczność sąsiedzką w pomoc tym osobom. Inicjatywa 200 lat to nie zwyczajna impreza, nawet najbardziej uroczysta i przemyślana. To część procesu pozytywnej przemiany społeczności lokalnych w kierunku poznawania i uznawania wartości osób starszych.

Samo wydarzenie nie wymaga wielu nakładów, zwłaszcza finansowych (kwiaty, tort, poczęstunek), można się oprzeć na zasobach własnych i partnerów (sala, dekoracje, oprawa muzyczna, ciasto upieczone przez sąsiadów itp.). Potrzebny jest inicjator/organizator (organizacja pozarządowa pracująca na rzecz seniorów, instytucja: biblioteka, ośrodek kultury, ośrodek pomocy społecznej, gmina, szkoła, uczelnia, rada osiedla czy sąsiedzi), partnerzy (bo mówimy o aktywizacji i edukacji otoczenia) no i oczywiście sam jubilat czy jubilatka. Tych ostatnich należy wybrać starannie, z dużą dozą uważności i empatii oraz przy zgodzie samych zainteresowanych. Oni także powinni mieć od początku wpływ na program, listę gości, menu i cały przebieg wydarzenia. Niespodzianką może być występ artystyczny uczniów ze szkoły muzycznej lub jakiejś artystycznej grupy seniorów, a także prezent. Cały proces aktywizacji osób starszych i otoczenia sąsiedzkiego jest natomiast dużo bardziej skomplikowany i długotrwały, niż organizacja jubileuszu. Wymaga umiejętności pracy w środowisku, najlepiej wsparcia osoby – animatora czy animatorki, która ma doświadczenie w pracy z ludźmi, to on lub ona mogą być odpowiedzialni za rozmowy z jubilatami, rodziną, sąsiadami. Za cały proces tkania sieci wsparcia otoczenia już od momentu diagnozy po ewaluację – szukania oznak, że osoba starsza rzeczywiście się otworzyła na społeczność (np. uczęszcza na zajęcia klubu seniora, angażuje się w wydarzenia sąsiedzkie), a otoczenie

interesuje się nią i wspiera. W ramach programu Generator Innowacji Sieci Wsparcia powstał model wdrażania innowacji 200 lat oraz podręcznik „200 lat – krok po kroku” dostępny na stronie www.sieciwsparcia.pl.

W 2020 roku zorganizowaliśmy jedną taką inicjatywę dla pani Janiny Luburdy-Zapaśnik, uczestniczki projektu "Strażnicy Pamięci", która 4 sierpnia ukończyła 90 lat. Uroczystość została zorganizowana przy wsparciu rodziny, wolontariuszy (seniorów) skupionych wokół Federacji FOSa oraz uczestników JobFirmy.

c. Zarządzanie Budżetem - Gra edukacyjna – „Zarządzanie zasobami”

Gra edukacyjna – „Efektywne zarządzanie zasobami” - stanowi narzędzie, którego zadaniem jest podniesienie jakości edukacji oraz zwiększenie jej skuteczności w zakresie zarządzania zasobami pozostającymi w dyspozycji każdej osoby, w tym przypadku jest to budżet domowy. Założenie gry jest takie, aby przy jednoczesnym zdobyciu konkretnych umiejętności dokonać także rozwoju osobistego, w tym również w wymiarze kształcenia i edukacji. Jest to gra edukacyjna, w której połączone zostały aspekty teoretyczne z elementami praktycznymi. Ma się to przyczynić nie tylko do zwiększenia wiedzy i nabycia nowych kompetencji przez odbiorców gry, ale również do wzrostu ich świadomości i zmiany ich postaw, co jest kluczowym elementem do poprawy ich sytuacji życiowej. Narzędzie ma formę gry planszowej z moderowaną rozgrywką prowadzoną przez trenera. Jej uczestnicy bez ryzyka i związanych z nim konsekwencji mogą podejmować kolejne decyzje i wybory odnoszące się zarówno do obszaru zarządzania budżetem domowym, jak też zdrowia czy rozwoju osobistego. Błędy popełniane przez odbiorców w trakcie gry mają ich uświadamiać, natomiast sukcesy motywować do podejmowania próby zmiany swoich postaw i zachowań w realnym życiu. Zaletami rozwiązania są połączenie teorii z praktyką oraz sama grywalizacja, która zwiększa skuteczność różnych form edukacyjnych. Uczestnicy uczą się poprzez zabawę, mają wysoki poziom zaangażowania, a dzięki rywalizacji i nagrodom (np. punktom) mają ciągłą motywację do doskonalenia się. Gra inspirowana jest podobnymi rozwiązaniami, które skutecznie sprawdzają się w edukacji dotyczącej innych obszarów, w tym za granicą. Z kolei analiza rynku polskich gier edukacyjnych (proponowanych np. przez Pracownię gier szkoleniowych) pokazała, że w naszym kraju nie znajdziemy tego typu narzędzia skierowanego konkretnie do instytucji i organizacji pomocowych zajmujących się pracą z osobami w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, którzy to beneficjenci stanowią grupę odbiorców proponowanej gry. Użytkownikami innowacji są podmioty działające na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. organizacje socjalne zajmujące się osobami ubogimi, starszymi, niepełnosprawnymi czy też nieaktywnymi zawodowo, a także takie instytucje jak ośrodki pomocy społecznej. Grupa odbiorców innowacji to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie, w trudnej sytuacji społecznej i ekonomicznej. Grupa ta charakteryzuje się szczególnymi potrzebami. Często są to osoby słabo wykształcone oraz niezaradne. Typowe formy kształcenia oparte o zdobywanie wiedzy są w ich przypadku nieefektywne, gdyż zdobyta wiedza nie zostaje przez nie wdrożona, np. ze względu na obawy,

niską motywację lub brak fundamentu w postaci posiadanych kompetencji i doświadczeń. Dlatego też grupę tę charakteryzuje negatywny czy niechętny stosunek do edukacji, który poprzez proponowane narzędzie chcemy zmienić.

Gra została doceniona w Brukseli w międzynarodowym konkursie Social Innovation to Tackle Energy Poverty (Innowacje społeczne na rzecz walki z ubóstwem energetycznym) organizowanym przez Fundację Ashoka w Polsce i Schneider Electric Foundation, otrzymując grant na jej rozwój. Uniwersalność i przystępność treści zawartych w grze sprawia, że można ją przeprowadzić zarówno w grupie 60+, jak i w starszych klasach szkolnych czy też warsztatach terapii zajęciowej, bo takie doświadczenia również posiadamy.

W 2020 roku odbyło się wiele warsztatów z wykorzystaniem gry edukacyjnej. Jej odbiorcami byli m.in. uczestnicy Olsztyńskiego Klubu Integracji Społecznej, projektu „W drodze do aktywności”. Gra cieszyła się również dużym zainteresowaniem pracowników organizacji członkowskich oraz instytucji zrzeszonych w Pakcie dla Rozwoju Poradnictwa Zawodowego m.in. pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Ochotniczych Hufców Pracy, nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Przedstawiana była również przez specjalistów Federacji FOSa na konferencjach dotyczących aktywizacji zawodowej.

VII Obszary działań - Współpraca zagraniczna

Wstęp

W grudniu 2020 roku FOSa rozpoczęła realizację 2 nowych projektów ponadnarodowych. Pierwszy z nich „Kluczowe umiejętności – nowe możliwości dla dorosłych” sfinansowany ze środków programu Erasmus+ oraz „Comp-pass - innowacyjna metoda i narzędzie do kreowania ścieżek zatrudnienia” w ramach programu grantowego Ścieżki Współpracy wdrażanego przez Fundację Fundusz Współpracy. Wspólnym celem obu projektów jest poszukiwanie nowych rozwiązań z zakresu pozaformalnego kształcenia osób o niskich kompetencjach podstawowych, takich jak komunikacja, umiejętność uczenia się, planowania czy obsługi komputera

a. Erasmus +

Projekt „Kluczowe umiejętności – nowe możliwości dla dorosłych” uzyskał dofinansowanie w ramach Sektora Edukacja dorosłych programu Erasmus+ Akcja 2 Partnerstwa strategiczne dla edukacji dorosłych - współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk. Głównym celem projektu jest podniesienie kompetencji kadr związanych z edukacją osób dorosłych oraz wymiana dobrych praktyk w zakresie stosowanych w organizacjach partnerskich modeli wsparcia edukacyjnego osób dorosłych o niskich umiejętnościach kluczowych. W partnerstwo, którego liderem jest Federacja FOSa zaangażowane są organizacje z Portugalii – Uniwersytet Seniorów w Evorze (Universidade Sénior de Évora), Łotwy – Gmina Gulbenes (Gulbenes novada pasvaldība), Niemiec - Polregio e.V. oraz Rumunii – Stowarzyszenie Centrum Młodzieżowe Seligstadt (Asociatia Jugendzentrum Seligstadt).

W ramach projektu każdy z partnerów będzie miał za zadanie zorganizować 5-dniowe wizyty studyjne, podczas których prezentowane będą najlepsze praktyki, metody, narzędzie, innowacje, itd. wykorzystywane w celu wzmacniania kompetencji u osób dorosłych.

Powstanie również co najmniej 5 samoorganizujących się nieformalnych grup (min. 1 na kraj partnerski), które będą integrować się i funkcjonować w oparciu o zaimplementowane w ramach projektu rozwiązania. Rezultatem projektu będzie przewodnik najefektywniejszych

metodach nieformalnego kształcenia osób dorosłych oraz zestaw narzędzi do tworzenia samoorganizujących się grup.

Partnerzy:

- Uniwersytet Seniorów w Evorze - to organizacja non-profit która prowadzi edukację nieformalną i organizuje zajęcia dla osób powyżej 50 roku życia. Organizacja zlokalizowana jest w Évora - mieście liczącym 55 000 mieszkańców, położonym na południu Portugalii, na obszarze o najwyższym odsetku osób starszych. Celem Uniwersytetu jest poprawa jakości stylu życia najstarszych członków populacji poprzez promocję aktywnego starzenia się, wzmacnianie relacji międzypokoleniowych, informowanie i uwrażliwianie seniorów na problemy społeczne, prowadzenie szkoleń, promowanie wolontariatu, rozwijanie kompetencji cyfrowych dla seniorów.
- Gmina Gulbenes - Gmina Gulbene ma doświadczenie w przygotowywaniu i wdrażaniu różnych projektów międzynarodowych, infrastrukturalnych i z zakresu rozwoju zasobów ludzkich, poczynając od projektów edukacyjnych, społecznych, kulturalnych i projektów wolontariatu, a kończąc na projektach rekonstrukcji obiektów. Ma doświadczenie w projektach finansowanych z programów ERASMUS+, Grundtvig, ERDF, Młodzież w Działaniu, Europa dla Obywateli, Non-State Actors oraz Local Authorities in Development i innych.

Gmina udziela wsparcia finansowego instytucjom i organizacjom miejskim (instytucjom edukacyjnym, organizacjom pozarządowym) na realizację nieformalnych programów edukacyjnych dla dorosłych. Główne priorytety uzyskania wsparcia finansowego to samozatrudnienie, kompetencje cyfrowe i włączenie społeczne. Gmina współpracuje z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i lokalnymi organizacjami prac wolontariackich. Jednym z priorytetów ubiegłego roku jest szkolenie nauczycieli, osób pracujących z młodzieżą, innych specjalistów i mieszkańców w zakresie kompetencji informatycznych i cyfrowych.

- Polregio e.V. - Stowarzyszenie Polregio e.V. zostało zarejestrowane w 2003 roku w Aachen w Nadrenii Północnej-Westfalii. Nadrenia położona jest w zachodnich Niemczech tuż przy granicy z Holandią oraz Belgią. To najludniejszy ze wszystkich 16 niemieckich landów i jeden z najbogatszych. Mieszka tutaj także najwięcej migrantów z Polski. Najnowsze dane wskazują, że w naszym landzie żyje około 800 tys. migrantów polskiego pochodzenia, przy czym jest to liczba, która systematycznie wzrasta. Wśród celów działania stowarzyszenie można wymienić:

- stworzenie platformy wymiany informacji na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego między polskojęzycznymi mieszkańcami Euregionu i Nadrenii Północnej Westwalii;
  - wspieranie edukacji i włączania społecznych mieszkańców oraz aktywizacja społeczno-zawodowa;
  - aktywne wspieranie idei integracji europejskiej poprzez spotkania, warsztaty, sympozja, konferencje, seminaria i realizację celowych projektów;
  - pielęgnowanie polskich tradycji kulturalnych poprzez organizowanie festynów, koncertów, wystaw i innych programów artystycznych, wymiana międzykulturowa z innymi mieszkańcami NRW;
  - nawiązywanie kontaktów i współpraca z innymi organizacjami w Niemczech i innych krajach jednoczącej się Europy.
- Asociația Jugendzentrum Seligstadt, czyli Centrum Młodzieżowe Seligstadt zajmuje się działaniami nie tylko na rzecz młodzieży, lecz także dorosłych mieszkańców Seligstadt. We współpracy z Parafią protestancką A.B. Fogarasch i z inicjatywy proboszcza dr Johannes Kleina od 1997 roku angażuje się w ochronę i rozbudowę kościołów warownych w regionie i jednocześnie rewitalizację społeczną na terenie Siedmiogrodu, w szczególności gminy Fogarasch. W Seligstadt opuszczone probostwo - twierdza warowna z XII wieku została odnowiona i przekształcona w schronisko młodzieżowe, przy czym kościół i dzwonnica są zachowane i w czynnym użytku religijnym. Proces ten miał na celu rewitalizację społeczną. Dzięki tym działaniom miejscowi - wykluczeni przez system mieszkańcy, bezrobotni, osoby z problemami alkoholowymi i innymi otrzymali wsparcie w postaci szkoleń i przygotowania zawodowego, wielu z nich znalazło miejsce pracy m.in. w schronisku młodzieżowym lub w usługach około brzegowych. Obecnie regularnie odbywają się na tym terenie krajowe i międzynarodowe obozy, warsztaty, festiwale i zajęcia rekreacyjne. Stowarzyszenie prowadzi m.in. sklep społeczny (second hand, w którym sprzedawane są tylko i wyłącznie przedmioty pozyskane z darowizn), schronisko z miejscami hotelowymi oraz chór dla dorosłych i dzieci. Organizacja realizuje też projekty ekologiczne, kulturalne, historyczne przy wsparciu koordynatorów z Europy zachodniej (głównie Niemiec), szkoli i prowadzi pośrednictwo pracy dla pracowników domów opieki, a także organizuje kursy zawodowe oraz kursy pod kątem rozwijania kompetencji kluczowych (językowe, społeczne, matematyczne, IT, itd.).

Ścieżki współpracy

„Ścieżki współpracy” to międzynarodowy projekt realizowany przez Fundację Fundusz Współpracy, w którym realizatorzy projektów standardowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego mogą otrzymać dofinansowanie na rozszerzenie rezultatów i produktów tego projektu o komponent międzynarodowy. Projekt „Comp-pass - innowacyjna metoda i narzędzie do kreowania ścieżek zatrudnienia”, który otrzymał dofinansowanie w ramach tego programu ma na celu transfer innowacyjnej, praktycznej metody szkoleniowej do pracy z osobami bezrobotnymi Comp-pass (metoda stworzona przez francuską organizację Pistes Solidaires – partnera w projekcie), przystosowanie jej metodologii do polskich realiów oraz jej przetestowanie i implementacja w ramach projektu „W drodze do aktywności – edycja 2”.

Comp-pass to metoda kreowania ścieżki rozwoju zawodowego Comp-pass, która jest zintegrowanym programem aktywizacyjnym, wykorzystującym metodologię dostosowaną do potrzeb potencjalnych odbiorców, odpowiadającą na ich specyficzne bariery i lęki. Metoda zakłada przeprowadzenie 6-sesyjnego programu szkoleniowego, w którego kluczowymi narzędziami są:

- cyfrowy storytelling - storytelling jest kreatywną metodą nauki pozaformalnej, stymulującą refleksję uczestników na temat swojej osoby, poprzez opowiadanie historii o nich samych (o swoich sukcesach, pasjach, mocnych stronach). Metoda ta stwarza dogodne warunki dla osób bezrobotnych do odkrywania swoich talentów, pozytywnego obrazu siebie i pozwala poprawić ich umiejętności komunikacyjne. Cyfrowy storytelling wzbogacą tą metodę o wykorzystanie technologii IT (np. CV za pomocą prezentacji multimedialnej lub filmu video) co dodatkowo wzmacnia umiejętności multimedialne i kompetencje IT, z wykorzystaniem gadżetów codziennego użytku, takich jak smartfony, tablety, itp.
- portal Comp-pass - jest to usługa online, w której gromadzone są efekty pracy warsztatowej, pozwalająca zaprezentować się przyszłym pracodawcom w innowacyjny sposób. W E-portfolio COMPPASS zawarte są wszystkie informacje, które można udostępnić rekruterowi, a które uatrakcyjnią aplikację do pracy: zarówno podstawowe dokumenty (CV, list motywacyjny, referencje, itp.), jak i informacje na temat kompetencji, opis dotychczasowej aktywności, umiejętności, predyspozycji, talentów, itp. Zawarty w nim edytor CV umożliwi

stworzenie nieszablonowych życiorysów, można tam będzie także udostępniać linki do stron internetowych, filmów video, zdjęć itd.

- gra planszowa Snakes and Ladders (Węże i Drabiny) - gra stanowi oś procesu dydaktycznego i nadaje mu atrakcyjny format - wykorzystanie gry pozwala wciągnąć uczestników niechętnych do udziału w edukacji formalnej do refleksji na swój temat i oswoić ich z programem szkolenia.

Projekt zakłada specjalistyczną współpracę ekspertów Federacji FOSa oraz Pistes Solidaires, którzy wspólnie będą modyfikować poszczególne elementy narzędzia, tak aby jak były przystosowane do specyfiki oraz oczekiwań przedstawicieli grupy docelowej oraz na bieżąco ewaluować jej efektywność. Zakończenie projektu, które odbędzie się podczas międzynarodowej konferencji w Olsztynie zaplanowany jest na listopad 2021 roku.

Partner:

- Pistes-Solidaires (Francja) jest organizacją edukacyjną, która promuje sprawiedliwość i równość w wielokulturowym społeczeństwie. Pistes-Solidaires zostało założona w 2002 roku w celu podniesienia świadomości problemów globalnych i pokazania potencjału dla zmian; organizacja działa również na rzecz umożliwienia jednostkom lepszego zrozumienia powiązań między ich własnym życiem a życiem innych ludzi na całym świecie. Pistes-Solidaires jest europejską organizacją pozarządową, która jest bardzo aktywna na poziomie europejskim. Organizacja składa się z 3 wydziałów:
  - Mobilność edukacyjna: dział ten daje ludziom możliwość doświadczenia mobilności edukacyjnej poprzez europejskie programy takie jak EVS, wymiany młodzieży, szkolenia, projekty uczenia się przez całe życie, wolontariat senioralny, a także wolontariat międzynarodowy przez francuską służbę cywilną.
  - Współpraca europejska: Pistes-Solidaires ma na celu zwiększenie wpływu współpracy UE na poziomie lokalnym w następujących dziedzinach: edukacja, integracja społeczna, obszary społeczno-kulturowe;
  - Rozwój lokalny: wzmacniania lokalnej wiedzy o Europie i wartościach europejskich. W 2013 r. organizacja otrzymała od Komisji Europejskiej nagrodę "Europe Direct Information Centre".

VIII Obszary działań - Usługi społeczne

Wstęp

Tylko współdziałanie organizacji i instytucji w dziedzinie problematyki usług społecznych może zmienić obraz polityki społecznej w Polsce. Dlatego tak ważna jest ciągła dyskusja o możliwościach ich rozwoju. Już dziś eksperci przewidują, iż to właśnie usługi społeczne staną się w przyszłości główną siłą napędową rozwoju polityki społecznej w Polsce.

a. Regionalna Platforma Usług Społecznych

Wychodząc naprzeciw potrzebom społeczności, Federacja FOSa w 2015 roku zainicjowała utworzenie Regionalnej Platformy Usług Społecznych (RPUS) w województwie warmińsko-mazurskim, która funkcjonuje i ciągle się rozwija.

W roku 2020 ze względu na panującą sytuację epidemiczną oraz związane z nią obostrzenia, utrudniające spotkania bezpośrednie spowodował, iż RPUS przeniosła swoje działania do sieci. Udało nam się zorganizować spotkanie on-line, w którym udział wzięło ok. 30 osób. Odbyło się ono 19 listopada 2020 r. na platformie ZOOM i wzięli w nim udział przedstawiciele samorządów i ich jednostek, szkół, instytucji pomocy społecznej i kultury, organizacji pozarządowych i innych podmiotów pracujących z i na rzecz dzieci i młodzieży.

Spotkanie stanowiło kontynuację debaty z ubiegłego roku, która odbywa się pod hasłem „W poszukiwaniu ukrytych potencjałów...”. Ostatnie spotkanie poświęcone było funkcjonowaniu dzieci i młodzieży. Przyglądaliśmy się nie tylko codzienności tej grupy, ale też zjawiskom, jakie towarzyszą jej w sytuacji epidemii – jak wygląda sytuacja tej grupy, wymienialiśmy wiedzę w zakresie możliwych rozwiązań, określiliśmy potrzeby oraz kierunki działań. Podczas spotkania poruszona została m.in. tematyka miejsca dzieci i młodzieży w polityce społecznej województwa, ubóstwa dzieci, dzieci krzywdzonych, aktywności fizycznej dzieci, nowych technologii w edukacji dzieci, zdalnych korepetycji, relacji międzypokoleniowych w czasie epidemii, zdrowia psychicznego dzieci. Podczas spotkania zaprezentowana została również możliwość otrzymania wsparcia z Korpusu Wolontariatu na realizację inicjatywy na rzecz dzieci i młodzieży.

Efekty prac RPUS to m.in. diagnoza stanu zastanego oraz wypracowanie rekomendacji/stanowiska dotyczącego możliwych rozwiązań, potrzeby oraz kierunków działań we wsparciu dzieci i młodzieży, w szczególności, w trudnej sytuacji epidemicznej.

Spotkanie zaowocowało wymianą kontaktów pomiędzy uczestnikami i stało się przyczynkiem do dalszej dyskusji, a w rezultacie konkretnych działań.

Federacja FOSa wspierać będzie i kontynuuje w dalszym ciągu prace RPUS.

Dzięki funkcjonowaniu Platformy możliwa jest bardziej skuteczna zmiana społeczna. W naszym przekonaniu jest to możliwe poprzez solidne przygotowanie i zrozumienie, w jakim kierunku powinna ona podążać – na poziomie tak krajowym, jak i regionalnym, a ułatwić to mogą rzeczowe dyskusje dotyczące tematyki usług społecznych.

b. Wsparcie/usługi organizacji

To działanie stałe, realizowane statutowo zarówno poprzez projekty, jak i oparte na zaangażowaniu własnym. W 2020 roku, mimo pandemii, wykonano szereg działań w tym obszarze:

- animatorzy, zatrudnieni w ramach projektów, pracujący ze społecznościami lokalnymi, wspierali również lokalne organizacje, grupy nieformalne w rozwoju, planowaniu i realizacji działań, budowaniu współpracy z samorządem i in.,
- wsparcie eksperckie – w odpowiedzi na zapotrzebowanie organizacji eksperci z biura Federacji oraz poleceni przez Federację świadczyli usługi eksperckie, prowadząc szkolenia, seminaria, doradztwo, występując na konferencjach i in.; prowadziliśmy m.in. szkolenia z zarządzania stresem oraz zarządzania sobą w czasie. Prowadzili je trenerzy Federacji FOSa - Katarzyna Chwieduk oraz Marcin Borkowski;
- wsparcie organizacji branżowych, np. seniorskich – w wymiarze podobnym jak wyżej;
- wsparcie w tworzeniu i realizacji projektów – wsparcie realizowane stale.

Pomogliśmy wielu organizacjom w stworzeniu projektów, koncepcji projektowych.

- zgłoszenia do nagród – to kolejna z form wsparcia, pozwalająca na promocję i wzmocnienie marki organizacji bez dużych nakładów na reklamę. W 2020 roku zgłosiliśmy lub pomogliśmy

w zgłoszeniu szeregu organizacji, działaczy społecznych do konkursów, nagród. m.in. Stowarzyszeniu Arka oraz Uniwersytetowi Trzeciego Wieku w Olsztynie;

- angażowanie przedstawicieli, pracowników organizacji w realizację działań projektowych, jako np. prowadzący warsztaty, asystenci pomocy rodzinie i in.;
- pomoc w nawiązywaniu kontaktów z potencjalnymi partnerami, w tym z zagranicy;
- wsparcie bezpośrednie – m.in. organizacji kombatanckich i in. W ramach akcji FOSa dzieciom wspieraliśmy Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Warmińsko-Mazurski. Wspieraliśmy również Koalicję Kresowian realizując zbiórkę artykułów szkolnych
- integracja i wymiana doświadczeń – realizowana m.in. poprzez wsparcie sieci.

b. Dobre miejsca

W województwie warmińsko-mazurskim jest ok. 2400 wsi – co prawda nie ma dokładnych danych, ale jeśli liczyć, że w co trzeciej z nich istnieje świetlica, mamy ich około 800, może nawet 1000. Tysiąc miejsc z potencjałem, często niestety niewykorzystanym. Świetlice nie są ujęte w żadnym systemie stałej pracy. Podlegają albo pod ośrodki kultury, albo pod ośrodki pomocy społecznej, albo bezpośrednio pod Urząd Gminy, są też takie prowadzone przez lokalne organizacje. Osoby w nich pracujące albo angażują się społecznie, albo zatrudnione są na umowę zlecenie, gdzie 500 zł miesięcznie to już dużo. Czasami zatrudniane są na umowę o pracę, najczęściej w ramach prac interwencyjnych, na kilka miesięcy. Osoby pracujące w świetlicach odpowiadają za stan techniczny budynku i mienie, a jednocześnie prowadzą zajęcia, starają się angażować mieszkańców i budować ofertę dla mieszkańców. Niestety, nie mają praktycznie dostępu do edukacji, bazują więc na swojej intuicji, umiejętnościach, doświadczeniu. Stan techniczny świetlic i ich wyposażenie pozostawia wiele do życzenia.

Co prawda coraz więcej świetlic to nowe lub wyremontowane budynki, zdarzają się jednak przypadki, że są zamknięte, a wiele z nich lata świetności ma dawno za sobą. Bieżąca, ale niezwykle istotna potrzeba to materiały na codzienne funkcjonowanie. Społeczności zgromadzone dookoła świetlic radzą sobie jak mogą. Codzienna walka o podstawowe materiały odbija się jednak na ofercie świetlic.

Federacja FOSa od wielu lat aktywnie działa na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich oraz małych miast.

Od początku 2020 roku wspieramy cztery świetlice wiejskie we współpracy z gm. Gietrzwałd i gm. Dywity. Praca w świetlicach opiera się na wdrażaniu i sprawdzaniu opracowanego przez nas standardu, przez odpowiednio przygotowaną kadrę. Prowadzone są w nich działania nie tylko edukacyjne czy opiekuńczo-wychowawcze ale także rozwojowe, animacyjne oraz angażujące całe społeczności wiejskie. W 2020 roku kontynuowaliśmy także kampanię Wspieramy Dobre Miejsca. W jej ramach łączymy dobrych ludzi – chcących pomóc, z dobrymi miejscami – świetlicami potrzebującymi wsparcia. Kontaktujemy się z firmami, instytucjami oraz prywatnymi osobami, które wspomogłyby nasze działania przekazując na rzecz świetlic przede wszystkim: zeszyty, notesy, papier w różnych formatach, materiały plastyczne, długopisy, ołówki kredki, pisaki, gry planszowe, tablety itp. Federacja FOSa przekazuje zebrane materiały ale sam darczyńca może również sam wysłać do wybranej świetlicy. Uruchomiliśmy adres e-mailowy dobremiejsce@federacjafosa.pl dla świetlic w potrzebie i tych, którzy gotowi są pomóc.

IX Obszary działań - Badania społeczne, publikacje

Wstęp

W zasadzie od początku funkcjonowania, działaniom Federacji FOSA towarzyszą naukowcy z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, jak również inne osoby naukowo zajmujące się obszarami związanymi z polityką społeczną, pracą socjalną, andragogiką, gerontologią czy socjologią. Efektem tej współpracy jest między innymi funkcjonowanie Instytutu Studiów Społeczno-Edukacyjnych, liczne publikacje oraz profesjonalnie prowadzone diagnozy społeczne, czy inne badania dotyczące potrzeb, oczekiwań oraz możliwości zarówno organizacji/instytucji, jak i poszczególnych grup odbiorców działań Federacji FOSA.

W 2020 roku również z dużym zaangażowaniem kontynuowaliśmy te działania.

a. Instytut Studiów Społeczno-Edukacyjnych

Instytut Studiów Społeczno-Edukacyjnych (ISSE) to stały zespół ekspertów i badaczy, osób łączących wiedzę teoretyczną i praktyczną z obszaru pedagogiki społecznej, pracy socjalnej oraz polityki społecznej, a także animacji i aktywności lokalnej. Trzon Instytutu stanowią pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego oraz pracownicy i współpracownicy biura Federacji FOSA. Funkcję dyrektora ISSE od początku istnienia, tj. od 2014 r. pełni dr Katarzyna Białobrzaska, adiunkt w Katedrze Pedagogiki Społecznej UWM w Olsztynie. Za koordynację prac Instytutu oraz tworzenie przestrzeni do współpracy merytorycznej odpowiada Federacja FOSA, w której strukturach on funkcjonuje.

Działalność ISSE koncentruje się wokół działań wpisujących się w hasło przewodnie

– „W poszukiwaniu, rozwijaniu i wzmacnianiu sił społecznych”. Misją przyświecającą naszemu projektowi jest prowadzenie długofalowych działań mających na celu wypracowanie nowej jakości dialogu i współpracy między akademikami i praktykami oraz instytucjami, działającymi na rzecz aktywizacji i rozwoju społeczności lokalnych oraz pobudzania sił społecznych. Wychodzimy z założenia, że zmiany społeczne a co za tym idzie rozwój społeczny, mogą być stymulowane poprzez pobudzanie sił drzemiących w środowisku lokalnym i aktywowanie jego zasobów. Wierzymy w siłę sprawczą dialogu, współpracy i edukacji, a także sens pracy społecznej, która w Polsce ma bogatą tradycję. Uważamy, że nadanie prakseologicznego charakteru współpracy środowiska naukowego i praktyków

w oparciu o transdyscyplinarną i holistyczną perspektywę pozwoli nam osiągnąć założone cele. Zakładane w ramach Instytutu działania mają charakter otwarty, bazujący na kreatywnym odczytywaniu rzeczywistości społecznej i dynamicznym odpowiadaniu na jej zapotrzebowania. W ramach funkcjonowania Instytutu Studiów Społeczno-Edukacyjnych, oprócz stałej pracy koncepcyjnej oraz analityczno-badawczej w 2020 roku:

- przedstawiciele Instytutu brali udział w przygotowaniu diagnoz do wniosków projektowych;
- w ramach łączenia teorii z praktyką studenci realizowali praktyki;
- organizowane były spotkania członków Instytutu (w małych grupach roboczych, bądź on line – ze względu na sytuację epidemiczną).

b. Badania

W 2020 roku badania społeczne prowadzone w Federacji FOSa wykorzystywane były do przygotowywania wniosków konkursowych o dofinansowanie i opierały się na zbieraniu materiałów dotyczących potrzeb, barier związanych z obszarem aktywizacji społecznej i zawodowej, rozwoju usług społecznych i innych.

W 2020 roku na wniosek Wojewódzkiej Rady Seniorów oraz kilku gminnych zaoferowaliśmy wsparcie eksperckie zarówno nastawione na tworzenie nowych rad seniorów oraz budowanie współpracy pomiędzy samorządami, wsparcie istniejących Rad Seniorów, ale też zebranie i przekazanie ważnych informacji, oraz przygotowanie ekspertyz niezbędnych do działania w tak trudnej sytuacji jaką jest pandemia.

W ramach tego działania zostały opracowane:

- narzędzie oraz ekspertyza dot. sytuacji osób starszych w woj. warmińsko-mazurskim,
  - narzędzia oraz ekspertyza dot. wykluczenia komunikacyjnego seniorów oraz narzędzie i ekspertyza dot. bio-psycho-społecznego funkcjonowanie seniorów w okresie pandemii.
- Ponadto zbierane były dane na temat niżu w zakresie usług społecznych kierowanych do osób starszych w woj. warmińsko-mazurskim w kontekście wykorzystania funduszy unijnych.

c. Publikacje

W 2020 roku Monika Hausman-Pniewska kontynuowała współpracę z EPALÉ publikując na platformie szereg artykułów związanych m.in. z edukacją osób dorosłych, w tym wiele z nich inspirowane było działaniami Federacji FOSa i koncentrowały się na działaniach prowadzonych w czasie trwającej epidemii.

X . FOSa w czasie pandemii

W okresie 16.03.2020 r. do 6.07.2020 roku pracownicy Federacji FOSa przeszli na pracę zdalną. Sytuacja wynikała z wprowadzenia przez Rząd RP stanu epidemii w kraju oraz uchwalenia ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tzw. specustawa koronawirusowa) oraz wynikających z niej zadań dla pracodawców. Zgodnie z art. 3 specustawy pracodawca ma możliwość nakazać pracownikom wykonywanie pracy określonej w umowie o pracę poza miejscem jej stałego wykonywania (praca zdalna regulowana przez przepisy rozdziału IIb - działu drugiego Kodeksu Pracy). Stosowaliśmy się w ten sposób także do decyzji Zarządu województwa warmińsko-mazurskiego, który przyjął pakiet działań antykryzysowych, ograniczających wpływ pandemii na ten proces i polecał pewne formy wsparcia zamienić na zdalne. Dodatkowo wprowadzone przez rząd obostrzenia powodujące m.in. ograniczenia w przemieszczaniu się, utrudniały możliwość prowadzenia wsparcia bezpośredniego, w formie stacjonarnej.

Od 26.10.2020 roku przeszliśmy na tryb pracy hybrydowej opartej na tygodniowym grafiku.

1. FOSA wirtualnie:

SPOTKANIA NA ŻYWO

FOSa Wirtualnie

ANIMACJE

PONIEDZIAŁEK 29.06.2020 R.

09:00- 11:00 TELEFONICZNY DYŻUR RZECZNIKA PRAW OSÓB STARSZYCH
 10:00 OLSZTYŃSKI KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ. POZNAJMY SIĘ!
 11:00 "ZACZYNIJ TU, GDZIE JESTEŚ" - LIVE Z PSYCHOLOGIEM.
 13:00 POZYTYWNE WIĘZI - ANIMACJE, WARSZTATY, INICJATYWY.
 15:00 ODKRYJ I ZDOBĄDŹ PRACĘ MARZEŃ!
 19:00 "1 LEPSZE NIŻ 1" - WOŁONTARIUSZ TREV HILL OPOWIADA.

ZACHOWAJ OSTROŻNOŚĆ!

CIEKAWY ARTYKUŁY

W trakcie pandemii uruchomiliśmy FOSa Wirtualnie. To tymczasowe wydarzenie, którego założenie wynikało z okresu zagrożenia epidemiologicznego związanego z rozprzestrzenianiem się koronawirusa, zawieszeniem realizowanych form grupowych w naszych projektach i pracy zdalnej pracowników.

FOSa Wirtualnie to cykl wirtualnych spotkań, artykułów, prezentacji, instrukcji FOSy jak radzić sobie w tym czasie zachowując uważność na swój rozwój, zdrowie psychiczne i jak pomimo wszystko iść do przodu i realizować wyznaczone cele. Codziennie na profilu Federacji portalu społecznościowego Facebook.pl publikowane były artykuły, filmy, instruktaże, posty informacyjne – co najmniej 4 dziennie. Wirtualne działania FOSY trwały 17 tygodni, w okresie od 23.03 do 17.07.2020 r. Zaangażowany był cały zespół pracowników FOSy.

Do naszych głównych działań w ramach FOSie wirtualnie należały:

- ✓ 3 razy w tygodniu spotkania na żywo z psychologiem
- ✓ informacja o sposobie konsultowania CV, listów motywacyjnych
- ✓ wywiady z lokalnymi pracodawcami
- ✓ wywiady z ciekawymi ludźmi, których pasja stała się sposobem na życie
- ✓ wywiady poświęcone odczarowywaniu zawodów
- ✓ informacje psychologa – psychologia pozytywna, trudne tematy jak uzależnienia, przemoc domowa
- ✓ porady dla osób z niepełnosprawnością – gdzie i jak szukać pomocy on-line
- ✓ treningowe centrum wsparcia - codzienny post o wydarzeniach kulturalnych, savoir vivre, sztuce, podróżach, wirtualne spacery
- ✓ posty dot. kursów i szkoleń on-line
- ✓ filmik z instruktażami jak w domu dbać o swój rozwój fizyczny
- ✓ praktyczne instruktaże dot. radzenia sobie w okresie pandemii
- ✓ dyżur doradcy kulinarnego
- ✓ dyżur rzecznika praw osób starszych
- ✓ czytanie bajek na dobranoc
- ✓ akcję animacyjną – m.in. Przyłbice dla olsztyńskich medyków, Bądźmy w kontakcie, Supermenki/ Supermeni, Nie wariuje wciąż rysuje
- ✓ propozycje filmowe dla rodzin
- ✓ koncert on-line Ani Brody
- ✓ DIY

- ✓ każdy wtorek uczyniliśmy świętem pomagania, dedykując posty, livy, animację tematowi altruizmu, misyjności, pomaganiu.

spotkania na żywo

FOSa Wirtualnie

Ciekawe artykuły

a n i m a c j e

Pomagacze! Dziękujemy, że jesteście

WTOREK 02.06.2020 R.
10:00- O POMAGANIU - LIVE
12:00- FILMY: POMAGAJĄC INNYM POMAGASZ SOBIE!.,
POMAGANIE JEST PIĘKNE
14:00 - PSYCHOLOGIA POMAGANIA
17:00- SUPERMENI, SUPERMENKI
19:00-DOBRONOCKA

ZACHOWAJ OSTROŻNOŚĆ!

2. REALIZACJA PROJEKTÓW W TRAKCIE PANDEMII

W okresie pandemii realizowaliśmy projekty, których odbiorcami bezpośrednimi były osoby w trudnej sytuacji życiowej oraz ich najbliższe otoczenie. W kilku projektach byliśmy na etapie rekrutacji.

Decydując się na zawieszenie działań projektowych w formach grupowych skontaktowaliśmy się telefonicznie z wszystkimi uczestnikami swoich projektów. Przeprowadziliśmy rzetelną diagnozę ich potrzeb i oczekiwań wobec nas, projektu/ów. Ustalaliśmy najwygodniejszą dla uczestników formę komunikacji. Zapewniliśmy aparaty telefoniczne osobom, które ich nie posiadały, a potrzebowały bieżącego kontaktu z nami.

Nowe formy, metody pracy jakie wdrożyliśmy:

- ✓ wsparcie uczestników za pośrednictwem telefonu i maila (nowe wzory dokumentów potwierdzających wsparcie)
- ✓ stworzenie grupy zamkniętej, złożonej z zespołu projektowego i uczestników na portalu społecznościowych facebook do prawie każdego projektu (w 1 projekcie realizowanym na terenie małej gminy uczestnicy nie mają konta na fb i nie chcą mieć). Tworzenie tygodniowych harmonogramów działań projektowych do grupy na fb (nagrywamy filmy, instruktaże, spotkania na żywo, wywiady, posty itd.)

- ✓ prowadzenie cyklicznych warsztatów/spotkań grupowych dla uczestników – wykorzystując platformę zoom.pl
- ✓ stworzenie adresów e-mail dedykowanych poszczególnym formom wsparcia – np. doradcy kariery (doradcy zawodowi, trenerzy pracy, pośrednicy pracy)
- ✓ włączenie uczestników w akcje animacyjne na rzecz walki z koronawirusem, dzięki temu mogliśmy wykorzystać środki z oszczędności, z inicjatyw i kupić np. drukarkę 3 D, materiały, nici, maszyny do szycia,
- ✓ w projektach, w których trwała rekrutacja oprócz akcji informacyjno-promocyjnej zrobiliśmy animację lokalną, włączając potencjalnych uczestników.
- ✓ do wszystkich uczestników projektów na początku kwietnia wysłaliśmy maseczkę ochronną oraz kartkę motywacyjną.

XI Federacja FOSa

BIURO

Biuro FOSy to ponad 300 metrowe pomieszczenie podzielone na kilkanaście samodzielnych pokoi, a każdy z nich wyposażony jest w niezbędny sprzęt biurowy. Dodatkowo Federacja FOSa dysponuje w pełni wyposażoną salą szkoleniową. Znajduje się w niej rzutnik, nagłośnienie i flipchartowa tablica multimedialna. Ponadto do dyspozycji są sale doradcze, a także zaplecze sanitarne i socjalne. Federacja FOSa to przede wszystkim zespół osób pracujących w olsztyńskim (i nie tylko) biurze, realizujący projekty oraz działania i idee FOSy.

PRACOWNICY

W 2020 roku Federacja FOSa zatrudniała 75 etatowych pracowników (w układzie alfabetycznym):

Dyrekcja:

- Bartłomiej Głuszak – specjalista ds. monitoringu/animator
- Piotr Pniewski – dyrektor biura/specjalista ds. wsparcia
- Marta Liberadzka – wicedyrektorka biura/koordynatorka projektów
- Anna Książak-Gregorczyk – jobscout/opiekunka grup samopomocowych
- Monika Hausman-Pniewska – specjalista ds. HR; animatorka; koordynatorka Konferencji Grupy Rodzinnej;
- Marek Zbytniewski – lider zespołu ds. aktywizacji społeczno-zawodowej \ jobscout.

Zespół:

- Marcin Borkowski – psycholog
- Marta Brodacka – pracownik środowiskowy (od października)
- Stanisław Brzozowski – rzecznik praw osób starszych województwa warmińsko-mazurskiego / animator
- Katarzyna Charkowska- Giedrys – koordynatorka projektu, koordynatorka wsparcia
- Magdalena Chojnacka – animatorka
- Joanna Chrzanowska Osipiak – opiekunka rodziny, animatorka
- Katarzyna Chwieduk – psycholożka

- Barbara Ciszewska – sprzątaczką
- Tomasz Czarniewski – koordynator projektu, trener pracy
- Agnieszka Dobosz - Szmigiel - pracownik socjalny
- Paulina Dobrzańska – trenerka pracy/animatorka
- Joanna Domańska – opiekunka osobista Jobfirma
- Katarzyna Dudzińska – pracownik środowiskowy (od października)
- Ewa Ebernikel – pracownik środowiskowy (od września)
- Aneta Fabisiak Hill – trenerka wsparcia, menadżer ds. fundraisingu
- Aneta Frankowicz – pracownik środowiskowy (od stycznia do września)
- Michał Głuszak – tłumacz
- Małgorzata Górską – asystentka ds. księgowości
- Izabela Grykin – pracownik środowiskowy (od stycznia do września)
- Beata Jakubiak – animatorka
- Katarzyna Janków - Mazurkiewicz – trenerka wsparcia, trenerka pracy
- Dorota Jeżowska – Olszewska – specjalistka ds. kadr i płac, księgową
- Milena Jędrzejewska – opiekunka nad dziećmi
- Agnieszka Karczewska – opiekunka osobista Jobfirma
- Paulina Karwowska – koordynatorka projektu, pracownik środowiskowy (do maja)
- Andrzej Kędziński – psycholog
- Paulina Kędzińska – koordynatorka projektu (do lutego)
- Paulina Korwek – animatorka, koordynatorka wolontariatu (do lutego)
- Danuta Kowalska – opiekunka świetlicy (od marca)
- Agnieszka Krajewska – pracownik środowiskowy (od września)
- Bartosz Koziej – pracownik środowiskowy (od stycznia do września)
- Daria Krauze – pracownik środowiskowy (od stycznia do września)
- Anna Kupis – pracownik socjalny
- Michał Kupisz – animator
- Monika Lange – doradca zawodowy
- Julia Larenta – animatorka, koordynatorka projektu (do sierpnia)
- Iwona Leończyk – psycholożka
- Anna Liberadzka – główna księgową
- Małgorzata Majsterek – opiekunka świetlicy

- Krzysztof Marusiński – zastępca rzecznika praw osób starszych województwa warmińsko- mazurskiego
- Janusz Mazurkiewicz animator/koordynator wolontariatu (do lutego)
- Mariusz Mazurkiewicz – trener pracy, pośrednik pracy
- Ewelina Mężykowska – pracownik środowiskowy (od października)
- Monika Michniewicz - trenerka pracy, pracownik środowiskowy
- Beata Nadziejko - Głuszak – broker usług edukacyjnych
- Ewelina Neumann – pracownik środowiskowy (od października)
- Magdalena Nilipińska – pracownik socjalny (od lipca)
- Aleksandra Paczkowska – opiekunka nad dziećmi
- Paulina Piotrowicz – opiekunka świetlicy (od września)
- Paulina Popławska – księgowa
- Anna Powroźnik – pracownik środowiskowy (od stycznia do września)
- Natalia Preilowska – koordynatorka projektu/broker usług edukacyjnych
- Elżbieta Puchalska - kierowniczk KIS, doradca zawodowy
- Edyta Rodziewicz – opiekunka dzienna, doradca kluczowy
- Wioletta Ryszka – trenerka pracy opiekunka świetlicy (od sierpnia)
- Agnieszka Sakowska Hrywniak – (od marca)
- Katarzyna Sosnowska – koordynatorka projektu/trener pracy
- Monika Stanka – opiekunka dzienna
- Krzysztof Stroiński – kierowca
- Jolanta Szczerek – pracownik środowiskowy (od października)
- Weronika Szewalje – koordynatorka projektów, doradca zawodowy
- Tomasz Tokarczyk – obsługa administracyjno-biurowa
- Violetta Waligóra pracownik socjalny – (od sierpnia)
- Marta Werner pracownik socjalny – (do maja)
- Agnieszka Wieczorek – pracownik socjalny
- Jolanta Witkowska – opiekunka rodziny, pracownik środowiskowy
- Sebastian Wręga – psycholog (od listopada)
- Jan Zieliński – trener pracy (od września)
- Anna Zimowska Kryczka – trener pracy (od czerwca)
- Anna Zyśk – psycholog (do sierpnia)

Działalność gospodarcza

Działalność gospodarcza prowadzona w Federacji FOSa służy stabilizacji działalności w takich obszarach, jak zapewnienie wkładu własnego, pokrycie niezbędnych w funkcjonowaniu wydatków itp. W kontekście rodzaju działań świadczymy przede wszystkim usługi związane z naszym doświadczeniem. W minionym roku ze względu na obowiązujący stan epidemii skala, jak i wartość prowadzonej działalności gospodarczej zmniejszyła się w stosunku do roku 2019.

W ramach działalności gospodarczej w 2020 r. Federacja FOSa zrealizowała kilka szkoleń m.in.; szkolenie dla Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Biskupcu; działania informacyjno-promocyjne dot. Olsztyńskiego Budżetu Obywatelskiego i inne jak np. wynajem sal instytucjom szkoleniowym.

W 2020 roku Federacja FOSa kontynuowała świadczenie monitoringu dotacji i obsługę promocyjną wspólnot mieszkaniowych przystępujących do programu rewitalizacji w ramach RPO.

Zdecydowana większość wymienionych działań, mimo że realizowanych w celu wzmocnienia finansowego, wpisuje się w misję Federacji, jak działania animacyjne, edukacyjne czy konsultacyjne.

Nagrody i osiągnięcia

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa jest organizatorem i współorganizatorem wielu ważnych konkursów promujących organizacje pozarządowe.

Organizatorem Konkursu „Godni Naśladowania” jest Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Współorganizatorami XVII edycji były: Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Stowarzyszenie ESWIP, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Bank Żywności w Olsztynie oraz Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku Warmii i Mazur. Patronat honorowy nad XVII edycją Konkursu „Godni Naśladowania” objęli Wojewoda Warmińsko-Mazurski Artur Chojecki oraz Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Gustaw Marek Brzezin. Tytułem „Godni Naśladowania” Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego nagradza organizacje oraz ludzi, których aktywność wpływa na pozytywne zmiany w otoczeniu oraz na rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Służy to promowaniu kreatywności, zaangażowania, zaufania bezinteresowności oraz otwartości na współdziałanie. Dając przykłady, ROPWWM pragnie zaszczepiać w mieszkańcach Regionu Warmii i Mazur przekonanie, że można i warto pracować na rzecz innych ludzi. Zwycięzcą w kategorii „Organizacja godna naśladowania” zostało Olsztyńskie Stowarzyszenie Pomocy Telefonicznej. Jak co roku wyróżnienie specjalne przyznała również Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa. Nagroda o wartości 1000 zł trafiła do Stowarzyszenia Konik Mazurski.

Ponadto wyróżnienie honorowe - Statuetkę Godnych Naśladowania otrzymała **pani Wiesława Przybysz**, była wieloletnia Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie. Tytuł przyznała Rada Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Od kilku lat doceniamy tych, którzy podejmują innowacyjne działania w obszarze pomocy społecznej, konkurs „Społecznicy FOSy”, wpisuje się w naszą misję.

Federacja FOSa po raz szósty nagrodziła społeczników z regionu. Tym razem uroczysta gala odbyła się on-line. Gala Społeczników Warmii i Mazur była połączona z oficjalnym otwarciem Centrum Wolontariatu Federacji FOSa. W drugiej części poznaliśmy laureatów konkursu.

Tytuły Społecznika Warmii i Mazur i statuetkę otrzymali zatem Maria Popieluch, prezes Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Chorobą Nowotworową „Promyk” w Giżycku oraz Marek Borowski, prezes Federacji Polskich Banków Żywności.

Nagrodę specjalną, statuetkę i tytuł „Ambasadorki organizacji socjalnych Warmii i Mazur” otrzymała Wiesława Przybysz, była wieloletnia Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Olsztynie.

Kapituła konkursu postanowiła również nagrodzić bohaterów codzienności zaangażowanych w akcje pomocowe: szycie maseczek, rozwożenie obiadów, pomoc bezdomnym, produkcję przyłbic, pomoc osobom narażonym na przemoc i inne. To osoby, które pomagają i inicjują lokalne działania na rzecz walki z koronawirusem. W cyklu SUPERmeni i SUPERmenki Warmii i Mazur Federacja FOSa prezentowała sylwetki superbohaterów.

Kapituła konkursu postanowiła nagrodzić Marzenę Jurkiewicz, SUPERmenkę Warmii i Mazur. Na co dzień jest pielęgniarką oddziałową Klinicznego Oddziału Zakaźnego w Ostródzie, jest

niezwykle zaangażowana w organizację pracy szpitala. Małgorzata Jurkiewicz otrzymała również nagrodę finansową w wysokości 1000 złotych.

Wyróżnienia w konkursie na Społecznika Warmii i Mazur trafiły do grupy osób, które zaangażowały się w akcję „Obiad dla ucznia”. Jej inicjatorką była Agnieszka Kacprzyk, właścicielka firmy Słowo Daję.

Wyróżnienie otrzymała również Jadwiga Kocięcka z Olsztynka. Podczas trwania pandemii koronawirusa włączyła się w pomoc służbie zdrowia szyjąc w trakcie zajęć zdalnych w domu maseczki pacjentom Szpitala Dziecięcego w Olsztynie. Ręcznie uszyła ponad trzysta maseczek.

Federacja FOSa po raz drugi była też współorganizatorem konkursu na „Aktywnego seniora/seniorkę na Warmii i Mazurach. Federacja FOSa, wspólnie ze Społeczną Radą Seniorów Województwa Warmińsko-Mazurskiego, która działa przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego, pragnie wspierać i wyróżnić aktywne starsze osoby z naszego województwa, które dbają nie tylko o rozwijanie własnej aktywności, ale także działają na rzecz swojego środowiska lokalnego. Do konkursu zgłoszono w 2020 roku w sumie jednaście osób.

W czwartek, 26 listopada podsumowanie konkursu zgromadziło kilkadziesiąt osób, które online, przy monitorach komputera uczestniczyło w uroczystości. Wydarzenie poprowadziła Irena Telesz-Burczyk, aktorka Teatru im. Jaracza.

Uroczystość zainaugurował Bartłomiej Głuszak, prezes Federacji FOSa. List Jolanty Piotrowskiej, wicemarszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego przeczytała Monika Kocimska-Warczak, zastępca dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Tytuł Aktywnej Seniorki Warmii i Mazur trafił do Marii Kaliszewicz z Kętrzyna.

Pani Maria jest współzałożycielką Koła Rękodzieła Artystycznego, na bazie którego powstało Stowarzyszenie Kulturalne Konik Mazurski. To ona była pomysłodawczynią konkursu gwary mazurskiej „Gwarzymy po kętrzyńsku”, Mazurskich Morcinków, czyli imprezy opowiadającej o kulturze Mazurów czy Mazurskiego Zielnika. Propaguje wiedzę o Mazurach. Mazurskie Morcinki to dziś ważne wydarzenie, o którym mówi się w całej Polsce. Jest wiceprzewodniczącą Kętrzyńskiej Rady Seniorów, była współorganizatorką „Senioriady po Kętrzyńsku”.

Wyróżnienia w konkursie „Aktywny Senior/Seniorka Warmii i Mazur” trafiły do:**IRENY WARSZAWSKIEJ:**

Irena Warszawska pełni funkcję skarbnika w Stowarzyszeniu Inicjatyw Społecznych „Nasze Prostki”. Swoją wiedzę potrafi dzielić się z uczestnikami warsztatów, które organizuje dla lokalnej społeczności. Jako wolontariusz włącza się w działania realizowane przez stowarzyszenie „Nasze Prostki. Ma w sobie wiele pozytywnej energii. Od wielu lat jako wolontariusz prowadzi m.in. też warsztaty rękodzieła przy Klubie Seniora przy GOK w Prostkach. Założyła też Koło Gospodyń Wiejskich. Integruje mieszkańców swojej miejscowości i zaraża entuzjazmem w działaniu na rzecz innych.

DANUTY ZDUNEK:

Danuta Zdunek od 2012 roku jest liderką Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Rybno. Jest aktywną seniorką, która organizuje różne akcje i projekty, aktywizujące przede wszystkim seniorów. Działa na rzecz rozwijania zdrowego stylu życia u osób w wieku senioralnym, jej aktywność nakierowana jest przeciwko wykluczeniu społecznemu tej grupy. Jest aktywnym członkiem Zarządu Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Działdowskiego.

Nawiązuje współpracę z różnymi podmiotami, dzięki czemu seniorzy mogli brać udział w szkoleniach i warsztatach. Od stycznia 2020 roku działa utworzony w Rybnie Dom Seniora, w którym członkowie Stowarzyszenia mają swoją siedzibę i mogą w ramach swoich zadań statutowych aktywizować osoby starsze. Danuta Zdunek przyczyniła się niewątpliwie do pokazywania społeczności lokalnej i władzom samorządowym potrzeb seniorów.

ZOFII CHROSTEK:

Zofia Chrostek jest założycielką i inicjatorką Zespołu „Iskierka Nadziei” w Pieckach, który współpracuje z wieloma lokalnymi organizacjami. W zespole występują seniorzy, którzy tworzą piękne spektakle, występy muzyczne i wiele artystycznych wydarzeń. Szeroko współpracuje z wieloma organizacjami. Była inicjatorką powołania, a następnie prezesem Stowarzyszenia „Active Seniors in Piecki”. Angażuje się w pomoc na rzecz innych osób, a dzięki niej seniorzy czują się docenieni i spełnieni.

JANA JENDRYCKIEGO:

Jan Jendrycki na co dzień jest mieszkańcem Domu Pomocy Społecznej w Jonkowie. To osoba, która potrafiła pokonać w swoim życiu wiele, a dodatkowo ma siłę, by pomagać innym.

W czasie pobytu w DPS całkowicie zmienił swoje życie. Od 2010 roku jest członkiem samorządu mieszkańców. Inicjuje wiele działań na rzecz Domu, dba o otoczenie i budynek. Przez innych mieszkańców nazywany jest „głównym konstruktorem”. Od kilku lat jest również

aktorem-amatorem Teatru Węgajty. Ma talent artystyczny, więc zaangażował się w działalność terapii zajęciowej, gdzie dzieli się swoimi umiejętnościami z innymi. Był zapraszany przez lokalne przedszkola, szkoły i świetlice terapeutyczne, gdzie chętnie dzielił się swoją pasją.

Pan Jan przełamuje stereotyp osoby przebywającej w Domu Pomocy Społecznej. Pokazuje, że będąc w takim domu można udzielać się, być aktywnym, zarówno na terenie samego domu, ale też na zewnątrz.

Zwycięzcy pogratulował burmistrz Kętrzyna – Ryszard Henryk Niedziółka, który w Kętrzynie miał okazję zrobić to osobiście. Wyróżnionemu Janowi Jendryckiemu gratulowała z kolei Joanna Michalska, wicestarosta olsztyński.

Osoby wyróżnione otrzymały pamiątkowe dyplomy, a zwycięzca konkursu statuetkę. Otrzymali również upominki podarowane przez Federację FOSa i samorząd województwa oraz piękne albumy, które przekazała Jolanta Adamczyk z Lidzbarskiego Domu Kultury.

Federacja FOSa została też dostrzeżona w konkursie „Inicjator PoMocy” na najlepsze pomysły na wsparcie osób starszych. Choć nie znaleźliśmy się w gronie laureatów, nasza idea marki Potrzebni i Strefy Pomocy została oceniona wysoko.

Konkurs był częścią projektu „PoMoc. Działając razem, możemy więcej” realizowanego przez Fundację Stocznia na zlecenie Fundacji EVZ (Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość), która od 20 lat działa na rzecz promowania praw człowieka i porozumienia międzynarodowego.

Rok 2020 był szczególny dla organizacji pozarządowych, które musiały odnaleźć się w trudnej, skomplikowanej rzeczywistości. Jednak trudności tylko łączyły społeczności. Giżycko na przykład znalazło się wśród miast nagrodzonych w plebiscycie „Świeć się z Energa”. Dzięki temu energooszczędne urządzenia AGD trafiły m.in. do naszej partnerskiej organizacji – Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Chorobą Nowotworową „Promyk” w Giżycku.

To samo hospicjum w 2020 roku otrzymało również wsparcie Polsko-Słowiańskiej Federalnej Unii Kredytowej ze Stanów Zjednoczonych w wysokości niemal 160 tysięcy złotych.

Maria Popieluch prezeska Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Chorobą Nowotworową „Promyk” została też laureatką Nagrody Św. Brunona w kategorii: „zdrowie”.

Z kolei przewodnicząca Zarządu Koła PSONI w Biskupcu- Jadwiga Marzjan, otrzymała wyjątkowe wyróżnienie – Lodolamacz Specjalny 2020.

Fundacja Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych FAZON, której założycielem jest Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych, już od 15 lat przyznają prestiżowe statuetki dla Pracodawców Wrażliwych Społecznie – Lodołamacze.

Wyróżnienie to przyznawane jest osobom o wybitnych dokonaniach na rzecz osób niepełnosprawnych. Działalność i zasługi Przewodniczącej Biskupieckiego Koła zostały dostrzeżone przez Kapitułę złożoną z osób zaangażowanych we wsparcie osób z niepełnosprawnością. Indywidualne wyróżnienie Pani Jadwigi Marzjan to podsumowanie blisko 30-letniego zaangażowania w budowanie systemu wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością i wielkie święto Stowarzyszenia.

Dodatkowym wyróżnieniem dla Koła było przyznanie Brązowego Medalu dla Zakładu Aktywności Zawodowej w Biskupcu w kategorii: „Rehabilitacja społeczno-zawodowa”.

Ciała dialogu

Wstęp

Członkowie organizacji partnerskich Federacji FOSa udzielają się również w różnych zespołach i grupach roboczych, które wypracowują rozwiązania istotne w działalności związanej z pomocą społeczną. Rok 2020 był pod tym względem szczególny, ponieważ to właśnie dzięki tym zespołom i grupom roboczym udało się wypracować metody pracy, które były realizowane w wielu organizacjach w czasie pandemii.

Udział z grupach i komisjach

Federacja FOSa aktywnie uczestniczy w przygotowaniach do RPO na nowy okres programowania. Bartłomiej Głuszak, prezes Federacji FOSa, jest również wiceprzewodniczącym Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Rada zainicjowała powstanie zespołów tematycznych, w których wezmą udział przedstawiciele organizacji pozarządowych. W ich ramach opracowane zostaną rekomendacje i propozycje do nowego Regionalnego Programu Operacyjnego. Bartłomiej Głuszak jest także członkiem grupy roboczej ds. włączenia społecznego, zdrowia, rynku pracy i edukacji do nowego RPO przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego, gdzie zgłaszane są wypracowane przez organizacje pozarządowe postulaty.

Ponadto Bartłomiej Głuszak, jako współprzewodniczący Rady Działalności Pożytku Publicznego, wspólnie z innymi członkami Rady (w tym przedstawicielami organizacji członkowskich Federacji FOSa) zarekomendował apel Rady do samorządów tworzących strategię partnerstw w ramach nowego RPO. Rada przeanalizować ma te strategię

i zaapelować o wpisanie do nich organizacji pozarządowych jako realizatorów projektów, a także w niektórych przypadkach zarekomendować typy projektów zgłaszane przez organizacje pozarządowe.

To tylko silna współpraca w różnych jednostkach przynosi wspólne efekty.

Piotr Kubarewicz z Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Biskupcu jest członkiem Zespołu ds. opracowania wojewódzkiego programu rozwoju ekonomii społecznej na lata 2021 – 2025, Zespołu ds. monitoringu

i ewaluacji Strategii polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego. Jest również przewodniczącym Regionalnej Platformy Współpracy na rzecz rozwoju Ekonomii Społecznej.

Maria Popieluch, prezes Stowarzyszenia na Rzecz Chorych z Chorobą Nowotworową „Promyk” w Giżycku jest członkiem Społecznej Rady Powiatowej ds. rynku pracy przy PUP w Giżycku, jest radną Rady Miejskiej w Giżycku, gdzie jest przewodniczącą społecznej komisji mieszkaniowej. Zasiada również w radzie programowej UTW w Giżycku oraz bierze udział w pracach Fundacji Hospicyjnej w Gdańsku.

Przedstawiciele PERSONI Koła w Elblągu mają silną reprezentację w radach. Aleksandra Kojtych jest przewodniczącą Forum Środowiskowych Domów Samopomocy oraz członkiem zespołu doradczego Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Adrian Płaczyński jest sekretarzem Rady Elbląskich Organizacji Pozarządowych oraz członkiem Elbląskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Z kolei Michalina Dulny z PERSONI w Elblągu jest członkiem Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych działającej przy Marszałku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Udziałem w pracach wielu zespołów może również pochwalić się Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Iławie.

Kierownik WTZ – Marian Wilkowski jest członkiem Zespołu Konsultacyjnego ds. Osób Niepełnosprawnych przy Burmistrzu Miasta Iława.

Jest również przewodniczącym Forum WTZ województwa Warmińsko- Mazurskiego oraz jednocześnie członkiem Rady Programowej Ogólnopolskiego Forum WTZ.

Marian Wilkowski jest również przewodniczącym Powiatowej Społecznej Rady ds. osób niepełnosprawnych oraz wiceprzewodniczącym Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. ON. Na swoim koncie ma także udział w pracach Zespołu Monitorującego „Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020” (Kierownik WTZ). Ponadto w 2020 roku brał udział w pracach zespołu ds. opracowania wojewódzkiego programu ekonomii społecznej na lata 2021-2025.

Marian Nadziejko, prezes Stowarzyszenia Opieki Paliatywno-Hospicyjnej i Długotrwale Unieruchomionych „Pomocna Dłoń” w Braniewie zasiada m.in. w Radzie Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Działa też w Radzie Działalności Pożytku Publicznego, gdzie pełni rolę współprzewodniczącego oraz Wojewódzkiej Radzie

Rynku Pracy przy Staroście Powiatu Braniewskiego. Przewodniczący Powiatowej Rady Organizacji Pozarządowych.

Jolanta Adamczyk, prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Ziemi Lidzbarskiej jest przewodniczącą Zespołu Doradczego Seniorów przy Burmistrzu Miasta Lidzbarka Warmińskiego, członkiem zarządu Federacji Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz członkiem zarządu Wojewódzkiej Społecznej Rady Seniorów.

Marek Jarmołowicz z Telewizji Kopernik działa w Radzie Konsultacyjnej przy Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UWM, jest członkiem Rady ds. ekonomii społecznej Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz członkiem Rady ds. ekonomii społecznej działającej przy Prezydencie Miasta Olsztyna.

Krzysztof Marusiński, Prezes Mazurskiego Stowarzyszenia Aktywności Lokalnej w Orzyszu jest członkiem Rady Miasta, Rady Seniorów oraz Zespołu Konsultacyjno-Doradczego Burmistrza Orzysza.

Członkowie Zarządu Stowarzyszenia Promyk ze Szczytna należą do m.in. - Ewa Mirolta zasiada w Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Szczytnie, gdzie pełni funkcję członka. Arkadiusz Niewiński z Promyka jest członkiem Powiatowej Rady Rynku Pracy w Szczytnie, Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Szczywieńskiego oraz Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

XII. Działania/ Projekty

Żyroskop

To wielopoziomowy model wspierania, skierowany jest dla osób dorosłych, powyżej 25 r.ż., zamieszkujących województwo warmińsko-mazurskie, którzy są nieaktywni zawodowo, np. nie pracują, są emerytami lub rencistami. Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny dzięki finansowaniu ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa. Uczestnictwo w projekcie trwa min. 12 miesięcy, tj.: od 1 października 2020 do 30 września 2021 r.

"Fundraising"

Projekt był realizowany w okresie 04.05.2020 - 31.12.2020 przez Federację Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa w Olsztynie, zadanie finansowane ze Środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Celem szkolenia było zapoznanie się w pierwszym etapie 14 tu uczestników ze skutecznymi technikami i metodami pozyskiwania funduszy na działalność społeczną. W drugiej części wyłoniono trzy organizacje, które w okresie od lipca do grudnia, przy ścisłej współpracy z fundraisierką przerobiły szczegółowo aspekty zrozumienia idei fundraisingu, jako filozofii działania całej organizacji. Przećwiczyły podstawowe mechanizmy fundraisingowe. Nabyli umiejętności właściwego doboru metod do sytuacji, organizacji i obszaru na którym działa organizacja. Uświadomili sobie wpływ każdego pracownika i wolontariusza organizacji na wynik działań fundraisingowych. Zachęceni zostali do przemyślanego stosowania narzędzi fundraisingu w codziennych działaniach organizacji. W sumie udział wzięło 15 osób, relacje z przeprowadzonych kampanii fundraisingowych znajdują się na stronach organizacji Stowarzyszenie pomocy dzieciom i rodzinie Arka z Olsztyna, Centrum Pomocy Maltańskiej w Barczewie, Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej SEN z Olsztynka. Szkolenia były prowadzone przez doświadczoną fundraisierkę Marię Olszewską. Wartość całkowita projektu: 9 375,00 zł

Rozwój usług społecznych w gminie Biskupiec

Projekt skierowany jest dla rodzin zamieszkujących teren gminy Biskupiec. Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny dzięki finansowaniu ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa. Uczestnictwo w projekcie trwa min. 12 miesięcy, tj.: od 1 października 2020 do 31 października 2021 r. Projekt skierowany jest dla rodzin zamieszkujących teren gminy Biskupiec, które mają problemy wychowawcze, dla rodzin których dzieci nie radzą sobie w grupie rówieśniczej. Wartość projektu: 393 417,50 zł. Partnerem w projekcie jest Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu.

Rozwój usług społecznych w gminie Jeziorany

Projekt skierowany jest dla rodzin zamieszkujących teren gminy Jeziorany. Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny dzięki finansowaniu ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa. Uczestnictwo w projekcie trwa min. 12 miesięcy, tj.: od 1 października 2020 do 31 października 2021 roku. Projekt skierowany jest dla rodzin zamieszkujących teren gminy Biskupiec, które mają problemy wychowawcze, dla rodzin których dzieci nie radzą sobie w grupie rówieśniczej. Wartość projektu: 393 417,50 zł. Partnerem w projekcie jest Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu.

„Usługi dla rodzin osób zależnych”

Projekt skierowany jest osób i rodzin, w których występują osoby zależne, zamieszkujące teren Olsztyna oraz gmin Stawiguda, Purda, Gietrzwałd, Jonkowo, Dywity i Barczewo (MOF Olsztyna).

Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny dzięki finansowaniu ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa. Uczestnictwo w projekcie trwa co najmniej 12 miesięcy, (pomiędzy 1 sierpnia 2020r.- 30.08.2022r.). Rodziny objęte projektem otrzymają kompleksowe wsparcie specjalistów w zakresie informacji, edukacji w postępowaniu z osobą zależną oraz stałe wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Rodzinom objętym wsparciem udzielane będzie poradnictwo specjalistyczne: prawne, mediacyjne, profilaktyka zdrowia, poradnictwo rodzinne, postępowanie z osobami niesamodzielnymi, umiejętności opiekuńcze i pielęgnacyjne, higiena i zdrowe żywienie, gospodarowanie budżetem oraz inne, zależne od potrzeb Uczestników.

„Wspieramy rodziny”

Projekt skierowany jest osób i rodzin, w których występują osoby zależne w wieku 60+, zamieszkujące teren Olsztyna oraz gmin Stawiguda, Purda, Gietrzwałd, Jonkowo, Dywity, Barczewo (MOF Olsztyna). Udział w projekcie jest całkowicie bezpłatny dzięki finansowaniu ze środków Unii Europejskiej i Budżetu Państwa. Uczestnictwo w projekcie trwa co najmniej 12 miesięcy, (pomiędzy 01 sierpnia 2020r. a 30.08.2022r.). Rodziny objęte projektem otrzymają kompleksowe wsparcie specjalistów w zakresie informacji, edukacji w postępowaniu z osobą zależną oraz stałe wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Rodzinom objętym wsparciem udzielane będzie poradnictwo specjalistyczne: prawne, mediacyjne, profilaktyka zdrowia, poradnictwo rodzinne, postępowanie z osobami niesamodzielnymi, umiejętności opiekuńcze i pielęgnacyjne, higiena i zdrowe żywienie, gospodarowanie budżetem oraz inne, zależne od potrzeb Uczestników.

Rozwój usług społecznych w Gminie Dywity i Gietrzwałd

Celem projektu Federacji FOSa jest podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzinnej 170 osób – 100 kobiet oraz 70 mężczyzn z gmin Dywity i Gietrzwałd. Wsparcie w projekcie obejmie m.in. poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologa, pracę socjalną, warsztaty zdrowego żywienia, wizerunku, savoir vivre'u oraz animację. Jednym z założeń projektu jest poprawa funkcjonowania świetlic w Tuławkach i Sętalu w gminie Dywity oraz w Biesalu i Łęgutach w gminie Gietrzwałd. W świetlicach mają spotykać się nie tylko dzieci i młodzież, ale również całe rodziny. Świetlice będą otwarte dla lokalnej społeczności pięć dni w tygodniu przez cztery godziny. Aktywna działalność świetlic ma przynieść efekty nie tylko w postaci integracji rodzin, ale również wprowadzić zmiany w środowisku lokalnym, w tym zachęcić do zaangażowania się mieszkańców w życie swoich społeczności i podejmowania działań na jej rzecz. Ma również przez pięć dni w tygodniu prowadzić m.in. program rozwojowy i edukacyjny dla m.in. dzieci i młodzieży z rodzin objętych wsparciem. Projekt ma charakter testowy, a wypracowane i przetestowane nowe standardy funkcjonowania świetlic, jak mają nadzieję autorzy projektu z Federacji FOSa, mogłyby zafunkcjonować w szerszej skali w nowym okresie programowania Funduszy Europejskich. Projekt rozpoczął się 1.01.2020 i zakończy się w 2022 roku. Całkowita wartość projektu: 1.692.960 zł.

„Stawiamy na seniorów”

Projekt adresowany do osób 60+, mieszkańców całego województwa warmińsko-mazurskiego, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych zamieszkujących tereny wiejskie. Celem głównym projektu jest zwiększenie aktywnego udziału w życiu społecznym, publicznym oraz budowanie pozytywnego wizerunku, co najmniej 140 osób starszych, z terenu woj. warmińsko-mazurskiego, w ciągu 8 miesięcy. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące zadania: działalność Rzecznika Praw Osób Starszych oraz jego zastępcy w Orzysz, wydanie kolejnego już numeru Magazynu Środowisk Osób Starszych "Generacja" oraz przeprowadzenie 4 wykładów/spotkań z rzecznikami, by nagłośnić ich działania. Projekt wpisuje się w Cel Strategiczny nr 2 „Polityki senioralnej województwa warmińsko – mazurskiego na lata 2014- 2020” brzmiący: „Zwiększenie aktywnego udziału osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym oraz edukacyjnym.” Projekt jest realizowany w okresie 4.05-31.12.2020 i finansowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Olsztynie. Wartość projektu – 16 000 złotych.

Kierunek Aktywność – edycja 2

Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie RPWM.11.01.01 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem projektu jest podniesienie stopnia aktywności społecznej i zawodowej 15 kobiet i 7 mężczyzn, zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub ubóstwem w wieku 18–64 lat, zamieszkujących obszar miasta i gminy Susz w okresie od 1.01.2020 r. do 31.01.2021 r. Formy wsparcia: praca socjalna, wsparcie psychologa, poradnictwo specjalistyczne, warsztaty kreatywnego rozwoju, animacja społeczna i realizacja inicjatyw uczestników, warsztaty szyte na miarę, doradztwo zawodowe, wsparcie trenera pracy, kursy kwalifikacyjne i zawodowe oraz staże. W efekcie projektu: 6 osób podejmie zatrudnienie oraz 6 osób podniesie kwalifikacje zawodowe. Wartość całkowita projektu: 374 224,97 zł. Wkład Funduszy Europejskich: 353 104,97 zł.

W drodze do aktywności – edycja 2

Projekt pt. „W drodze do aktywności – edycja 2” jest realizowany w okresie 1.01.2020 r. do 3.06.2022 r. przez Federację FOSa. Celem projektu jest podniesienie stopnia aktywności społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej i zawodowej 140K i 100M zamieszkujących na terenie MOF Olsztyn (wszystkie gminy). Podjęte zostaną działania zmierzające do aktywizacji społecznej i zdrowotnej (warsztaty kompetencji społecznych i życiowych, wsparcie psychologów, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, animacja lokalna) oraz edukacyjnej i zawodowej (doradztwo zawodowe, kursy zawodowe i kwalifikacyjne, staże, pośrednictwo pracy). Innowacją w projekcie będzie zastosowanie modelu JOBfirma, symulacyjnego przedsiębiorstwa wykształcającego samodzielność i nawyki niezbędne w podjęciu zatrudnienia oraz Centrum wsparcia – trening wykształcania kultury osobistej. W efekcie projektu min. 48 osób uzyska i utrzyma zatrudnienie. Wartość całkowita projektu: 4 281 432,52. Wkład Funduszy Europejskich: 3 639 217,64 zł.

W głowie się mieści

Celem projektu jest zwiększenie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia 10 mieszkańek Miasta Olsztyn i powiatu olsztyńskiego pozostających bez zatrudnienia (bezrobotnych lub biernych zawodowo) i sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 poprzez upowszechnienie i zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych nad dziećmi w okresie 1.10.2019- 30.11.2020. W ramach projektu, przy ul. Mazurskiej 7/2 w Olsztynie powstała dzienna opieka nad dziećmi do lat 3 "W głowie się mieści", gdzie osoby ze względu na pozostawanie poza rynkiem pracy będą mogły nieodpłatnie skorzystać z usługi opieki nad dzieckiem, co umożliwi im podjęcie zatrudnienia. Opieką zostanie objętych 10 dzieci do lat 3, które wezmą udział w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych, których program oparty będzie o strategię wielokierunkowej stymulacji aktywności dzieci, skupionej na potrzebie ruchu i zabawy oraz koncepcji indywidualnego, naturalnego rozwoju zgodnego z potencjałem i możliwościami dziecka. W efekcie projektu utworzonych zostanie 10 miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3. Wartość całkowita projektu: 266 453,62 zł. Wkład Funduszy Europejskich: 253 103,62 zł.

Olsztyński Klub Integracji Społecznej 2

Wsparcie w projekcie obejmuje: pracę socjalną, wsparcie psychologa, poradnictwo specjalistyczne, warsztaty kreatywnego rozwoju, animację społeczną i realizację inicjatyw uczestników, warsztaty szyte na miarę, doradztwo zawodowe, wsparcie trenera pracy, kursy kwalifikacyjne i zawodowe oraz staże. Efektem projektu będzie podjęcie zatrudnienia przez co najmniej 23 osób. Wszyscy uczestnicy podniosą swoją aktywność społeczną i gotowość do zatrudnienia. Projekt realizowany przez FOSę jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wartość ogółem: 1.590.075,12 zł (wkład UE: 1.351.563,85 zł). Okres realizacji projektu: od: 2019-05-01 do: 2022-04-30.

Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji Olsztyna

Głównym celem projektu jest podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzinnej 201 osób, w tym 121 kobiet i 80 mężczyzn (10 osób z niepełnosprawnościami) zagrożonych ryzykiem ubóstwa i/lub wykluczeniem społecznym z wielu powodów z terenu obszaru rewitalizacji Olsztyna. Celem szczegółowym projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Projekt jest realizowany w terminie od 01.08.2018 r do 30.11.2021r. Uczestnikami projektu będą osoby zamieszkujące na obszarze rewitalizowanym wskazanym w Programie Rewitalizacji oraz zamieszkujące na terytorium MOF Olsztyna.

Wartość całkowita projektu: 2 009 273,10 zł. Wkład Funduszy Europejskich: 1 707 882,13 zł

XIII. FOSA w liczbach

Nazwa projektu	Liczba uczestników projektu	Liczba osób objętych wsparciem doradcy zawodowego	Liczba osób objętych wsparciem trenera pracy	Liczba osób objętych wsparciem psychologicznym	Liczba osób zatrudnionych dzięki udziałowi w projekcie	Liczba wspieranych rodzin	Liczba grup wsparcia	Liczba osób korzystających z grup wsparcia	Liczba samopomocowych grup wsparcia	Liczba godzin poradnictwa specjalistycznego	Liczba osób, które ukończyły staż	Liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe	Liczba godzin warsztatów kompetencji społecznych	Liczba zaangażowanych asystentów rodziny
W drodze do aktywności 2	155	140	48	55	29					216,5	15	19	120	
Kierunek Aktywność 2	23	23	23	23	1					39	7	6	64	
Olsztyński KS 2	61	57	57	58	5					17	7	6	96	
Zyroskop	19	19		19										
Rozwój Usług Społecznych w gminach Dywity i Gietrzwałd	99	0	0	99	8	36	0	0	0	0	0	0	72	0
Rozwój Usług Społecznych w gminie Biskupiec	42			42		11								4
Rozwój Usług Społecznych w gminie Jeziorany	43	0	0	43	0	10	0	0	0	4	0	0	0	0
Wspieramy rodziny														
Usługi dla rodzin osób zaleźnych														
Dobre miejsce	100	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W głowie się mieści	18	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fundraising to działa!	25				1		3	14		58				
EVZ Słuteczny Fundraising w Federacji FOSA														
EVZ Słoneczny Pomocni	48	0	0	0	0	0	0	0	0	?	0	0	0	0
Partnerstwo dla wolontariatu: Korpus Solidarności														
Stawiamy na seniorów	165	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwój Usług Społecznych na obszarze rewitalizacji Olsztyna	202	0	0	38	0		0	0	1	241,5	0	0	32	0

XIV. Sprawozdanie finansowe za rok 2020

Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa

ul. Linki 3/4, 10-535 Olsztyn

NIP 7393452954, REGON 519643124, KRS 0000213652

BILANS sporządzony na dzień 31.12.2020 na podstawie załącznika 6 - ustawy o rachunkowości

AKTYWA

Wyszczególnienie aktywów	Stan aktywów na dzień:	
	1.01.2020	31.12.2020
1	2	3
<u>A. AKTYWA TRWAŁE</u>	48 800,00	0,00
I. Wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
II. Rzeczowe aktywa trwałe	0,00	0,00
III. Należności długoterminowe	0,00	0,00
IV. Inwestycje długoterminowe	48 800,00	0,00
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
<u>B. AKTYWA OBROTOWE</u>	330 196,85	1 029 863,80
I. Zapasy	0,00	0,00
II. Należności krótkoterminowe	51 467,03	44 973,73
III. Inwestycje krótkoterminowe	252 358,10	968 356,45
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	26 371,72	16 533,62
<u>C. Należne wpłaty na fundusz statutowy</u>	0,00	0,00
Aktywa razem	378 996,85	1 029 863,80

PASYWA

Wyszczególnienie pasywów	Stan pasywów na dzień:	
	1.01.2020	31.12.2020
1	2	3
<u>A. FUNDUSZ WŁASNY</u>	181 881,38	18 743,08
I. Fundusz statutowy	0,00	0,00
II. Pozostałe fundusze	0,00	0,00
III. Zysk (strata) z lat ubiegłych	73 471,63	182 551,91
IV. Zysk (strata) netto	108 409,75	-163 808,83
<u>B. ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA</u>	197 115,47	1 011 120,72
I. Rezerwy na zobowiązania	0,00	0,00
II. Zobowiązania długoterminowe	0,00	0,00
III. Zobowiązania krótkoterminowe	155 115,47	119 190,18
IV. Rozliczenia międzyokresowe	42 000,00	891 930,54
Pasywa razem	378 996,85	1 029 863,80

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT sporządzony na dzień 31.12.2020
na podstawie załącznika 6 - ustawy o rachunkowości

Poz	Wyszczególnienie	31.12.2019	31.12.2020
1	2	3	4
A	Przychody z działalności statutowej	5 373 599,86	4 046 502,91
I	Przychody z nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	5 373 599,86	4 046 502,91
II	Przychody z odpłatnej działalności pożytku publicznego	0,00	0,00
III	Przychody z pozostałej działalności statutowej	0,00	0,00
B	Koszty działalności statutowej	4 897 835,16	3 938 795,53
I	Koszty nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	4 897 835,16	3 938 795,53
II	Koszty odpłatnej działalności pożytku publicznego	0,00	0,00
III	Koszty pozostałej działalności statutowej	0,00	0,00
C	Zysk (strata) z działalności statutowej (A-B)	475 764,70	107 707,38
D	Przychody z działalności gospodarczej	40 918,81	21 098,36
E	Koszty działalności gospodarczej	17 495,75	18 204,82
F	Zysk (strata) z działalności gospodarczej (D-E)	23 423,06	2 893,54
G	Koszty ogólnego zarządu	418 017,92	311 606,23
H	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+F-G)	81 169,84	-201 005,31
I	Pozostałe przychody operacyjne	35 801,89	56 666,50
J	Pozostałe koszty operacyjne	7 344,25	4,38
K	Przychody finansowe	115,39	19,12
L	Koszty finansowe	1 333,12	19 484,76
M	Zysk (strata) brutto (H+I-J+K-L)	108 409,75	-163 808,83
N	Podatek dochodowy	0,00	0,00
O	Zysk (strata) netto (M-N)	108 409,75	-163 808,83